

Book of Summaries

**6 MEĐUNARODNA
KONFERENCIJA
"SPORTSKE NAUKE I
ZDRAVLJE"**
*6th INTERNATIONAL
CONFERENCE ON "SPORTS
SCIENCE AND HEALTH"*

suorganizatori:

KAZAKH NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY ABAI

FAKULTET ZA SPORT I TURIZAM

6 MEĐUNARODNA
KONFERENCIJA "SPORTSKE
NAUKE I ZDRAVLJE"
6th INTERNATIONAL
CONFERENCE ON "SPORTS
SCIENCE AND HEALTH"

11. 03. 2016.

Zbornik Sažetaka Book of Summaries

organizatori:

pokrovitelji:

- MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE RS
- MINISTARSTVO NAUKE I TEHNOLOGIJE RS
- MINISTARSTVO PORODICE, OMLADINE I SPORTA RS

- AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI RS

POČASNI ODBOR:

RAJKO Kuzmanović
ESAD Jakupović
DARKO Uremović

ORGANIZACIONI ODBOR:

Miladin Jovanović, predsjednik
Siniša Aleksić, potpredsjednik
Velibor Srđić, sekretar
Marijana Petković, PR
Aleksandar Naumovski, Makedonija
Bogoljub Antić, Bosna i Hercegovina
Bojan Kozomara, Bosna i Hercegovina
Branimir Mikić, Bosna i Hercegovina
Branislav Mihajlović, Bosna i Hercegovina
Dragan Joksović, Srbija
Duško Bjelica, Crna Gora
Goran Bošnjak, Bosna i Hercegovina
Igor Jukić, Hrvatska
Ljudmil Petrov, Bugarska
Nikolaos Oxizoglou, Grčka
Pane Mandić, Bosna i Hercegovina
Veselin Bunčić, Srbija

NAUČNI ODBOR:

Milorad Balaban, predsjednik, Bosna i Hercegovina
Aleksandar Milić, Bosna i Hercegovina
Bojanka Peneva, Bugarska
Danko Pržulj, Bosna i Hercegovina
Dejan Madić, Srbija
Dobrica Živković, Srbija
Đorđe Nićin, Bosna i Hercegovina
Đorđe Okanović, Srbija
Goran Oreb, Hrvatska
Gordana Radić, Bosna i Hercegovina
Izet Rađo, Bosna i Hercegovina
Jovan Ćulum, Bosna i Hercegovina
Jovo Radoš, Srbija
Kemal Idrizović, Crna Gora
Meta Zagorc, Slovenija
Milan Nešić, Srbija
Milovan Bratić, Srbija
Muriz Hadžikadunić, Bosna i Hercegovina
Osmo Bajrić, Bosna i Hercegovina
Slavica Lukić, Bosna i Hercegovina
Slobodan Goranović, Bosna i Hercegovina
Slobodan Simović, Bosna i Hercegovina
Velimir Vukajlović, Bosna i Hercegovina
Višnja Đorđić, Srbija
Zoran Arsović, Bosna i Hercegovina
Žarko Kostovski, Makedonija
Živorad Maličević, Srbija

TEHNIČKA PODRŠKA:

Miloš Pašić, **Sretko Bojić**, **Siniša Tomić**,
Radovan Vučenović, **Miroslav Krminac**,
Momčilo Đukić

CONTENTS

STRES, MENTALNA SNAGA (ZDRAVLJE) I ADAPTACIONI CIKLUS U SPORTSKOM TRENINGU.....9 STRESS, MENTAL STRENGTH (HEALTH) AND THE ADAPTIVE CYCLE IN SPORTS TRAINING	9
Prof. dr Franja Fratrić, Prof. dr Ivanka Gajić	
PRIMENA REČI, ZVUKA I JEDNOSTAVNIH PLESNIH I „MUZIČKIH“ SLIKA U CILJU POBOLJŠANJA MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI OSOBA SA POSEBNIM POTREBAMA10 Application of words, sound, simple dancing and „musical“images for improving motoric abilities of people with special needs	10
Miodrag Kastratović	
SISTEMATIZACIJA I STRUKTURA RUKOVOĐENJA SPORTSKIH KLUBOVA11 CLASIFICATION AND MANAGEMENT STRUCTURE OF SPORTS CLUBS	11
Damir Ahmić, Dževad Džibrić, Branimir Mikić, Jasmin Mehanović, Zlatan Halilbegović, Josip Naletilić	
ANALIZA OSNOVNIH ELEMENATA TEHNIKE ODBOJKAŠKE IGRE SA LOPTOM.....12 ANALYSIS OF THE BASIC TECHNICAL ELEMENTS WITH BALL IN VOLLEYBALL	12
Dorđe Klepić, Dušan Simić	
ANALIZA SISTEMATSKIH PREGLEDA SPORTISTA ODBOJKAŠKOG KLUBA INVALIDA, LAKTAŠI.....13 ANALYSIS OF SYSTEMATIC REVIEW OF THE ATHLETES VOLLEYBALL CLUB FOR DISABLED FROM LAKTASI	13
Pećanac Žana, Šormaz Ljubomir, Mihajlović Branislav	
RAZLIKE U NEKIM FUNKCIONALNIM SPOSOBNOSTIMA KOD ELITNIH I SUBELITNIH KIK-BOKSERA14 DIFFERENCES IN SOME FUNCTIONAL ABILITIES IN ELITE AND SUB ELITE KICK BOXERS	14
Ljubisavljević Milija, Amanović Đurica, Kostovski Žarko, Masić Zoran	
EFFECTS OF A THREE TRAINING MODELS ON A BASIC- MOTOR ABILITIES WITH HANDBALL ATHLETES AFTER CONDUCTING 8 WEEKS OF TREATING15	15
Nedelkovski Vlatko, Strezovski Gino, Kostovski Žarko, Karbevka Silvana	
FAKTORSKA STRUKTURA MOTFOLOŠKO-MOTORIČKOG PROSTORA UČENIKA SPORTISTA I NESPORTISTA15 FACTOR STRUCTURE OF MORPHOLOGICAL AND MOTOR AREA OF STUDENT ATHLETES AND NON-ATHLETES	15
Osmo Bajrić, Ismet Bašinc, Velibor Srdić, Senad Bajrić	
THE EVALUATION OF BASIC MOTOR ABILITIES IN PRE-SCHOOL CHILDREN: GENDER DIFFERENCE17 Procena bazičnih motoričkih sposobnosti predškolske dece: Polne razlike	17
Ružena Popović, Stanojević Ž., Popović J.	
TESTIRANJE MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI FUDBALERA.....18 TESTING THE MOTORS SKILLS OF FOOTBALL PLAYERS	18
Došić Nebojša, Andrašić Slobodan	
ZNAČAJ POKRETA U NASTAVI ENGLSKOG JEZIKA ZA DJECU PREDŠKOLSKOG UZRASTA BAZIRAN NA TPR METODI.....18 THE IMPORTANCE OF MOVEMENTS IN TEACHING ENGLISH TO YOUNG LEARNERS USING TPR METHOD	18
Tijana D. Vasiljević Stokic, Djukica R. Mirkovic	
PROCENA STATUSA BAZIČNIH MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI PREDŠKOLSKE DECE20 EVALUATION OF BASIC MOTOR ABILITIES STATUS IN PRE-SCHOOL CHILDREN	20
Ružena Popović, Žaklina Stanojević, Jasna Popović	
RAZLIKE U BMI INDEKSU KOD DJECE MLAĐEG ŠKOLSKOG UZRASTA KOJA SE BAVE SPORTOM I ONE DJECE KOJA SE NE BAVE SPORTOM.....20 DIFFERENCES IN BMI BETWEEN ATHLETES AND NON-ATHLETES IN YOUNG SCHOOL AGE CHILDREN	20
Далибор Стевић, Јелена Бијелић, Слободан Качаревић	
ANALIZA POVEZANOSTI BAZIČNIH MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI I MOTORIČKOG ZNANJA TEHNIČKIH ELEMENATA SPORTSKIH IGARA UČENIKA SREDNJE ŠKOLE.....21 CORRELATION ANALYSIS OF BASIC MOTOR SKILLS AND MOTOR KNOWLEDGE OF TECHNICAL ELEMENTS OF SPORTS GAMES OF THE STUDENTS	21
Ismet Bašinc, Osmo Bajrić, Senad Bajrić	

KARAKTERISTIKE SOCIJALNOG STATUSA FOLKLORNIH PLESAČA I ČLANOVA NJIHOVE PORODICE U NEKIM MANIFESTNIM STRATIFIKACIJSKIM VARIJABLAMA: POLNE RAZLIKE 23
 SOCIAL CHARACTERISTICS OF FOLK-DANCERS AND THEIR FAMILY MEMBERS IN PARTICULAR MANIFEST STRATIFICATION VARIABLES: GENDER DIFFERENCES

Popović Jasna, Popović Ružena, Mutavdžić Vladimir

RAZLIKE U DIMENZIONALNOSTI SKELETA I MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA UČENICA I UČENIKA URBANOG I RURALNOG PODRUČJA TUZLANSKOG KANTONA..... 23
 DIFFERENCES IN MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND MOTOR ABILITIES OF PUPILS OF URBAN AND RURAL AREA OF TUZLA CANTON

Asim Bojić, Edisa Šljivić, Vahid Dedić, Semir Bojić, Admir Dautović

RAZLIKE U MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA I STEPENU DEFORMITETA STOPALA-PES PLANUS UČENIKA I UČENICA PRVOG RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE 25
 DIFFERENCES IN MOTOR ABILITY AND FOOT DEFORMITIES-PES PLANUS PUPILS FIRST GRADE

Branimir Mikić, Ismet Bašinc, Denis Begović, Fatmir Pireva, Samir Aljukić

EFEKTI KEGELOVIH VJEŽBI KOD URINARNE INKONTINENCIJE ŽENA..... 26
 URINARY INCONTINENCE AND THE EFFECTS OF KEGEL EXERCISES FOR PELVIC MUSCLES

Jadranka Pesevic-Pajcin, Ljubomir Sormaz, Snjezana Amidzic, Zani Banjanin, Branislav Mihajlovic

UTJECAJ NOGOMETNIH TRENINGA NA MOTORIČKE SPOSOBNOSTI OSMOGODISNJAKA KROZ PROGRAMIRANI RAD U SEZONI 28

Slavko Brekalo

RAZLIKE U NEKIM ANTROPOLOŠKIM KARAKTERISTIKAMA KOD UČENIKA SPORTAŠA I NESPORTAŠA..... 28
 DIFFERENCES IN SOME STUDENTS ANTHROPOLOGICAL CHARACTERISTICS OF ATHLETES AND NON-ATHLETES

Ivan Kvesić, Mate Brekalo, Damir Crnjac, Nenad Katanić, Blagoja Risteski

EFEKTI FIZIČKE AKTIVNOSTI KOD GOJAZNIH ŽENA..... 30
 EFFECTS OF EXERCISE IN THE OBESE WOMEN

Brankica Galić, Ljubomir Šormaz, Snežana Matić Milutinović, Tijana Banduka, Jadranka Pešević-Pajčin, Žana Pećanac, Zani Banjanin

EFEKTI RAZLIČITIH METODA TRENINGA SNAGE NA EKSPLOZIVNU SNAGU NOGU 30

Evelina Marić

UTICAJ MOTORIČKE SPREMNOSTI NA REZULTATE TESTA IZ TRČANJA NA 60 METARA KOD UČENIKA ZAVRŠNIH RAZREDA SREDNJE ŠKOLE 31
 IMPACT OF MOTOR READINESS TO TEST RESULTS FROM RUNNING ON 60 METERS WITH PUPILS FINISH HIGH SCHOOL CLASS

Dževad Džibrčić, Alija Biberović, Nađa Avdibašić-Vukadinović, Damir Ahmić, Ismet Bašinc

ANALIZA OSNOVNIH ELEMENATA TEHNIKE ODBOJKAŠKE IGRE BEZ LOPTE 32
 THE ANALYSIS OF THE BASIC TECHNICAL ELEMENTS WITHOUT BALL IN VOLLEYBALL

Ozren Savic

EFEKTI KINEZIOLošKIH AKTIVNOSTI NA TRANSFORMACIJU MORFOLOŠKIH KARAKTERISTIKA I MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI ŽENA RAZLIČITE ŽIVOTNE DOBI..... 33
 EFFECTS OF KINESIOLOGICAL ACTIVITIES ON TRANSFORMATION OF MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND MOTOR ABILITIES OF WOMEN OF DIFFERENT AGES

Vladimir Mijatović, Nedjeljko Stanković, Vullnet Ameti, Visar Ganiu, Shpresa Memishi

KOŠARKA KAO INKLUZIVNI SPORT 34
 BASKETBALL AS INCLUSIVE SPORT

Kada Delić-Selimović, Velimir Vukajlović

KVALITETNOM SELEKCIJOM DO VRHUNSKIH ATLETSKIH REZULTATA 35
 QUALITY SELECTION TO SUPERIOR ATHLETIC RESULTS

Kada Delic-Selimovic, Velimir Vukajlovic

NEOPHODNOST FIZIČKE AKTIVNOST PACIJENATA SA DIJABETESOM 36
 NECESSITY OF PHYSICAL ACTIVITY IN PATIENTS WITH DIABETES

Zoran Mašić, Filip Radotić, Nina Đukanović, Žarko Kostovski

FIZIČKA AKTIVNOST KOD OBOLJELIH OD DIABETES MELLITUS TIP 2	37
FIZIČKA AKTIVNOST KOD OBOLJELIH OD DIABETES MELLITUS TIP 2	
Saša Bijelić, Dragana Aleksić, Ljubomir Šormaz	
KIFOZA.....	38
KYPHOSIS	
Ozren Savic	
HIGIJENSKA ISPRAVNOST HRANE U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI „BOŠKO BUHA“	
BEOGRAD NIJE REZULTAT SLUČAJNOG DOGAĐANJA	38
HYGIENIC FOOD SAFETY IN "BOSKO BUHA" PRESCHOOL INSTITUTION IS NOT A RESULT OF ACCIDENTAL EVENTS	
Bogoljub Antonić, Branislav Mihajlović, Darijana Antonić, Slađana Karaklajić	
EFEKTI PROGRAMIRANE REKREACIJE UČENIKA PRIRODNI OBLICIMA KRETANJA NA	
TRANSFORMACIJU NEKIH ANTROPOLOŠKIH OBILJEŽJA	39
EFFECTS OF PROGRAMMED RECREATION STUDENT NATURAL BODY MOVEMENTS THE TRANSFORMATION SOME	
ANTHROPOLOGICAL CHARACTERISTICS	
Mensur Halilović, Zehrudin Jašarević, Osman Lačić	
DETERMINATION OF CAPACITY AND RULES OF THE VARIABILITY OF MAXIMUM FORCE	
USING NONLINEAR MATHEMATICAL MODELS: A CASE STUDY	40
Milosevic B Milenko, Nemic J Vesna, Nemic M Predrag, Jourkesh Morteza, Milosevic M Milos, David G. Behm	
TELESNA STRUKTURA I KVALITET ŽIVOTA POVEZAN SA ZDRAVLJEM KOD DECE MLAĐEG	
ŠKOLSKOG UZRASTA	41
BODY COMPOSITION AND HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE IN CHILDREN OF JUNIOR SCHOOL AGE	
Szabolcs Halasi, Josip Lepeš, Anita Stajer, Ferenc Ihász, Zoran Milić	
MANIFESTACIJA, POSLJEDICE I FIZIČKA AKTIVNOST KAO FAKTOR PREVENCIJE I	
UPRAVLJANJA STRESOM.....	42
MANIFESTATION, EFFECTS AND PHYSICAL ACTIVITY AS A FACTOR OF PREVENTION AND CONTROL OF STRESS	
Halid Mahmutbegović	
NEKA ISKUSTVA U PRIMJENI FIZIČKE AKTIVNOSTI U PREVENCIJI I REHABILITACIJI	43
SOME EXPERIENCES IN APPLICATION OF PHYSICAL ACTIVITY IN PREVENTION AND REHABILITATION	
Nikolina Mirjanic, Miladin Jovanovic	
NEKE METRIJSKE KARAKTERISTIKE TESTA HVATANJE I DODAVANJA LOPTE U KOŠARCI	
KOD UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE	43
Some metric characteristicS for passing a ball test in basketball at junior high school students	
Sanjin Džajic, Danijela Kuna	
SAGLEDAVANJE MOTORIČKE OSPOSOBLJENOSTI UČENIKA SA ASPEKTA ADAPTIVNOG	
FIZIČKOG OBRAZOVANJA.....	45
Assessment of Students Motor Competences from the Aspect of Adapted Physical Education	
Miloš Popović, Hana Valkova, Ivana Đorđević, Ružena Popović	
POVEZANOST EKSPLOZIVNE SNAGE UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA SA REZULTATIMA	
TRČANJA NA 100 M	46
CORRELATION OF EXPLOSIVE STRENGTH OF HIGH SCHOOL STUDENTS WITH THE RESULTS IN 100 m RUNNING	
Miladin Jovanovic , Osmo Bajric, Velibor Srdic	
PRIMENA SARADNIČKOG MODELA OBRAZOVANJA U ŠKOLOVANJU SPORTSKIH	
MENADŽERA	47
THE IMPLEMENTATION OF CO-OPERATIVE MODEL OF EDUCATION IN THE EDUCATION OF SPORTS MANAGERS	
Milan Nešić, Branko Bošković	
SMANJENJE EMISIJA U ATMOSFERU KAO FAKTOR ZDRAVOG ŽIVLJENJA.....	48
REDUCE OF ATMOSPHERIC EMISSIONS AS A FACTOR OF HEALTHY LIVING	
Veljko Đukić, Biljana Đukić, Đorđe Okanović	
RELACIJE FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI KARDIOVASKULARNOG SISTEMA I	
KONCENTRACIJE LAKTATA PRIJE I POSLIJE OPTEREĆENJA	49
RELATION OF FUNCTIONAL ABILITY OF CARDIOVASCULAR SYSTEM TO THE LEVEL OF LACTATE IN BLOOD OF	
ADOLESCENTS BEFORE AND AFTER LOAD	
Jakovljević Vladimir, Bošnjak Goran, Tešanović Gorana, Pokrajčić Vladimir	

POVEZANOST NIVOVA LAKTATA SA POSTIGNUTIM REZULTATOM U TRČANJU NA KRATKIM STAZAMA.....	51
CONNECTION BETWEEN LEVEL OF LACTATE IN BLOOD WITH RESULTS ACHIEVED IN RUNNING ON SHORT DISTANCES	
Marijanović Nikola, Penava Josip, Bošnjak Goran, Jakovljević Vladimir, Tešanović Gorana	
OPRAVDANOST PRIMJENE PROGRAMA RADA ZA RAZVOJ DINAMIČKE SNAGE I STATIČKE SILE KOD FUDBALERA KADETSKOG UZRASTA	52
JUSTIFICATION OF APPLICATION OF THE WORK PROGRAMME FOR THE DEVELOPMENT OF DYNAMIC FORCES AND STATIC FORCES ON FOOTBALL PLAYERS CADET STRUTURE	
Izudin Tanović, Josip Naletilić, Mikulić Ivan, Jasmina Karabašić	
RELACIJE MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI I TEHNIČKO-TAKTIČKIH KARAKTERISTIKA STOLNOTENISAČA.....	54
RELATIONS BETWEEN MOTOR ABILITIES AND TECHNICAL AND TACTICAL CHARACTERISTICS OF TABLE TENNIS PLAYERS	
Vladimir Ivanek, Branimir Mikić, Marin Čorluka, Ivana Čerkez, Anes Alić	
RAZLIKA U NIVOU MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI SPORTISTA I NESPORTISTA UZRASTA 15 DO 18 GODINA.....	55
Srboljub Vuković, Srećko Stanišić, Darko Božić	
RAZLIKE U AEROBNOJ IZDRŽLJIVOSTI MLADIH KATEGORIJA FUDBALERA	55
DIFFERENCES IN AEROBICS ENDURANCE BETWEEN U14, U16 AND U18 SOCCER PLAYERS	
Nebojša Đošić, Slobodan Andrašić, Milidrag Zoran, Zinaja Željko	
SPORT IN THE FUNCTION OF SOCIAL POLICY	56
Danica Pirsl, Nebojša Randjelovic, Tea Pirsl	
TO PUBLISH OR NOT, TO WIN OR LOSE IN (SPORTS) WRITING ARENA3 Danica Pirsl, Nebojša Randjelovic, Tea Pirsl	
DEFORMITET KIČMENOG STUBA – SKOLIOZA	57
SPINAL DEFORMITY – SCOLIOSIS	
Djordje Klepic	
SPORTSKA REKREACIJA ZA ŽENE OD 40 DO 50 GODINA.....	58
SPORTS RECREATION FOR WOMEN FROM 40 TO 50 YEARS OLD	
Tatjana Kolesnik	
KARAKTERISTIKE SPORTISTA I NESPORTISTA U PROSTORU MOTORIKE.....	58
THE QUALITATIVE DIFFERENCES OF MOTOR ABILITIES AMONG ATHLETES AND INACTIVE STUDENTS	
Duško Simić, Veselin Bunčić, Mirko Savić, Milija Ljubisavljević	
ФИЗКУЛЬТУРНО–СПОРТИВНЫЕ СООРУЖЕНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ДЕТЕЙ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ	59
PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS FACILITIES AND ACTIVITIES FOR CHILDREN WITH DISABILITIES	
Kugeneva Anastasia Vladimirovna, Seisenbekov Yer.K.	
VISOKOŠKOLSKA USTANOVA KAO IZVORIŠTE STRESA KOD STUDENATA	60
HIGHDEGREE INSTITUION AS SOURCE OF STRESS IN STUDENTS	
Milan Nešić, Dragutin Rajić, Ivana Nimčević, Velibor Srdić	
TEHNIČKA PRIPREMA MLADIH FUDBALERA.....	61
TECHNICAL PREPARATION OF YOUNG FOOTBALL PLAYERS	
Mladena Vejnović, Osmo Bajrić, Darko Božić	
ANALIZA STANJA NASTAVE FIZIČKOG VASPITANJA U GIMNAZIJAMA U REPUBLICI	62
Dušan Sp. Ilić, Dragan Suvajac Šaporac	
FIZIČKA AKTIVNOST DJECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA SA I BEZ POSEBNIH POTREBA U KOJIMA UČESTVUJU UZ PODRŠKU RODITELJA	63
PHYSICAL ACTIVITY OF PRESCHOOL CHILDREN WITH AND WITHOUT DISABILITIES IN WHICH THEY PARTICIPATE WITH PARENTS' SUPPORT	
Velimir Vukajlović, Dragan Vukajlović, Čedo Veljić	
SPORTSKO SRCE	64
ATHLETE'S HEART	
Marko Stanić, Milana Savić, Dušan Simić	

BALNEOLOŠKA SVOJSTVA SELTERS BANJE U MEDICNSKI PROGRAMIRANOM AKTIVNOM ODMORU	64
Jelena Micić	
PRIMJENA IZOKINETIČKOG MJERENJA U DIJAGNOSTICIRANJU SPORTISTA.....	65
Branislav Krunić, Osmo Bajrić	
UTICAJ RANE FIZIKALNE TERAPIJE NA SMANJENJE AKUTNIH TEGOBA KOD PACIJENATA SA TRZAJNOM POVREDOM VRATA	65
Žani Banjanin, Ljubomir Šormaz, Jadranka Pešević Pajčin, Radmila Ubović, Branislav Mihajlović	
MOTORIČKI RAZVOJ KOD DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA	66
Motor development in preschool children	
Ivan Vasic	
POJAVA HULIGANIZMA NA SPORTSKIM TERENIMA	67
APPEARANCE HOOLIGANISM AT SPORTS GROUNDS	
Mirko Tufegdžija, Ernest Šabić	
UTICAJ REKREATIVNOG PLIVANJA NA TJELESNU KOMPOZICIJU ŽENA.....	67
IMPACT OF RECREATIONAL SWIMMING ON BODY COMPOSITION OF WOMEN	
Radomir Zrnić, Velibor Srdić, Milan Nešić	
DISTINKCIJA ETIMOLOŠKOG ODREĐENJA TERMINA KOREKTIVNA GIMNASTIKA I KINEZITERAPIJA.....	68
DISTINCTION OF ETYMOLOGY IN TERMS OF CORRECTIVE GYMNASTICS AND KINESITHERAPY	
Ljubomir Stankić	
HIJERARHIJSKO STRUKTURIRANJE EKSPERTNOG MODELA ZA PODUKU SKIJAŠKOG OSNOVNOG ZAVOJA.....	69
HIERARCHICAL CLASSIFICATION METODICAL MODEL FOR TEACHING BASIC SKI TURN	
Danijela Kuna, Sanjin Džajić	

STRES, MENTALNA SNAGA (ZDRAVLJE) I ADAPTACIONI CIKLUS U SPORTSKOM TRENINGU

Franja Fratrić

*Fakultet za sport, Univerzitet Union "Nikola Tesla",
Beograd*

Ivanka Gajić

*Fakultet za sport, Univerzitet Union "Nikola Tesla",
Beograd*

Sažetak::

Savremena nauka u sportu, dala je ubedljive dokaze da ograničavajuća psihofizička mogućnost sportiste leži u regulaciji moždanih funkcija, odnosno da dalji napredak u sportskim rezultatima zavisi od funkcija CNS-a, za razliku od ranijeg shvatanja da su signali iz različitih regija organizma ključni ograničavajući faktori mogućnosti sportiste. U radu će se pomenuti dve dobro opisane teorije, prva se odnosi na postojanje nesvesnog mehanizma tzv. centralnog izvršioca a druga na postojanje motivacionog potencijala i percepcije napora. Autor u radu iznosi bitnost razvoja određenih veština emocionalne inteligencije (EQ), svast o sopstvenim osećanjima i upavljanje sobom, za harmoničan (rezonantan) odnos između racionalnih (mislećih) i emotivnih (osećajnih) funkcija mozga a u cilju podizanja i razvoja mentalnih sposobnosti. Mentalna sposobnost će zatim podići prag adaptacionih sposobnosti, nivo treniranosti i sportsku formu, odnosno pomeriti granice mogućnosti sportiste. Adaptacioni ciklus u treningu direktno odgovara stresogenom ciklusu od uzroka - doze do posledica - efekta, od hipotalamusa preko hipofize i kore nadbubrežne žlezde. Optimalna doza u treningu zavisi od niza složenih faktora kao što su: genotipski i fenotipski pragovi funkcionalne i strukturalne adaptacije, mentalne snage sportiste, karaktera (ličnost) i njegovog motivacionog potencijala. Veća mentalna snaga (sposobnost) pomeriće pragove funkcija nesvesnog kognitivnog mehanizma i percepcije napora i time fenotipske adaptacione pragove. Sve ovo zajedno u složenim interakcijskim odnosima doprinosi efikasnoj borbi protiv negativ-

nih posledica stresa (simptoma bolesti) a u tome prednjače veštine EQ. Za uspešnost u trenažnom procesu najvažnije je uspostaviti i upravljati intra i interpersonalnom emotivnom ravnotežom.

Ključne reči: stresogena doza/mentalni potencijal/emocionalna inteligencija/prazne adaptacije/sportski trening

STRESS, MENTAL STRENGTH (HEALTH) AND THE ADAPTIVE CYCLE IN SPORTS TRAINING

Franja Fratrić

*Faculty of sport, University "Union - Nikola Tesla",
Belgrade*

Ivanka Gajić

*Fakultet za sport, University "Union - Nikola Tesla",
Belgrade*

Abstract::

Modern science in sport has given convincing evidence that limiting psychophysical ability of an athlete lies in brain function regulation, and that further progress in sports results depends on the CNS function, unlike the earlier view of the signals from the different regions of the body as the limiting factors of an athlete. Two well described theories will be mentioned in this paper, the first relating to unconscious mechanism, the so-called central executor, and the other to the motivational potential and perception of effort. The author in this paper presents the importance of a certain skills of an emotional intelligence, consciousness about one's own feelings and self-management, for the harmonic (resonant) relationship between rational (mental) and emotional (sensitive) brain functions in order to raise and develop mental abilities. Mental ability will then raise the threshold of adaption abilities, level of fitness and athletic shape, and break the limits of an athletes possibilities. The adaptive cycle of the training directly responses to the stressful cycle from cause – dose, to consequence – effect, from the hypothalamus via the pituitary gland and adrenal core. The optimal dose in training depends on many complex factors such as: genotypic and phenotypic

thresholds of the functional and structural adaptation, mental strength of a sportsman, his character (personality) and motivational potential. Larger mental strength (capacity) will move the threshold function of the unconscious cognitive mechanism and the perception of effort and thereby phenotypic adaptation thresholds. In a complex interaction relations, all this contributes to an efficient struggle against negative consequences of stress (disease symptoms), and EQ skills leads in that. For the successful training process it is most important to establish and manage intra and interpersonal emotional balance.

Key words: stressogenic dose/mental potential/emotional intelligence/threshold adaptations/sports training

PRIMENA REČI, ZVUKA I JEDNOSTAVNIH PLESNIH I „MUZIČKIH“ SLIKA U CILJU POBOLJŠANJA MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI OSOBA SA POSEBNIM POTREBAMA

Miodrag Kastratović

Sažetak:

U praktičnom radu, pokazaćemo uticaj reči, zvuka, jednostavnih plesnih i „muzičkih“ slika na poboljšanje motoričkih sposobnosti deteta sa posebnim potrebama. Rad se sastoji iz korišćenja reči, zvuka, jednostavnih plesnih i „muzičkih“ slika usmerenih na podsticaj veština i aktivnosti koje su važne za razvijanje kako boljeg upoznavanja sopstvenog tela, kontrole ravnoteže tela i pokreta određenih delova tela pre svega nogu i ruku, tako i uticaj istih na bolju pokretljivost i orijentaciju u prostoru i vremenu. Njihov uticaj nije vidan samo u razvijanju određenih sposobnosti, već je fascinantna i na polju sveukupnog ponašanja osobe, njenog učešća u spoljnom svetu i odnosa prema njemu, kao i u porodici i široj okolini.

Ključne reči: muzika, jednostavne plesne i „muzičke“ slike, pokret

APPLICATION OF WORDS, SOUND, SIMPLE DANCING AND „MUSICAL“ IMAGES FOR IMPROVING MOTORIC ABILITIES OF PEOPLE WITH SPECIAL NEEDS

Miodrag Kastratović

Abstract:

We will show in practical work the impact of words, sound, simple dance and „music“ images on improvement of motor abilities of a children with special needs. The work consists of the use of words, sound, simple dance and „music“ images aimed at the encouragement of skills and activities that are important for developing better understanding of its own body, control of body balance and movement of certain parts of the body especially the legs and arms, as well as their impact to the greater mobility and orientation in space and time. Their impact is not only visible in the development of certain abilities, but it is also fascinating in the field of overall behavior of the person, its participation in the outside world and the attitude to it, as well as in the family and the wider environment.

Keywords: music, dance and simple „music“ image, movement

SISTEMATIZACIJA I STRUKTURA RUKOVOĐENJA SPORTSKIH KLUBOVA

Damir Ahmić

*Edukacijski fakultet, Travnik, Univerzitet u Travniku,
BiH*

Dževad Džibrčić

*Fakultet za tjelesni odgoj i sport, Tuzla, Univerzitet u
Tuzli, BiH*

Branimir Mikić

*Edukacijski fakultet, Travnik, Univerzitet u Travniku,
BiH*

Jasmin Mehanović

Zdravstveni centar Brčko distrikt, BiH

Zlatan Halilbegović

Josip Naletilić

Nezavisni istraživač, BiH

Sažetak:

Istraživanje je imalo za cilj predstaviti sistematizaciju sportskih klubova kada su u pitanju muški i ženski klubovi, takođe klubovi koji zastupaju kolektivne i individualne sportove. Rezultati pokazuje da je funkcija sekretara u najčešćem obliku (33,7%) zastupljena kao profesionalni funkcioner u klubu odnosno kao stalno zaposleni i relevantna osoba za mnoga tekuća pitanja, a može se definisati osoba kao spona između prvog reda funkcionisanja i linije koja radi na terenu. Rezultati takođe pokazuje da generalni sekretar (25,3%) je osoba sa koja radi u klubu profesionalno, gdje se rezultat može uporediti sa predhodnim rezultatom, gdje se vidi da ta pozicija pripada sekretaru, pa tek onda generalni direktor sa rezultatom 15,8%. Prikazan rezultat na pitanje: "Ko postavlja članove menadžmenta", pokazuje da to najviše čini Skupština kluba i to u 45% slučajeva. To pokazuje da je Skupština kluba najodgovornija za kompletnu strukturu menadžmenta jednog kluba. U daljim analizama tabela, dobili smo rezultate o strukturi rukovodećeg kadra u klubovima i profesionalnom angažovanju profesionalnih osoba koje su prikazane u procentima. Na pitanje: „Ko postavlja generalnog menadžera“, rezultat je da je Skupština kluba takođe najodgovornija za

tu odluku, u 40% slučajeva to je primjer u ovom istraživanju. Na osnovu ovog istraživanja dobili smo strukutru odabira rukovodstvenog kadra u klubovima i njihovim postavljanju i načinu postavljanju, što može biti primjer u komparaciji sa uspjehom kluba, koliko i u kojoj mjeri to ima pozitivan ishod. Takođe dobiveni rezultati pokazuju ko u klubu radi profesionalno i koja funkcija u klubu im je najbitnija u segmentu rukovođenja i sistemu vođenja, a to podrazumjeva koehezioni spoj između različitih vrsta kadrova u klubu.

Glavne riječi: sistematizacija, struktura, sportski klub, rukovođenje

CLASIFIKACION AND MANAGEMENT STRUCTURE OF SPORTS CLUBS

Damir Ahmić

*Faculty of Education, Travnik, University of Travnik,
BiH*

Dževad Džibrčić

*Faculty of Physical education and sport, Tuzla,
University of Tuzla, BiH*

Branimir Mikić

*Faculty of Education, Travnik, University of Travnik,
BiH*

Jasmin Mehanović

Health Center Brcko District, BiH

Zlatan Halilbegović

Josip Naletilić

Independent researcher, BiH

Abstract:

The study was aimed to present the systematization of sports clubs when it comes to men's and women's clubs, also clubs who represent the collective and individual sports. Results showed that the function of the Secretary is the most common form (33.7%) is represented as a professional officer in a club or as permanent employees and relevant local people for many current issues, a person can be defined as a link between first-or-

der operation and the line that runs on the field. The result also shows that the Secretary-General (25.3%) is a person who works with the club professional, which can be the result can be compared with previous results, which also result shows that this position belongs to the Secretary, and then general manager of the result of 15.8%. The resulting signal on the question of who sets the members of management, indicates that it most makes assembly of the club and to the 45%. This shows that the assembly of the club is the most responsible for the entire management structure of a club. In the analysis we received in the previous tables, we get results on the structure of the management staff in the clubs and professional engagement of professionals who are shown as a percentage. On the question of who sets the general manager, the result is that the assembly of the club also most responsible for that decision, in 40% of cases, this is an example in this study. Based on this research we get structured by selecting managerial personnel in clubs and their setting and mode setting, which can be an example in comparison with the success of the club, how and to what extent it has a positive outcome. Also the results show when the club is professional and that function is the most important club has a management system in segment leadership and this means koehezioni connection between different types of personnel at the club.

Key words: systematization, structure, sports club management.

ANALIZA OSNOVNIH ELEMENTA TEHNIKE ODBOJKAŠKE IGRE SA LOPTOM

Đorđe Klepić, Dušan Simić

Pan-evropski Univerzitet Apeiron, Banja Luka, BiH

Sažetak:

U ovom radu prikazani i opisani su tehnički elementi odbojkaške igre sa loptom. Najviše je pažnje obraćeno na faze izvođenja ovih elemenata. Tehnički elementi se uvježbavaju od ranog uzra-

sta jer se tada najlakše usvaja i usavršava se do kraja karijere ili bavljenja sporta. Bez kvalitetne tehnike ne postoji kvalitetna taktika a samim tim i neki značajniji sportski rezultat.

U radu je prvo napravljen uvod uopšte o tehnici i odbojci kao igri, dakle šta je tehnika, koji su ciljevi, zadaci, vrste tehnike odnosno tehničkih elemenata i stil izvođenja svih elemenata. Kasnije u radu je objašnjena svaka tehnika i na kraju je napisan kratak Sažetak: odnosno zaključak rada. Ključne riječi: tehnički elementi, odbojka, stil izvođenja, faze izvođenja.

ANALYSIS OF THE BASIC TECHNICAL ELEMENTS WITH BALL IN VOLLEYBALL

Đorđe Klepić, Dušan Simić

Pan-European University "Apeiron" Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

The topic discussed in this work is technical elements of volleyball sport with the ball. The focal point of this work are phases of how are these elements are performed. All of technical elements are practised from young age because is easier to learn and improve them which we are doing until the end of sport career. Without right technique there can't be good tactic and that reflects on our sport result (trophies).

In this work the first part is about technique in general and volleyball as a game, so it's explained what is technique, what are the points of technique, tasks and types of different technical elements plus style of performing. Later in this work it's explained all about technical elements and in the end of work there is short Abstract:.

Key words: technique, volleyball, style of performing, phases of performing.

ANALIZA SISTEMATSKIH PREGLEDA SPORTISTA ODBOJKAŠKOG KLUBA INVALIDA, LAKTAŠI

Pećanac Žana

JZU DZ "dr Mladen Stojanović" Laktaši, BiH

Šormaz Ljubomir

JZU DZ "dr Mladen Stojanović" Laktaši, BiH

Panevropski Univerzitet "Apeiron" Banja Luka, BiH

Mihajlović Branislav

Panevropski Univerzitet "Apeiron" Banja Luka, BiH

Sažetak:

Svjetska zdravstvena organizacija procjenjuje da u populaciji svake zemlje ima oko 10 % osoba sa invaliditetom. Osobama sa invaliditetom odgovarajuća tjelesna aktivnost najprije pruža psihomotorni oblik terapije, pa tek onda rekreativni aspekt kvalitetnog načina provođenja slobodnog vremena koji je dominantan kod zdravih osoba. Cilj ovog rada je bio izvršiti analizu zdravstvenog stanja sportista invalida koji treniraju sjedeću odbojku u Odbojkaškom invalidskom klubu Laktaši. Korišteni su podaci dobijeni prilikom redovnih godišnjih sistematskih pregleda sportista u Domu zdravlja Laktaši. Sportistima su izvršena antropometrijska mjerenja, biohemijske, hematološke analize i fizikalni pregled. Nađene su prosječne vrijednosti BMI (Body Mass Index) $28,65 \pm 7,74$ kg/m². Prosječne vrijednosti sistolnog krvnog pritiska iznosile su $126,6 \pm 14,97$, a dijastolnog $82 \pm 7,5$ mm Hg. Prosječne vrijednosti glukoze u krvi iznosile su $5,6 \pm 1,05$, holesterola $6,14 \pm 3,33$, a triglicerida $2,0 \pm 0,56$ mmol/l. Prosječne vrijednosti eritrocita iznosile su $5,075 \pm 0,27$, trombocita $244,0 \pm 79$ a leukocita $7,33 \pm 2,2$. Najveći broj sportista bolovao je od hipertenzije i depresije $33,33$ %. Najveći broj povreda su ratne rane nastale dejstvom eksplozivnih sredstava i to povrede cijelog tijela sa zaostajanjem gelera $33,33$ %, povrede glave $16,6$ % i potkoljene amputacije jednog donjeg ekstremiteta 25 %.

Ključne riječi: invalidi, sport, zdravstveno stanje

ANALYSIS OF SYSTEMATIC REVIEW OF THE ATHLETES VOLLEYBALL CLUB FOR DISABLED FROM LAKTASI

Pećanac Žana

Health center "dr Mladen Stojanovic" Laktasi, Bosnia and Herzegovina

Šormaz Ljubomir

Health center "dr Mladen Stojanovic" Laktasi, Bosnia and Herzegovina

Pan-European University "Apeiron" Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Mihajlović Branislav²

Pan-European University "Apeiron" Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

The World Health Organization has estimated that in the population of each country there is about 10% of persons with disability. Adequate body activity, first of all, provides to the persons with disability a psycho-motor form of therapy, which is only then followed by recreational aspect of the quality spending of free time, dominant in healthy persons. The aim of this paper was to perform an analysis of the health condition of disabled sportspersons, who practice sitting volleyball at the Sitting Volleyball Club of Laktaši. The used data were obtained during the regular annual systematic checks of sportsmen at the Health Center in Laktaši. The sportsmen were examined for the following: anthropometric measurement, biochemical, hematological analyses and physical examination. The average values of BMI (Body Mass Index) of 28.65 ± 7.74 kg/m². The average values of the systolic blood pressure amounted to 126.6 ± 14.97 , while the diastolic amounted to 82 ± 7.5 mm Hg. The average values of blood glucoses amounted to 5.6 ± 1.05 , cholesterol 6.14 ± 3.33 , and triglycerides 2.0 ± 0.56 mmol/l. The average values of erythrocytes are 5.075 ± 0.27 , thrombocytes 244.0 ± 79 and leukocytes 7.33 ± 2.2 . The biggest number of injuries were war-related injuries, occurring due to

the effect of explosives and these were injuries of the whole body with remaining shrapnel 33.33%, head injuries 16.6% and under-knew amputations of one bottom extremities 25%.

Key words: the disabled, sport, health condition.

RAZLIKE U NEKIM FUNKCIONALNIM SPOSOBNOSTIMA KOD ELITNIH I SUBELITNIH KIK- BOKSERA

Ljubisavljević Milija

Ministarstvo unutrašnjih poslova, Beograd, Srbija

Amanović Đurica

Kriminalističko-polićijska akademija, Beograd, Srbija

Kostovski Źarko

Univerzitet Sv. Ćirilo i Metodije, Fakultet fizićke kulturem Skopje, Makedonija

Mašić Zoran

Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Beograd, Srbija

Sažetak:

Na uzorku od 50 najboljih srpskih kik-boksera, podeljenih u dve grupe (16 elitnih i 34 subelitna), praćene su dve funkcionalne varijabli. Cilj rada je bio da se utvrdi znaćaj razlika između elitnih i subelitnih kik-boksera u odnosu na svaku varijablu i da se testira koliko je svaka od njih povezana sa nivoom takmićarske uspešnosti. Primenom diskriminativne statistićeke analize je utvrdeno da se elitni i subelitni kik bokseri statistićeki znaćajno razlikuju u praćenim funkcionalnim sposobnostima (maksimalna potrošnja kiseonika i nivo anaerobnog praga). Korelacionom analizom je utvrdeno da su ove dve varijable znaćajno povezano sa takmićarskom uspešnošću kik-boksera, na nivou znaćajnosti od 0,05. Kada je primenjen oštriji kriterijum zaključivanja (0,01), znaćajna veza sa kvalitativnim nivoom potvrđena je samo kod varijable – anaerobni prag.

Ključne reći: kik-boks, funkcionalne sposobnosti, takmićarska uspešnost

DIFFERENCES IN SOME FUNCTIONAL ABILITIES IN ELITE AND SUB ELITE KICK BOXERS

Ljubisavljević Milija

Ministry of interior, Belgrade, Serbia

Amanović Đurica

Academy of Criminalistic and Police Studies, Belgrade, Serbia

Kostovski Źarko

University St. Cyril and Methodius, Faculty for Physical Education, Skopje, Macedonia

Masić Zoran

College of Business Economics and Entrepreneurship, Belgrade, Serbia

Abstract:

On a sample of 50 best Serbian kick-boxers, divided into two groups (16 elite and 34 sub elite), two functional variables were followed. The purpose of the research was to determine the significance of the difference between elite and sub elite kick-boxers in a relation with each variable and to test the connection of each with the level of competitive connection. By applying discriminative statistic analysis it was determined that the elite and sub elite kick-boxers statistically significant differ in the following functional abilities (maximum oxygen consumption and anaerobic threshold). With the correlation analysis it was determined that these two variables are significantly associated with the competition success of the kick-boxers, at the level of significance of 0.05. When a sharper criterion of conclusion was applied (0.01) statistically significant connection was confirmed only in the variable - anaerobic threshold.

Key words: kickboxing, functional abilities, competition success

EFFECTS OF A THREE TRAINING MODELS ON A BASIC- MOTOR ABILITIES WITH HANDBALL ATHLETS AFTER CONDUCTING 8 WEEKS OF TREATING

Nedelkovski Vlatko

Strezovski Gino

Kostovski Žarko

Faculty of Physical Education, sport and health, Skopje, Macedonia

Karbevaska Silvana

Macedonian handball federation

Abstract:

The research analyzes and compares the changes in the basic - motor abilities of young handball athletes. The experimental procedure involves 60 examinees, divided into three experimental groups of 20 examinees. An individually targeted program for development of the basic - motor abilities was performed in a period of 8 weeks. The three groups were working on 3 different programs for development of the explosive power of the upper and lower limbs, and the programs were integrated in the usual training process suitable for the competitive period. On this sample we used a total of 10 basic motor variables associated with the handball game.

Starting from the set objectives and tasks of the research besides the descriptive statistics, univariate and multivariate statistical methods were also used. Any differences in the initial and final measuring between one group and between the groups were mutually tested by applying of the Univariate analysis of the variance (ANOVA), the Multivariate analysis of the variance (MANOVA) and appropriate LSD - tests (last significant difference). The effects of the programs in the final result and the differences between the groups at the end of the research were determined with the Multivariate analysis of covariance (MANCOVA) and T - tests for each variable in the initial and final measurement. The statisti-

cal analysis demonstrated positive effects of the experimental programs in development of the basic - motor abilities of young handball athletes in all three groups at initial and final measurement. Keywords: Handball, basic motorics, ANOVA, MANOVA, MANCOVA, T - test.

FAKTORSKA STRUKTURA MOTFOLOŠKO-MOTORIČKOG PROSTORA UČENIKA SPORTISTA I NESPORTISTA

Osmo Bajrić

Panevropski Univerzitet Apeiron, Fakultet sportskih nauka, Banja Luka, BiH

Ismet Bašinc

Univerzitet u Travniku, Edukacijski fakultet, Travnik, BiH

Velibor Srdić

Panevropski Univerzitet Apeiron, Fakultet sportskih nauka, Banja Luka, BiH

Sažetak:

Istraživanje je provedeno na uzorku od ukupno 120 ispitanika-djece uzrasne dobi 11 do 14 godina, podijeljenih u dvije grupe. Prvu grupu ispitanika (60) činili su ispitanici koji se aktivno bave nogometom u nogometnim klubovima, a drugu grupu (60) činili su ispitanici koji se ne bave sportom osim što pohađaju nastavu tjelesnog i zdravstvenog odgoja. U istraživanju je primijenjen skup od 12 varijabli za procjenu morfoloških karakteristika i 12 varijabli za procjenu motoričkih sposobnosti.

Osnovni cilj istraživanja bio je da se utvrdi latentna struktura morfološko-motoričkih karakteristika djece koja se aktivno bave nogometom i djece koja se ne bave nikakvim drugim sportom osim nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja.

U cilju utvrđivanja strukture morfološko-motoričkih karakteristika ispitanika-djece sportista i nesportista primijenjena je faktorska analiza s rotacijom u varimaxu i orthobliquu.

Dobijeni rezultati faktorske analize s rotacijom u varimaxu i orthobliquu u prostoru morfološko-

motoričkih karakteristika pokazuju da su kod ispitanika–sportista koji se aktivno bave nogometom izolovane četiri latentne dimenzije, a kod ispitanika nespportista izolovane su tri latentne dimenzije.

To ukazuje na činjenicu da se sistematskim kineziološkim aktivnostima specifičnim za nogometni trening znatno bolje diferenciraju biološka svojstva djece, tj. djeluje se na način da je pokriven znatno veći spektar ciljanih morfološko-motoričkih dimenzija. Vjerovatno da takav pristup, koji značajnije diferencira dimenzije, daje znatno bolje finalne rezultate. U konkretnom slučaju, razlog leži u činjenici da se u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja konstantno uči novo, a naučeno se ne koristi na razvoj dimenzija.

Ključne riječi: morfološke karakteristike, motoričke sposobnosti, faktorska analiza, sportisti, nespportisti

FACTOR STRUCTURE OF MORPHOLOGICAL AND MOTOR AREA OF STUDENT ATHLETES AND NON-ATHLETES

Osmo Bajrić

Pan-European University "APEIRON", Faculty of Sport Sciences, Banja Luka, B&H

Ismet Bašinac

Faculty of Education University of Travnik, B&H

Velibor Srdić

Pan-European University "APEIRON", Faculty of Sport Sciences, Banja Luka, B&H

Senad Bajrić

Mixed Secondary Technical School Travnik, Travnik, B&H

Abstract:

A sample size of 120 respondents was taken for this research - children of 11-14 ages, divided into two groups. The first group of subjects (60) were children who are actively involved in soccer and are part of soccer clubs, and the second group (60) were children who are not involved in sports

except for attending physical education classes. The study applies a set of 12 variables for assessing morphological characteristics and 12 variables for the assessment of motor skills.

The main objective of this study was to determine the latent structure of morphological and motor features of children who are actively engaged in soccer and of those who are not involved in any sports except for physical education classes.

In order to determine the structure of morphological and motor features of subjects -child athletes and non- athletes, the factor analysis was applied with rotation in varimax and orthobliqu. The obtained results of the factor analysis with rotation in varimax and orthoblique in the area of morphological and motor characteristics show that in subjects -athletes who are actively involved in soccer, four latent dimensions were isolated, and in subjects- non-athletes, three latent dimensions were isolated.

This indicates that the systematic kinesiological activities specific to soccer practice much better differentiated biological properties of children, i.e. acting in a way that covers a much larger range of target morphological and motor dimensions. It is likely that this approach, which significantly differentiated dimensions, gives much better final results. In this specific case, the reason lies in the fact that in physical education classes the children are constantly learning something new, while what is learned is not used for the development of dimensions.

Keywords: morphological characteristics, motor skills, factor analysis, athletes and non-athletes

THE EVALUATION OF BASIC MOTOR ABILITIES IN PRE-SCHOOL CHILDREN: GENDER DIFFERENCES

**Ružena Popović
Stanojević Ž.**

University of Nis, Faculty of Sport and Physical Education, Nis, Serbia

Popović J.

University of Pristine/Kos. Mitrovica, Faculty of Sport and Physical Education, Leposavić, Kosovo, Serbia*

Abstract:

The main aim of this research is determination of developmental level of some segments of basic motor abilities in three analogue pre-school children sub samples, aged 4-6 years old, both girls and boys. For the realization of project task there was need to estimate the developmental level of some segments of basic motor abilities in analogues three sub-samples of children, which hypothetically represents the population of pre-school children.

Method: The total sample consists of 85 examinees (38 girls/47 boys) divided in subsamples, according age and gender. The applied battery for the estimation of basic motor abilities consists of 14 tests for the evaluation of: Repetitive muscles potential; Explosive strength; Agility; Speed of Movement Frequency; Flexibility; Balance; Coordination. Experimental program consists of Rhythmic Gymnastics (RG) exercises in duration of 6 month period (3x weekly/ 30min). Results data were processed by basic statistics procedures (Mean; St.Dev; C.Var.%; Range) and t-test for small non-linear sub samples, ANOVA for groups differences and DISCRA).

Results and Discussion: On the base of Canonical discriminative analysis, initial and final test results point out on not significant differences between girls and boys in age correspondent sub-samples. At the initial and final state there were established statistical significant differences between different age group sub-samples among girls and boys.

Conclusion: Research results analysis point out that RG experimental program has contributed to the harmonious motor development in both sub samples (boys/girls) with some specific benchmarks, in relation to different age and sex of examinees.

Keywords: Motor development, Experiment, Gender differences

PROCENA BAZIČNIH MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI PREDŠKOLSKE DECE: POLNE RAZLIKE

**Ružena Popović
Stanojević Ž.**

Univerzitet u Nišu, Fakultet Sporta i Fizičkog vaspitanja, Niš, Srbija

Popović J.

Univerzitet u Prištine/Kos. Mitrovica, Fakultet Sporta i Fizičkog vaspitanja, Leposavić, Kosovo, Srbija*

Sažetak:

Predmet ovog istraživanja je procena motoričkog statusa dece predškolskog uzrasta. Istraživanje je sprovedeno sa ciljem da se utvrdi razvojni nivo pojedinih segmenata motoričkih sposobnosti kod tri analogna sub-uzorka predškolske dece, oba pola, uzrasta od 4-6 godina, koji hipotetski predstavljaju populaciju dece navedenog uzrasta.

Metod: Istraživanje je sprovedeno na uzorku totala od 85 ispitanika (38 devojčica/47 dečaka), podeljenih u 3 sub-uzorka prema godištu i polu. Primenjena baterija mernih instrumenata za procenu bazičnih motoričkih sposobnosti sastoji se od 14 testova za ocenu pojedinih segmenata motorike: Repetitivni mišićni potencijal; Eksplozivna snaga; Agilnost; Brzina frekvencija pokreta; Gipkost; Ravnoteža; Koordinacija. Primenjen je eksperimentalni program Ritmičke gimnastike (RG) u trajanju od 6 meseci (3x nedeljno/30min). Rezultati ovog istraživanja podvrgnuti su statističkoj obradi, uz pomoć bazične i ANOVA statistike (srednja vrednost, standardna devijacija, koeficijent varijacije, raspon), dok je razlika između grupa utvrđena primenom t-testa i kanoničke DISCRA.

Rezultati i diskusija: Na osnovu sprovedene uporedne analize rezultata, inicijalni i finalni rezultati ukazuju da nisu utvrđene statistički značajne razlike između dečaka i devojčica u korespondentnim sub-uzorcima, prema uzrastu. Međutim, na inicijalnom i finalnom merenju utvrđene su statistički značajne razlike između pojedinih uzrasnih kategorija, kako kod devojčica, tako i kod dečaka.

Zaključak: Utvrđeni su pozitivni efekti primene eksperimentalnog programa RGna harmonični motorički razvoj kod oba uzorka ispitanika (dečaka i devojčica) sa nekim specifičnim karakteristikama u odnosu na različiti pol i uzrast ispitanika.

Ključne reči: Motorički razvoj, Eksperiment, Polne razlike

TESTIRANJE MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI FUDBALERA

Đošić Nebojša

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i trenera, Subotica, Srbija

Andrašić Slobodan

Ekonomski fakultet, Subotica, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Sažetak:

Cilj rada je da se na osnovu isčitavanja literature i ličnog iskustva sastavi pregled terenskih testova koji su se koristili u prošlosti, a i testova motoričkih sposobnosti koji se koriste u savremenom fudbalu. Predmet rada je terensko testiranje motoričkih sposobnosti fudbalera. Određeni broj testova je ostao u upotrebi do današnjih dana, a u primeni su svoje mesto našli i neki novi za fudbal specifičniji testovi.

Ključne reči: brzina, snaga, izdržljivost, agilnost, fudbal

TESTING THE MOTORS SKILLS OF FOOTBALL PLAYERS

Đošić Nebojša

High School of Professional Studies in Education of teachers and trainers, Subotica, Serbia

Andrašić Slobodan

Faculty of Economy, Subotica, University of Novi Sad, Serbia

Abstract:

The aim of this study is that based on the reading of literature and personal experience to compile a review of field tests that were used in the past, and tests of motor skills used in modern soccer. The subject of the work, field testing motor skills players. A number of tests has remained in use to this day, and in the application of their place and find a new soccer specific tests.

Keywords: speed, strength, endurance, agility, soccer

ZNAČAJ POKRETA U NASTAVI ENGLESKOG JEZIKA ZA DJECU PREDŠKOLSKOG UZRASTA BAZIRAN NA TPR METODI

Tijana D. Vasiljević Stokić

Paneprovski univerzitet "Apeiron", Fakultet filoloških nauka, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Djukica R. Mirković

Slobomir P Univerzitet, Filološki fakultet Slobomir, Bijeljina, Bosna i Hercegovina

Sažetak:

TPR (Total physical response) je metoda učenja stranog jezika koje se temelji na koordinaciji jezika i fizičkog pokreta. Ova metoda je često korištena u nastavi stranog jezika u ranoj dobi. Metoda se odlično koristi u grupi učenika različitih sposobnosti. Djeca predškolskog uzrasta ne vole i ne

moгу da miruju, tako da je metoda prikladna za djecu koja su veoma aktivna i koje se vole kretati za vrijeme nastave.

Cilj ovoga rada je istražiti uticaj upotrebe TPR metode u nastavi vokabulara kod djece uzrasta 4 i 5 godina. Istraživanje smo sproveli u Cambridge Centru Banja Luka PJ Doboj i Školi stranih jezika Big Ben Brčko. Jedna grupa učenika je bili učena tradicionalnom metodom a druga grupa upotrebom TPR metode. Rezultati pokazuju da upotrebom TPR metode, djeca uče brže i lakše. Učenici su potpuno uključeni i nisu pod pritiskom da moraju progovoriti na stranom jeziku. Konačno, krajnji cilj metode je razvoj govorne tečnosti kod djece što svakako pokazuju i rezultati ovoga rada.

Ključne riječi: TPR metoda, nastava engleskog jezika, koordinacija jezika i pokreta, učeničke sposobnosti

THE IMPORTANCE OF MOVEMENTS IN TEACHING ENGLISH TO YOUNG LEARNERS USING TPR METHOD

Tijana D. Vasiljevic Stokic

Pan-European University "APEIRON" for Multidiscipline & Virtual Studies, Faculty of Philological Sciences Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Djukica R. Mirkovic

Slobomir P University, Faculty of Philology Slobomir, Bijeljina, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

TPR (Total physical response) is a method of teaching foreign language based on coordination and physical movements. This method is often used in teaching foreign languages at very young age. The method is efficiently used in the groups of children of the different abilities. The preschool children do not love to sit and cannot stay still, so due to this, a method is appropriate for the children who are very active and who like to move around during the lesson.

The aim of this research is to examine the influ-

ence of using TPR method in teaching vocabulary at the children of age 4 and 5. The research was conducted in Cambridge Centar Banja Luka PJ Doboj and School of languages Big Ben Brcko. One group was taught using the traditional method and the other group was taught using TPR method. The results show that children learn faster and more easily when TPR method is being used. The students are completely involved and they are not under pressure to speak out in foreign language. Finally, the aim of this method is to develop the children fluency, which is definitely proved by the results of this research.

Key words: TPR method, teaching English language, coordination of language and movement, children abilities

EVALUATION OF BASIC MOTOR ABILITIES STATUS IN PRE-SCHOOL CHILDREN

Ružena Popović

University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education, Niš (Serbia)

Žaklina Stanojević

Graduated PE Teacher, Bor (Serbia)

Jasna Popović

University of Pristine/Kos. Mitrovica, FSPE - Leposavić, Kosovo (Serbia)

Abstract:

The main aim of this research is determination of the developmental level of basic motor abilities in three analogue pre-school children sub-samples, aged 4-5-6 years old, both girls and boys.

Method: The total sample consists of 85 examinees, divided in sub-samples (38 girls/47 boys), according age and gender. For the estimation of the basic motor abilities status was used battery of 14 tests for: Repetitive muscles potential; Explosive strength; Agility; Speed of Movement Frequency; Flexibility; Balance; Coordination. Study design was experimental, duration period of 6 month (3 time weekly, per 30min). Controlled treatment program consists of Rhythmic Gymnastics (RG) exercises. Obtained results

were processed by basic statistics procedures, t-test for small samples, and ANOVA for groups differences).

Results: On the base of data collected and applied statistical analysis, initial and final test results point out on no significant between gender differences in age correspondent sub-samples. At the initial and final state there were established statistical significant differences between different age group sub-samples among girls and boys.

Conclusion: Research results analysis point out that RG experimental program has contributed to the harmonious motor development of pre-school children with some specific benchmarks, in relation to different age and sex of examinees.

Keywords: Motor development, Experiment, Longitudinal study, Pre-School Children, Boys/Girls

PROCENA STATUSA BAZIČNIH MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI PREDŠKOLSKE DECE

Ružena Popović

Univerzitet u Nišu, Fakultet Sporta i Fizičkog vaspitanja, Niš, Srbija

Žaklina Stanojević

Diplomirani pedagog fizičke kulture, Bor (Srbija)

Jasna Popović

Univerzitet u Prištini/Kos. Mitrovica, FSFV, Leposavić, Kosovo (Srbija)

Sažetak:

Predmet ovog istraživanja je utvrđivanje nivoa razvoja bazičnog motoričkog statusa kod tri analogna sub-uzorka dece predškolskog uzrasta, oba pola, uzrasta od 4-5-6 godina.

Metod istraživanje je sprovedeno na uzorku totala od 85 ispitanika, podeljenih u sub-uzorke (38 devojčica/47 dečaka), prema uzrastu i polu. Za utvrđivanje statusa bazičnih motoričkih sposobnosti primenjena je baterija od 14 testova za procenu: Repetitivnog mišićnog potencijala; Eksplozivne snage; Agilnosti; Brzine frekvencija pokreta; Gipkosti; Ravnoteže i Koordinacije. Pri-

menjen je eksperimentalni dizajn studije u trajanju od 6 meseci (3x/ nedeljno/30min). Kontrolisani tretman programa sadrži vežbe Ritmičke gimnastike. Prikupljeni podaci su podvrgnuti statističkoj obradi, uz pomoć deskriptivne statistike, t-testa za male uzorke i ANOVA-e za razlike između grupa.

Rezultati: Na osnovu prikupljenih podataka i sprovedene statističke analize, inicijalni i finalni rezultati ukazuju da nisu utvrđene statistički značajne razlike između dečaka i devojčica u korespondentnim sub-uzorcima, prema uzrastu. Međutim, na inicijalnom i finalnom merenju utvrđene su statistički značajne razlike između pojedinih uzrasnih kategorija, kod devojčica i dečaka.

Zaključak: Utvrđeni su pozitivni efekti primene eksperimentalnog programa RG na harmonični motorički razvoj dece predškolskog uzrasta, sa nekim specifičnim karakteristikama u odnosu na različiti pol i uzrast ispitanika.

Ključne reči: Motorički razvoj, Eksperiment, Longitudinalna studija, Dečaci/Devojčice

РАЗЛИКЕ У БМИ ИНДЕКСУ КОД ДЈЕЦЕ МЛАЂЕГ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА КОЈА СЕ БАВЕ СПОРТОМ И ОНЕ ДЈЕЦЕ КОЈА СЕ НЕ БАВЕ СПОРТОМ Далибор Стевић, Јелена Бијелић, Слободан Качаревић

*Педагошки факултет Универзитета у
Источном Сарајеву, Босна и Херцеговина*

Апстракт

Дјеца млађег школског узроста све више времена проводе за рачунаром и осталом техником, на тај начин смањујући физичку активност у слободно вријеме на минимум што доводи до разних последица на здравље, како тренутно тако и у будућности. На узорку од 53 испитаника другог разреда основне школе, од којих се њих 16 бави спортом док се осталих 37 не бави, измјерене су морфолошке варијабле тјелесна висина

и тјелесна маса. На основу њих израчунат је БМИ за сваког испитаника, са циљем да се утврди да ли постоје статистички значајне разлике у БМИ између спортиста и неспортиста овог узраста. За утврђивање ових разлика кориштен је Т-тест за независне узорке, а резултати су показали да не постоји статистички значајна разлика у БМИ између спортиста и неспортиста. Добијени резултати обрађени су статистичким софтвером SPSS v21.0.

Кључне ријечи: БМИ индекс, спортисти и неспортисти, млађи школски узраст

DIFFERENCES IN BMI BETWEEN ATHLETES AND NON-ATHLETES IN YOUNG SCHOOL AGE CHILDREN

Dalibor Stevic, Jelena Bijelic, Slobodan Kacarevic

Faculty of Education, University of East Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

Young school age children spend more time at the computer and other technology, thus reducing physical activity in leisure time to a minimum, which leads to various health impacts, as now and in the future. In a sample of 53 participants 2nd grade of elementary school, of which 16 of them involved in sports while the other 37 are not engaged. Measured morphological variables were: body height and body weight. On the basis of these calculated BMI for each participants, in order to determine whether there are statistically significant differences in BMI between athletes and non-athletes of this age. To determine these differences t-test was used for independent samples and the results showed no statistically significant difference in BMI between athletes and non-athletes. Results are processed with statistical software SPSS v21.0.

Keywords: BMI index, athlete and non-athlete, young school age

ANALIZA POVEZANOSTI BAZIČNIH MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI I MOTORIČKOG ZNANJA TEHNIČKIH ELEMENATA SPORTSKIH IGARA UČENIKA SREDNJE ŠKOLE

Ismet Bašinc

Edukacijski fakultet Univerziteta u Travniku, Travnik, BiH

Osmo Bajrić

Panevropski univerzitet „Apeiron“, Fakultet sportskih nauka, Banja Luka, BiH

Senad Bajrić

MSTŠ Travnik, Travnik, BiH

Sažetak:

Istraživanje je provedeno na uzorku od 106 ispitanika-učenika završnih razreda Mješovite srednje tehničke škole u Travniku koji su redovno pohađali nastavu tjelesnog i zdravstvenog odgoja u 2013/2014 nastavnoj godini. U istraživanju je primijenjen skup od četrnaest varijabli za procjenu bazičnih motoričkih sposobnosti i devet varijabli za procjenu motoričkog znanja tehničkih elemenata sportskih igara (fudbal, odbojka i košarka). Osnovni cilj istraživanja bio je da se na odabranom uzorku ispitanika utvrdi povezanost bazičnih motoričkih sposobnosti i motoričkog znanja tehničkih elemenata sportskih igara (fudbal, odbojka i košarka). U cilju utvrđivanja povezanosti bazičnih motoričkih sposobnosti i motoričkog znanja tehničkih elemenata sportskih igara (fudbal, odbojka i košarka) kod učenika primijenjena je kanonička korelaciona analiza uz prethodnu kroskorelacionu analizu zajedničkog prostora bazičnih motoričkih varijabli i varijabli motoričkog znanja tehničkih elemenata sportskih igara (fudbal, odbojka i košarka).

Na osnovu dobijenih rezultata kanoničke korelacione analize može se konstatovati da su izolovana tri para kanoničkih faktora koji ukazuju na statističku značajnu povezanost istraživanih prostora i koji mogu da objasne veliki dio zajedničkog varijabiliteta istraživanih prostora (bazič-

nih motoričkih sposobnosti i motoričkog znanja tehničkih elemenata sportskih igara (fudbal, odbojka i košarka).

Ključne riječi: učenici, motoričke sposobnosti, motorička znanja, kanonička korelaciona analiza

ted pairs of canonical factors can explain a large part of the common variability of the observed systems.

Keywords: students, motor skills, canonical correlation analysis.

CORRELATION ANALYSIS OF BASIC MOTOR SKILLS AND MOTOR KNOWLEDGE OF TECHNICAL ELEMENTS OF SPORTS GAMES OF THE STUDENTS

Ismet Bašinać

Faculty of Education University of Travnik, B&H

Osmo Bajrić

Pan-European University "APEIRON", Faculty of Sport Sciences, Banja Luka, B&H

Senad Bajrić

Mixed Secondary Technical School Travnik, Travnik, Bosnia and Herzegovina

SOCIAL CHARACTERISTICS OF FOLK-DANCERS AND THEIR FAMILY MEMBERS IN PARTICULAR MANIFEST STRATIFICATION VARIABLES: GENDER DIFFERENCES

Jasna Popović

University of Pristine/Kos. Mitrovica, FSPE, Leposavić, Kosovo, Serbia

Ružena Popović

Vladimir Mutavdžić

University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education, Niš, Serbia

Abstract:

The study was conducted on a sample of 106 subjects - final grades students of High Mixed Technical school from Travnik. The study used a set of fourteen variables to assess the basic motor skills and nine variables to assess the motor knowledge of technical elements of sports games (football, volleyball and basketball).

The main objective of this research was to determine the relation between basic motor skills and motor knowledge of technical elements of sports games (football, volleyball and basketball). In order to establish the correlation between basic motor skills and motor knowledge of the technical elements of student sports games, the canonical correlation analysis was used along with the prior cross-correlation analysis of the joint space of basic motor variables and situational-motor variables of the sports games.

Based on the results of canonical correlation analysis, it can be concluded that the three isola-

Abstract:

In the present paper, using social identity and self-categorization theories as theoretical frameworks, we explore the role that social identity plays in affecting individual well-being of Folk-dance dancers, both Male (M) and Female (F) in Nis (Serbia). The status of manifest stratification variables were established on the Total sample of respondents (N=70), members of the Academic Cultural Artistic Ansamble (AKUD) "ORO", in Nis (M=33; F=37). For the determination of social characteristics, the Questionnaire SSMIN-Reduced (according the model after Saksida, Petrovic & Momirovic, 1972) was applied. The Questionnaire includes 5 sub-scales (15 items) with possibility of choosing offered statements. The first (1) scale explore the statements of Folk-dance Dancers on their own and close family members formal educational level; the second (2) is relating to the basic residential status; the third (3) evaluate the professional status. In line with predictions, social identification was significantly related to, and mediated the relationship between

family group factors and individual well-being. The special issues as whole points to the capacity for a social identity approach to enrich academic understanding in these areas and provide a bridge between social psychological concepts and some demographical and educational domains. On the base of manifest variables analysis results it is possible to collect very important information for further studies with similar issues in the social domain.

Key words: Social identity, Folklore-Dancers, SSMIN Q, Status, Male/Female, Parallel Analysis

KARAKTERISTIKE SOCIJALNOG STATUSA FOLKLORNIH PLESAČA I ČLANOVA NJIHOVE PORODICE U NEKIM MANIFESTNIM STRATIFIKACIJSKIM VARIJABLAMA: POLNE RAZLIKE

Popović Jasna

*Univerziteta u Prištini/Kos. Mitrovica, FSFV,
Leposavic, Kosovo, Srbija*

Popović Ružena

Mutavdžić Vladimir

*Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Nišu,
Srbija*

Sažetak:

U ovom radu, koristeći socijalni identitet i teorije samo-svrstavanja kao teoretski okvir, istražuje se značaj uloge socijalnog identiteta kod određivanja pojedinačnog blagostanja plesača narodnih plesova, oba pola, u Nišu (Srbija). Status manifestnih stratifikacijskih dimenzija je utvrđivan na uzorku ispitanika (N=70 u totalu), plesača Akademskog kulturno umetničkog društva (AKUD) "ORO" iz Niša (M=33; F=37). Za određivanje socijalnih karakteristika primenjen upitnik SSMIN-Redukovana verzija izvornog modela (prema Saksida, Petrovic & Momirovic, 1972) koji je sadržao 5

sub-skala (15 stavki) sa mogućnošću opredeljenja za ponuđene tvrdnje. Prva skala ispituje stavove plesača narodnih plesova koji se odnose na njihovo formalno obrazovanje, kao i članova njihove porodice (oca/majke); dok se ostale skale odnose na probleme porodice i okruženja, profesionalni status članova porodice i sportski status ispitanika. U skladu sa prediktorima, socijalna identifikacija je bila značajno zavisna i usmeravala je odnos između porodičnih i grupnih faktora i individualnog blagostanja. Specifičan predmet ovog istraživanja u celini ukazuje na kapacitet pristupa kod određivanja socijalnog identiteta za proširenje akademskog razumevanja ovih područja i predstavlja sponu između socijalno-psihološkog koncepta i demografskog i obrazovnog domena. Na bazi uporedne analize rezultata moguće je prikupiti značajne informacije za buduće studije sa sličnim problemima u socijalnom polju. Ključne reči: Socijalni status, plesači narodnih plesova, SSMIN Q, Status, Muškarci/Žene, Uporedna analiza

RAZLIKE U DIMENZIONALNOSTI SKELETA I MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA UČENICA I UČENIKA URBANOG I RURALNOG PODRUČJA TUZLANSKOG KANTONA

Asim Bojić

JU Druga osnovna škola Živinice, Bosna i Hercegovina

Edisa Šljivić

JU Dječije obdanište Živinice, Bosna i Hercegovina

Vahid Dedić

JU Osnovna škola „Šerići“ Šerići, Bosna i Hercegovina

Semir Bojić

JU Osnovna škola „Breške“ Breške, Bosna i Hercegovina

Admir Dautović

*JU Mješovita srednja škola Doboj Istok Brijesnica
Velika, Bosna i Hercegovina*

Sažetak:

Ovo istraživanje je provedeno sa ciljem utvrđiva-

nja razlika između morfoloških karakteristika i motoričkih sposobnosti učenica i učenika (treće trijade devetogodišnje osnovne škole), koji pohađaju nastavu tjelesnog i zdravstvenog odgoja po istom nastavnom planu i programu, a žive u različitim životnim sredinama (urbanim i ruralnim). Istraživanje je provedeno na uzorku od 990 ispitanika, i to: 492 učenika i 498 učenica od VII do IX razreda osnovne škole. Uzorak ispitanika koji je činilo 990 učenika i učenica podjeljen je na četiri subuzorka, i to: 250 učenika iz škola urbanog područja, 242 učenika iz ruralnog područja, 254 učenice iz škola urbanog područja i 244 učenice iz škola ruralnog područja. U ovom istraživanju primjenjeno je dvanaest (12) varijabli morfoloških karakteristika i šesnaest (16) varijabli za procjenu motoričkih sposobnosti.

Multivarijantnom i Univarijantnom analizom varijanse (MANOVA-ANOVA) utvrđene su statistički značajne razlike među ispitivanim grupama učenika i učenica u istraživanim varijablama, kao i doprinos istraživanih varijabli razlikovanju ispitivanih grupa.

Na osnovu prezentiranih rezultata možemo zaključiti da nisu utvrđene statistički značajne razlike između ispitivanih grupa učenika i učenica urbanog i ruralnog područja u većini varijabli morfoloških karakteristika. Evidentno je da su kod učenica izraženije vrijednosti voluminoznosti i potkožnog masnog tkiva u odnosu na dječake, što se može smatrati normalnom diferencijacijom uzme li se u obzir činjenica da se rast i razvoj djeteta odvija kontinuirano, ali sa manjim ili većim tačkama infleksije.

Možemo konstatovati da su utvrđene statistički značajne razlike između dječaka i djevojčica u varijablama eksplozivne, repetitivne, statičke snage i izdržljivosti u korist dječaka a u fleksibilnosti u korist djevojčica. U varijablama koordinacije postignuti su dosta ujednačeni rezultati sa nešto većim vrijednostima kod dječaka.

Ključne riječi: razlike, morfološke karakteristike, motoričke sposobnosti, urbano, ruralno.

DIFFERENCES IN MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND MOTOR ABILITIES OF PUPILS OF URBAN AND RURAL AREA OF TUZLA CANTON

Asim Bojić

Public Institution 2nd Elementary School, Zivinice, Bosnia and Herzegovina

Edisa Šljivić

Public Institution Children's kindergarten Zivinice, Bosnia and Herzegovina

Vahid Dedić

Public Institution Elementary School "Šerići" Šerići, Bosnia and Herzegovina

Semir Bojić

Public Institution Elementary School "Breške" Breške, Bosnia and Herzegovina

Admir Dautović

Public Institution Mixed high School Doboj East Brijesnica Large, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

This research was conducted with the aim of determining the difference between the morphological characteristics, motor skills and posture status of feet of pupils (third triad of nine-year elementary school), who attend school physical education and health by the same curriculum, and who are living in different environments (urban and rural). The study was conducted on a sample of 990 respondents, 492 male students and 498 female students from VII to IX grade. Sample of respondents who seemed 990 pupils was divided into four subsamples, 250 male students from urban areas, 242 male students from rural areas, 254 female students from urban areas and 244 female students from rural areas. In this study there were applied twelve (12) variables of morphological characteristics, sixteen (16) variables for the assessment of motor abilities.

Multivariate and univariate analysis of variance (MANOVA-ANOVA) revealed significant diffe-

rences between the two groups of boys and girls in the studied variables, as well as the contribution of the studied variables distinguishing the two groups. Based on the presented results we can conclude that there were no statistically significant differences between the groups of boys and girls in urban and rural areas in most of the variables of morphological characteristics. It is evident that with girls had more pronounced values of voluminosity and subcutaneous fat than boys, which may be considered normal differentiation if one takes into account the fact that the growth and development of the child takes place continuously, but with minor or major points of inflection. We conclude that there are significant differences between boys and girls in variables explosive, repetitive, static strength and endurance in favor of boys and flexibility in favor of girls. The variables of coordination achieved are quite uniform results with slightly higher values in boys.

Keywords: differences, morphology, motor, urban, rural

RAZLIKE U MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA I STEPENU DEFORMITETA STOPALA-PES PLANUS UČENIKA I UČENICA PRVOG RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

Branimir Mikić

Evropski Univerzitet Brčko distrikt, BiH

Ismet Bašić

Edukacijski fakultet Univerziteta u Travniku, BiH

Denis Begović

Osnovna škola „Ivan-Goran Kovačić“ Gradačac

Fatmir Pireva

AAB University, Prishtine, Kosovo

Samir Aljukić

Nezavisni istraživač, BiH

ka u motoričkim sposobnostima i posturalnom statusu stopala – pes planus učenika i učenica prvog razreda osnovne škole. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 166 učenika i učenica koji je podjeljen na dva subuzorka i to 86 učenika i 80 učenica prvog razreda osnovne škole. U istraživanju je primjenjeno devet (9) varijabli za procjenu motoričkih sposobnosti i osam (8) varijable za procjenu posturalnog statusa stopala – pes planus.

Multivarijantnom i univarijantnom analizom varijanse (MANOVA I ANOVA) utvrđene su statistički značajne razlike među ispitivanim grupama učenika i učenica prvog razreda Osnovne škole u motoričkim sposobnostima, i to u većini primjenjenih varijabli, sem varijabli fleksibilnosti trupa i brzine frekvencije nogu.

Primjenom kontingencijskih tablica prikazane su frekvencije i pripadajući postotci pojave deformiteta stopala – pes planus kod učenika i učenica. Primjenom Hi-kvadrat testa utvrđena je zastupljenost i statistička značajnost razlika deformiteta stopala između spolova (učenici i učenice). Dobijeni rezultati istraživanja ukazuju na relativno veliki procenat deformiteta stopala – pes planus. Utvrđene su statistički značajne razlike u zastupljenosti deformiteta ravnog stopala između spolova, s tim što je ovaj deformitet zastupljen više kod učenica. Promjene na svodovima stopala su uglavnom u prvom i drugom stepenu, što omogućava korekciju stanja uz primjenu korektivnih vježbi u radu sa djecom ovog uzrasta. Dobijeni rezultati nam ukazuju na činjenicu da je zbog relativno stabilne faze rasta i razvoja i manjih turbulencija, ali i još uvijek prisutne plastičnosti nervno-mišićnog sistema i sposobnosti za kreativnost djece ovog uzrasta potrebno iskoristiti ovaj period za apliciranje što raznovrsnijih kinezioloških operatora i usvajanja novih motoričkih znanja.

Gljučne riječi: razlike, pes planus, pes excavatus, učenici, učenice, prvi razred osnovne škole

Sažetak:

Osnovni cilj ovog istraživanja je utvrđivanje razli-

DIFFERENCES IN MOTOR ABILITY AND FOOT DEFORMITIES-PES PLANUS PUPILS FIRST GRADE

Branimir Mikić

European University Brčko distrikt, BiH

Ismet Bašinać

Faculty of Education, Travnik, University of Travnik, BiH

Denis Begović

Elementary school "Ivan-Goran Kovacic" Gradacac

Fatmir Pireva

AAB University, Pristine, Kosovo

Samir Aljukić

Independent researcher, BiH

Abstract:

The main objective of this research is to determine the difference in motor abilities and postural status feet - Pes planus pupils in the first grade. Research was conducted on a sample of 166 male and female students which is divided into two subgroups of 86 students and 80 female students of the first class the school. In basic research was applied nine (9) to estimate variables of motor abilities and eight (8) variables for assessing the status postural foot - pes planus.

Multivariate and univariate analysis of variance (MANOVA and ANOVA) revealed significant differences between the two groups of boys and girls first grade elementary school in motor skills, and in the majority of applied variables except variables flexibility of the torso and leg speed frequency.

Applying contingency table shows the frequency and the corresponding percentages of occurrence of foot deformity - pes planus with pupils. By using Chi-square test was determined representation and statistical significance of differences between the sexes foot deformity (pupils and students). The results point to a relatively high percentage of foot deformity - Pes planus. Identified are significant differences in the prevalence of deformities flat foot between the sexes, except

that this deformity is present over a schoolgirl. Changes to the arches of the foot are mostly in first and second instance, which allows correction of the situation with the use of corrective exercises to work with children of this age. The results point to the fact that due to the relatively stable phase of growth and development and minor turbulence, but still present plasticity of neuromuscular system and capacity for creativity of children this age need to take advantage of this period to apply as diverse kinesiology operators and the adoption of new motor knowledge.

Keywords: differences, Pes planus, motor skills, pupils, first grade.

EFEKTI KEGELOVIH VJEŽBI KOD URINARNE INKONTINENCIJE ŽENA

Jadranka Pešević-Pajčin

Ljubomir Šormaz

JZU Dom zdravlja dr Mladen Stojanović, Laktaši, Bosna i Hercegovina

Snježana Amidžić

Student II ciklusa studija, Medicinski fakultet Banja Luka, Univerzitet u Banjoj Luci, Bosna i Hercegovina

Žani Banjanin

JZU Dom zdravlja dr Mladen Stojanović, Laktaši, Bosna i Hercegovina

Branislav Mihajlović

Pan-evropski Univerzitet Apeiron, Banja Luka

Sažetak:

Uvod. International Continence Society (ICS) definiše inkontinenciju urina kao stanje nevoljnog otcavanja mokraće, koje se može objektivno dokazati, a bolesnik je socijalni i higijenski problem. Inkontinencija ne utiče samo na bolesnike nego i na njihove porodice, što predstavlja značajan medicinski, društveni i ekonomski problem. Kegelove vježbe su vježbe za jačanje mišića dna karlice i efikasne su u liječenju umjerene, statičke inkontinencije, sa minimalnim anatomskim promjenama rodnice ili bez njih. Ovu metodu je kao terapiju statičke urinarne inkontinencije prvi

osmislio Arnold Kegel 1950 godine.

Materijal i metode. Istraživanje je obuhvatilo 43 pacijentice, liječene u konsultativno-specijalističkoj ambulanti Javne zdravstvene ustanove Dom zdravlja Laktaši. Pacijenticama su uzeti: opšti podaci, indeks tjelesne mase, ginekološka anamneza, socijalna anamneza, svim pacijenticama je urađen ginekološki pregled na dan javljanja u konsultativno-specijalističku ambulantu, procijenjen defekt prednje stijenke rodnice prema POP-Q klasifikaciji.

Rezultati. Bolji uspjeh u liječenju inkontinencije smo postigli kod žena u pre i perimenopauzi, u odnosu na žene u postmenopauzi.

Zaključak. Na osnovu dobijenih rezultata, zaključili smo da su Keglove vježbe efikasan način liječenja blage i srednje teške stres urinarne inkontinencije, ali da na efikasnost utiču brojni faktori.

Ključne riječi: Keglove vježbe, urinarna inkontinencija,

URINARY INCONTINENCE AND THE EFFECTS OF KEGEL EXERCISES FOR PELVIC MUSCLES

Jadranka Pesevic-Pajcin

Ljubomir Sormaz

PHI Health Center dr Mladen Stojanovic, Laktasi, Bosnia and Herzegovina

Snjezana Amidzic

student of master studies, Faculty of Medicine, Banja Luka, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Zani Banjanin

PHI Health Center dr Mladen Stojanovic, Laktasi, Bosnia and Herzegovina

Branislav Mihajlovic

Pan-European University "APEIRON", Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

(ICS) defines urinary incontinence as a condition of involuntary urine runoff, which can be objectively demonstrated, while the patient becomes social or hygienic problem. The incontinence affects not only the patients but their families as well which is an important medical social and economic problem. The Kegel exercises are exercises which strengthen the pelvic floor muscles and are effective in the treatment of moderate incontinence with minimal static anatomical changes in the vagina or without them. This method as static treatment of urinary incontinence was pioneered by Arnold Kegel in 1950.

Materials and Methods. The study included 43 patients treated in specialist outpatient consultative Public Health Institution Health Center Laktaši. The patients were taken: general data, body mass index, gynecological history, social history, all patients underwent gynecological examination on the day of occurrence in consultative specialist clinic, estimated defect of the front wall vagina to POP-Q classification.

Results. Better success in the treatment of urinary incontinence in women we have achieved in the pre and perimenopausal compared to postmenopausal women.

Conclusion. Based on the obtained results, we concluded that the Kegel exercises effective way to treat mild to moderate stress urinary incontinence, but the efficiency is influenced by numerous factors.

Keywords. Kegel exercises, urinary incontinence,

Abstract:

Introduction. International Continence Society

UTJECAJ NOGOMETNIH TRENINGA NA MOTORIČKE SPOSOBNOSTI OSMOGODISNJAKA KROZ PROGRAMIRANI RAD U SEZONI

Slavko Brekalo

Panevropski univerzitet „Apeiron“, Fakultet sportskih nauka, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Sažetak:

S kineziološkog gledišta upravo je tjelesna aktivnost najnaznamljiviji parametar jer se na nju razmjerno lako može utjecati, ali i zato što je njen doprinos rastu i razvoju znatan i dragocjen (Malina i Boucharde, 1991). Prema kriterijumu strukturalne složenosti nogomet spada u grupu kompleksnih sportova. Uspješnost nogometaša odražena je razinom i strukturom velikog broja sposobnosti, osobina i znanja (Dujmović, 2000). Uzorak nogometaša osmogodišnjaka je podvrgnut na dva testiranja na početku i na kraju sezone da bismo došli do zaključka da li je programirani trening utjecao na poboljšanje motoričkih sposobnosti prilikom desetomjesečnog treninga. Testiranja je obavljeno na terenu sa umjetnom travom.

Vrijeme testiranja je bilo u jutarnjim terminima kad je tijelo psihofizički spremnije nego da se izvodi u poslijepodnevnom terminima. Inicijalno testiranje je odrađeno u dva dana tako da ne bi došlo do utjecaja nekog testa na predstojeći test, gdje bi ispitanik bio u podređenoj poziciji. Postupak i tok testiranja sprovedeno i u drugom finalnom testiranju na kraju sezone koja traje 10 mjeseci. Prije testiranja smo doveli mlade nogometaše u optimalnu tjelesno radnu temperaturu kroz vježbe zagrijavanja i oblikovanja koje smo odradili 15 min pred testiranje. Pokušali smo održati tjelesnu temperaturu ispitanika dok ostali ispitanici odraduju test.

Ispitivanje smo sproveli na uzorku od 40 osmogodišnjaka koji treniraju nogomet u nogometnom klubu "NK ŠIROKI BRIJEG". Ispitanici imaju 3 treninga tjedno i jednu utakmicu kroz 10 mjeseci programiranog treninga. Kriterij za selekciju

nogometaša tog uzrasta bio je samo da su klinički zdravi, te da su bez težih ometenosti i malformacija. Nakon provedenog mjerenja, dobivene podatke smo unijeli u program STATISTICA 7. Analizirali smo osnovne deskriptivne parametre (aritmetička sredina, standardna devijacija, minimalne i maksimalne vrijednosti). Uz pomoć T- testa odredili smo procjenu parametara i testirali hipoteze na osnovu uzorka. T-testom provjerali postoji li statistički značajna razlika između dvije aritmetičke sredine izmjerenih motoričkih sposobnosti.

Ako se eksperiment izvodi po metodu jedne grupe (jednog uzorka) gdje je istovremeno grupa i kontrolna i eksperimentalna, onda se vrednosti ispitivanog obeležja mjere i izračunavaju parametri pre i posle djelovanja eksperimentalnog faktora.

Ključne riječi: Nogomet, motoričke sposobnosti, t-test, deskriptivni parametri.

RAZLIKE U NEKIM ANTROPOLOŠKIM KARAKTERISTIKAMA KOD UČENIKA SPORTAŠA I NESPORTAŠA

Ivan Kvesić

Mate Brekalo

Damir Crnjac

FPMOZ, Mostar, BiH

Nenad Katanić

Neovisni istraživač, BiH

Blagoja Risteski

Neovisni istraživač, Republika Makedonija

Sažetak:

Temeljni cilj istraživanja je utvrditi razlike u nekim motoričkim i funkcionalnim sposobnosti te morfološkim karakteristikama kod učenika prvog i drugog razreda srednje škole koji uz osnovni program Tjelesne i zdravstvene kulture treniraju i neki drugi sport i učenika koji provode samo osnovni program Tjelesne i zdravstvene kulture. Osim de-

skriptivne statistike, razlike između učenika koji uz nastavu TZK imaju i dodatni sistematizirani tjelesni aktivitet u sklopu nekog sportskog kluba ili društva i učenika koji samo pohađaju nastavu TZK izračunate su t-testom za nezavisne uzorke (univarijantnom metodom) i ujedno diskriminacijskom analizom (multivarijantnom metodom). Kolmogorov-Smirnovljevim testom utvrđeno je da su sve varijable normalno distribuirane jer niti jedna nije odstupala statistički značajno od normalne Gaussove distribucije. Nezavisnim t testom dobivene su statistički značajne razlike u svim varijablama osim u tjelesnoj visini, masi i pretklonu raznožno. Diskriminacijskom analizom izolirana je jedna diskriminacijska funkcija koja statistički značajno razlikuje učenike sportaše od nesportaša. Iz dobivenih rezultata se može zaključiti da su učenici sportaši snažniji, izdržljiviji, eksplozivniji i agilniji od svojih vršnjaka nesportaša. Ključne riječi: antropološke karakteristike, učenici, sportaši, nesportaši.

basic program of physical education. In addition to descriptive statistics, the differences between students with physical education classes have an additional systematic physical activity as part of a sports club or society and students who only attend physical education classes have been calculated with t-test for independent samples (univariate method) and also discriminate analysis (multivariate method). Kolmogorov-Smirnov test showed that all variables are normally distributed, because none has deviated significantly from the normal Gaussian distribution. Independent t-tests were obtained statistically significant differences in all variables except in body height, weight and bent foot. Discriminant analysis isolated one discriminant function that significantly different student athletes than non-athletes. From the results it can be concluded that the students athletes stronger, more durable, more explosive and agile of their peers-athletes.

Keywords: anthropological characteristics, students, athletes, non-athletes

DIFFERENCES IN SOME STUDENTS ANTHROPOLOGICAL CHARACTERISTICS OF ATHLETES AND NON-ATHLETES

Ivan Kvesić

Mate Brekalo

Damir Crnjac

University of Mostar, Faculty of Science and Education, BiH

Nenad Katanić

Independent researcher, BiH

Blagoja Risteski

Independent researcher, Republic of Macedonia

Abstract:

The basic aim of the research is to determine the differences in some motor and functional abilities and morphological characteristics of the students of first and second year of high school who with basic program of physical education also train some other sports and students who spend just a

EFFECTS OF EXERCISE IN THE OBESE WOMEM

Brankica Galić

Health Centre Prijedor, Bosnia and Herzegovina

Ljubomir Šormaz

Health Centre Laktasi, Bosnia and Herzegovina

Snežana Matić Milutinović

Health Centre Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Tijana Banduka

Jadranka Pešević-Pajčin

Žana Pećanac

Žani Banjanin

Health Centre Laktasi, Bosnia and Herzegovina

Lidija Ljubičić

L - FIT Studio, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

Obesity is a public health problem is present in epidemic proportions. Physical activity is one

of the most important factors for the prevention and treatment of obesity. The programs of physical activity should include four main components; frequency, duration, intensity, type of activity. Objective: To describe the effects of the implementation of the planned program of regular physical activity on the waist obese women. Methods: A prospective study of cross-sectional, cohort included 27 women with a BMI $\geq 30 - 34$, 9 kg / m, 2koje participate in a planned program of physical activity three times a week for 60 minutes. Measuring waist circumference as markers of abdominal obesity was carried out at the start of 20 days and 40.dana. Results: at 25, 9% of women made the transition from OS II degree of risk in the risk of first degree achieved with OS of 80-87 cm. Regular, planned program of physical aktivnostije an efficient manner to treatment of obesity.

Keywords: obesity, physical activity, waist circumference.

EFEKTI FIZIČKE AKTIVNOSTI KOD GOJAZNIH ŽENA

Brankica Galić

JZU Dom zdravlja Prijedor, Bosna i Hercegovina

Ljubomir Šormaz

JZU Dom zdravlja Laktaši, Bosna i Hercegovina

Snežana Matić Milutinović

JZU Dom zdravlja Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Tijana Banduka

Jadranka Pešević–Pajčin

Žana Pećanac

Žani Banjanin

JZU Dom zdravlja Laktaši, Bosna i Hercegovina

Lidija Ljubičić

L-FIT Studio, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Sažetak:

Gojaznost je javno zdravstveni problem prisutan u epidemijskim razmjerama. Fizička aktivnost je jedan od najznačajnijih faktora za prevenciju i liječenje gojaznosti. Programi fizičke aktivnosti

treba da sadrže četiri glavne komponente; učestalost, dužina trajanja, intenzitet, vrstu aktivnosti. Cilj: Prikazati efekte sprovođenja redovnog planiranog programa fizičke aktivnosti na obim struka gojaznih žena. Metode: Prospektivna studija presjeka, obuhvatila je kohortu 27 žena sa BMI $\geq 30 - 34$, 9 kg/ m,²koje učestvuju u planiranom programu fizičke aktivnosti 3 puta sedmično u trajanju od 60 minuta. Mjerenje obima struka kao markera abdominalne gojaznosti se vršilo na startu, 20. dana i 40.dana. Rezultati: kod 25, 9 % žena postignut je prelazak iz rizika II stepena OS u rizik I stepena sa dostignutim OS od 80-87 cm. Redovan, planiran program fizičke aktivnostije efikasan je način u tretmnu gojaznosti.

Gljučne riječi: gojaznost, fizička aktivnost, obim struka.

EFEKTI RAZLIČITIH METODA TRENINGA SNAGE NA EKSPLOZIVNU SNAGU NOGU

Evelina Marić

Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta Banja Luka

Sažetak:

Cilj istraživanja je ispitivanje uticaja dva različita metoda treninga, kao i njihov kombinovani uticaj na eksplozivnu snagu nogu. Najpoznatiji i najčešće korištene metode kondicione sportske forme su različite vrste skokova i/ili bacanja koje se mogu svrstati u udarni ili pliometrijski režim treniranja, kao i treninzi snage submaksimalnog mišićnog opterećenja. Ove dvije vrste treninga se primjenjuju u različitom volumenu i intenzitetu tokom godine i kao takve na različit način doprinose poboljšanju motoričkih sposobnosti sportiste, a naročito eksplozivne snage kao jedne od najbitnijih i najpoželjnijih. Dvije metode su primjenjivane pojedinačno i kombinovano u tri eksperimentalne grupe, dok se u kontrolnoj grupi odvijala redovna nastava fizičkog vaspitanja i izbornog sporta, po Nastavnom planu i programu koje propisuje Ministarstvo prosvete Republike Srpske za osnovnu školu. Eksplozivnu snagu donjih ekstremiteta je predstavljao sistem

od tri zavisne varijable: skok u dalj iz mjesta, skok u vis iz mjesta i troskok iz mjesta. Rezultati su ukazali da su pliometrijski metod kod djevojčica i kombinovani metod treninga kod dječaka dali najviše vrijednosti napretka. Uzorak ispitanika Uzorak ispitanika čini 39 učenika (19 djevojčica i 20 dječaka) uzrasta 14 do 16 godina (14.31 ± 0.4 izrađeno u decimalnim brojevima) Osnovne škole „Vuk Karadžić Banja Luka, koji su bili podijeljeni u četiri grupe u tri eksperimentalne i jednu kontrolnu. Ispitanici su prigodnim uzorkovanjem (pripadnost odeljenju) svrstani u četiri grupe: pliometrijska grupa (PG) u kojoj je bilo 12 ispitanika (8 djevojčica i 4 dječaka), grupa treninga snage (TS) sa 8 ispitanika (3 djevojčice i 5 dječaka), kombinovana grupa (KMG), koju je sačinjavalo 10 ispitanika (4 djevojčice i 6 dječaka) i kontrolna grupa (KOG) koje je sačinjavalo 9 učenika (4 djevojčice i 5 dječaka). Svi ispitanici su uradili sistematski pregled i nisu bili oslobođeni redovne nastave fizičkog vaspitanja.

Ključne riječi: efekti, snaga, Kolmogorov-Smirnovljev test, deskriptivna statistika.

UTICAJ MOTORIČKE SPREMNOSTI NA REZULTATE TESTA IZ TRČANJA NA 60 METARA KOD UČENIKA ZAVRŠNIH RAZREDA SREDNJE ŠKOLE

Dževad Džibrić

Alija Biberović

Nađa Avdibašić-Vukadinović

Fakultet za tjelesni odgoj i sport, Tuzla, Univerzitet u Tuzli, BiH

Damir Ahmić

Ismet Bašić

Edukacijski fakultet, Travnik, Univerzitet u Travniku, BiH

Sažetak:

Jedan od zadataka nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je i razvoj osnovnih motoričkih spo-

sobnosti. Prilikom učenja određenih sadržaja iz atletike imamo priliku da u većoj ili manjoj mjeri razvijamo neke od tih sposobnosti. U strukturi sata i prilikom izbora sredstava rada prednost pružamo onim vježbama čije izvođenje ima višestruk uticaj na organizam učenika te time podiže i efikasnost nastave na veći nivo. Ovo istraživanje koje je transferalnog karaktera imalo je za cilj da utvrdi uticaj motoričke spremnosti na rezultate trčanja na 60 metara kod učenika završnih razreda srednje škole. Populacija iz koje je uzorak od 66 ispitanika bio izvučen definisana je kao populacija učenika četvrtog razreda JU Gimnazija "Meša Selimović" iz Tuzle, muškog spola, starih 18 godina \pm 6 mjeseci. Uzorak varijabli u prediktorskom prostoru formiran je od dvanaest motoričkih varijabli. Kriterijska varijabla koja je korištena u ovom istraživanju je trčanje na 60 metara. Regresionom analizom je utvrđeno da multipla korelacija prediktorskog sistema (bazično motoričke sposobnosti) sa kriterijem (trčanje na 60 metara) iznosi ($R .77$) sa objašnjenim ukupnim varijabilitetom (R Square .60), na statistički značajnom nivou (Sig. .001). To pokazuje da je čitav sistem prediktorskih varijabli značajan za predikciju rezultata u testu trčanje na 60 metara. Analizom uticaja pojedinačnih varijabli u prostoru bazične motorike može se zaključiti da varijable pretklon s trakom, osmica sa sagibanjem, skok u vis sunožno iz mjesta, sprint na 20m (visoki start) i polučučnjevi s teretom imaju statistički značajan uticaj na kriterijsku varijablu trčanja na 60 metara.

Ključne riječi: srednjoškolci, atletika, regresiona analiza

IMPACT OF MOTOR READINESS TO TEST RESULTS FROM RUNNING ON 60 METERS WITH PUPILS FINISH HIGH SCHOOL CLASS

Dževad Džibrić

Alija Biberović

Nađa Avdibašić-Vukadinović

Faculty of Physical education and sport, Tuzla, University of Tuzla, BiH

Damir Ahmić

Ismet Bašinać

Faculty of Education, Travnik, University of Travnik, BiH

Abstract:

One of the tasks of physical and health education and the development of basic motor abilities. When learning of certain content from athletics we have the opportunity to a greater or lesser extent, we develop some of these capabilities. The structure of the hour and in the choice of means of work provide an advantage to those exercises whose implementation has multiple effects on the organism students that it increases the efficiency of teaching to a higher level. This research has transversal character was aimed to determine the effect of motor readiness on the results of running the 60 meters at students in their final year of high school. The population from which the sample of 66 respondents was drawn out is defined as a population of fourth grade students Gymnasium "Mesa Selimovic" from Tuzla, male, aged 18 ± 6 months. The sample of variables in the predictor space formed of twelve motor variables. Criterion variable that was used in this research is running at 60 meters. Regression analysis showed that multiple correlation predictor system (basic motor skills) with the criterion (running at 60 meters) is (R .77) with explanations of the total variability (R Square .60), a statistically significant level (Sig. .001). This shows that the entire system is a significant predictor variables for prediction results in a test run on 60 meters. The analysis of the influence of indi-

vidual variables in the area of basic motor skills can be concluded that variable bend the ribbon Eight with bending, jump with two feet of the place, sprint to the 20m (high tackle) and crouch with the burden of having a statistically significant effect on the criterion variable running at 60 meters .

Key words: high school, athletics, regression analysis

ANALIZA OSNOVNIH ELEMENATA TEHNIKE ODBOJKAŠKE IGRE BEZ LOPTE

Ozren Savić

Pan-evropski univerzitet „Apeiron“

Sažetak:

Svrha rada jeste da se objasne osnovni elementi tehnike odbojkaške igre bez lopte. Ideja rada je da prikazemo osnovnu tehniku odbojkaške igre bez lopte pomoću teksta i slika.

Gljučne riječi: Periferni, kinetički lanac, odbojka, stavovi, skokovi.

THE ANALYSIS OF THE BASIC TECHNICAL ELEMENTS WITHOUT BALL IN VOLLEYBALL

Ozren Savić

Pan-European University "Apeiron" Banja Luka

Abstract:

The point of this work is to explain basic technique elements of volleyball game without ball. The idea of this work is to show basic volleyball technique without ball with pictures and text.

Key words: peripheral, kinetic chain, volleyball, jumps, attitudes.

EFFECTS OF KINESIOLOGICAL ACTIVITIES ON TRANSFORMATION OF MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND MOTOR ABILITIES OF WOMEN OF DIFFERENT AGES

Vladimir Mijatović

Independent researcher, BiH

Nedjeljko Stanković

European University, BiH

Vullnet Ameti

Visar Ganiu

Shpresa Memishi

Faculty of Physical Education-State University of Republic Macedonia

Abstract:

This research was conducted with the aim of determining the effects of various kinesiology activities on the morphological transformation of features and motor abilities of women of different ages. The sample was consisted of 160 respondents - workers in the shoe industry "Obuča" Zvornik, ages 20-44. The same pattern was divided on the basis of chronological age on 4 sub-samples/ groups, as follows: 20-25 years, 26-31 years, 32-37 years and 38-44 years old. In this research were applied ten (10) variables of morphological characteristics and ten (10) variables to estimate the motor abilities. To determine the difference between experimental groups on the final measuring by fragmentation difference between the groups at the initial measuring and determining the effects of kinesiological treatment on the transformation of morphological characteristics and motor abilities was applied multivariate analysis of covariance (MANCOVA), and the invariant level was applied the invariant analysis of covariance (ANCOVA). So in a global assessment of the quality and justification of applying the programmed kinesiology treatment in six months, we can say that it produced signifi-

cant effects on the transformation of morphological characteristics and motor abilities in the study sample. Statistically the most significant effects of kinetic activities (experimental treatment), were achieved at the first and second groups of women who are in chronological age from 20-25 and 26-31 years old.

Keywords: workers, transformation effects, morphology, motor skills, kinesiology activities.

EFEKTI KINEZILOŠKIH AKTIVNOSTI NA TRANSFORMACIJU MORFOLOŠKIH KARAKTERISTIKA I MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI ŽENA RAZLIČITE ŽIVOTNE DOBI

Vladimir Mijatović

Nezavisni istraživač, Bosna i Hercegovina

Nedjeljko Stanković

Evropski Univerzitet Brčko distrikt, BiH

Vullnet Ameti

Visar Ganiu

Shpresa Memishi

Fakultet za fizičko vaspitanje Univerziteta u Tetovu, Republika Makedonija

Sažetak:

Ovo istraživanje je provedeno sa ciljem utvrđivanja efekata različitih kinezioloških aktivnosti na transformaciju morfoloških karakteristika i motoričkih sposobnosti žena različite životne dobi. Uzorak ispitanika, sačinjavalo je 160 ispitanica – radnica u industriji obuće "Obuča" Zvornik, uzrasta od 20 – 44 godine starosti. Isti uzorak je bio podijeljen na osnovu hronološke starosti na 4 subuzorka - grupe, i to: 20-25 godina, 26-31 godinu, 32-37 godina i 38-44 godine. U ovom istraživanju primjenjeno je deset (10) varijabli morfoloških karakteristika i deset (10) varijabli za procjenu motoričkih sposobnosti. Za utvrđivanje razlika između eksperimentalnih grupa na

finalnom mjeranju sa parcijalizacijom razlika između grupa na inicijalnom mjeranju i utvrđivanja efekata kineziološkog tretmana na transformaciju morfoloških karakteristika i motoričkih sposobnosti primjenjena je multivarijantna analiza kovarijanse (MANCOVA), a na univarijantnom nivou primjenjena je univarijantna analiza kovarijanse (ANCOVA). Dakle u globalnoj procjeni kvaliteta i opravdanosti primjene programiranog kineziološkog tretmana u trajanju 6 mjeseci, možemo konstatovati da je isti proizveo značajne efekte na transformaciju morfoloških karakteristika i motoričkih sposobnosti kod istraživanog uzorka. Statistički najznačajniji efekti kinezioloških aktivnosti (eksperimentalnog tretmana), ostvareni su kod prve i druge grupe ispitanica koje su hronološkog uzrasta 20 do 25 godina i 26 do 31 godine.

Ključne riječi: radnice, transformacioni efekti, morfologija, motorika, kineziološke aktivnosti.

KOŠARKA KAO INKLUZIVNI SPORT

Kada Delić-Selimović, Velimir Vukajlović

Panevropski univerzitet „Apeiron”, Banja Luka, BiH

Sažetak:

Košarka je jedan od najboljih sportova u Specijalnoj olimpijadi. Igra se u svim starosnim kategorijama i prema svim nivoima sposobnosti, od mladih igrača koji uče nositi loptu i držati je pod kontrolom, do onih koji svakodnevno sprovode košarkaške treninige. Košarka kao ekipni sport u okviru Specijalne olimpijade prepoznata je kao jedan od najboljih kolektivnih sportova za sprovođenje UNIFIED SPORTA.

Kroz program unified sporta osobe s poteškoćama u mentalnom razvoju imaju priliku da se druže sa svojim vršnjacima iz redovnih škola, i kroz timski rad dolaze do rezultata, poboljšavaju svoje motoričke sposobnosti, napreduju u savladavanju tehničkih i taktičkih elemenata sportova u kojima se takmiče i socijaliziraju se.

To je također jedan od omiljenih sportova Spe-

cijalne olimpijade za sprovođenje Inkluzije, kada se igrači sa i bez intelektualnih teškoća uključuju u košarkašku igru i formiraju zajedničke timove.

Ključne riječi: košarka, inkluzija, unified, zajednički trenizi, socijalizacija

BASKETBALL AS INCLUSIVE SPORT

Kada Delić-Selimović, Velimir Vukajlović

Pan-European University "Apeiron" Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

Basketball is one of the best sports in the Special Olympics. The game is played in all age groups and to all levels of ability, from young players who are learning to carry the ball and keep it under control, to those who daily carry out basketball Training Wear. Basketball as a team sport in the Special Olympics is recognized as one of the best team sports enforcement UNIFIED SPORTS.

Through the program unified sports persons with disabilities in mental development have the opportunity to socialize with their peers from regular schools, and through teamwork come to a result, improve their motor skills, progress in overcoming the technical and tactical elements of sports in which they compete and socialize .

It is also one of the favorite sports of Special Olympics for the implementation of Inclusion, when players with and without intellectual disabilities involved in the game of basketball and form joint teams.

Keywords: basketball, inclusion, unified, common Trainings, socialization

KVALITETNOM SELEKCIJOM DO VRHUNSKIH ATLETSKIH REZULTATA

Kada Delić-Selimović, Velimir Vukajlović
Pan-evropski univerzitet 'Apeiron', Banja Luka, BiH

Sažetak:

Atletski klub „Sloboda-Tehnograd“ je godinama jedan od najboljih bosanokohercegovačkih klubova, ali većina rezultata se postiže na osnovu entuzijazma trenera i atletičara. Kvalitetnog sistema selekcije u atletici koji podrazumijeva odabir one djece koja imaju genetske, ali i sve druge predispozicije za razvoj svojih potencijala kroz dobro planirane i vođene atletske treninge nikad nije bilo, te je razumljivo da su i rezultati na evropskoj ili svjetskoj sceni koje postižu naši atletičari na onom nivou na kome se i nalaze. Zbog toga svako istraživanje pa i ovo doprinijeti će da se napokon vrhunski rezultati počnu ostvarivati na principima koji garantuju uspjeh. Vrhunski sport zahtijeva specifične biološke profile sportista sa istaknutim biomotoričkim sposobnostima i jakim psihološkim crtama, pa je danas nužno početi primjenjivati kriteriji za identifikaciju talenata koji uključuju testove, standarde i optimalne modele, što će nam garantovati da u budućnosti imamo svjetski vrijedne atleske rezultate. Na dostignuća u atletici, pored mnoštva faktora, značajno utiču antropometrijske karakteristike i motoričke sposobnosti pojedinaca. Pri tome svaka atletska disciplina ima svoj antropometrijski i motorički model. U početnoj fazi bavljenja atletikom, dakle u pionirskom uzrastu, neophodno je razvijati sve ili što više motoričkih sposobnosti kod pojedinaca. U kasnijim fazama razvoja prednost se daje onim motoričkim sposobnostima koje se značajne za određenu atlešku disciplinu.

Praćenje i razmatranje antropometrijskih specifičnosti i motoričkih sposobnosti i njihovo povezivanje sa rezultatima u pojedinim disciplinama omogućava da se definiše i konstruiše antropometrijski i motorički model atletičara u svakoj disciplini, da se konstruiše određeni selektivni normativ za odabir pojedinaca u određene discipline i da se prate, odnosno razvijaju u željenom pravcu određene specifičnosti i odlike.

Ključne riječi: athletics, selection, athletic development, top results

QUALITY SELECTION TO SUPERIOR ATHLETIC RESULTS

Kada Delic-Selimovic, Velimir Vukajlovic
Pan-European University "Apeiron" Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

Athletic club "Sloboda-Tehnograd" has for years one of the best Bosnian clubs, but most of the results achieved on the basis of enthusiasm coaches and athletes. Quality selection system in athletics that involves selecting those children who have a genetic, or any other predisposition to develop their potential through well-planned and guided athletic training has never been, and it is understandable that the results of the European and world stage to achieve our athletes at a level at which the findings. Therefore, any research, however, and this will contribute to finally start getting high quality results based on the principles that guarantee success. Top sport requires specific biological profiles of athletes with prominent biomotoričkim abilities and a strong psychological terms, it is now necessary to begin to apply the criteria for the identification of talents that include tests, standards and optimal designs, which will guarantee that in the future we have the world's valuable Atleski results. For achievements in athletics, in addition to a variety of factors, significantly affect antropometrijske characteristics and motor abilities of individuals. In doing so, each athletic discipline has its anthropometric and motor model. In the initial stage of dealing with athletics, then the pioneering age, it is necessary to develop all or as many motor skills in individuals. In the later stages of development, the preferred motor skills that are important for a particular athletic discipline. Monitoring and reviewing the specifics of anthropometric and motor abilities and their connection to a result in certain disciplines allows to define and construct anthropometric and motor model

athletes in each discipline, to construct certain selective norm to select individuals in the discipline and to follow or develop in the desired direction and certain specific characteristics.

Keywords: basketball, inclusion, unified, common Trainings, socialization

NEOPHODNOST FIZIČKE AKTIVNOST PACIJENATA SA DIJABETESOM

Zoran Mašić

Filip Radotić

*Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo,
Beograd, Srbija*

Nina Đukanović

*Visoka medicinska škola Milutin Milanković, Beograd,
Srbija*

Žarko Kostovski

Fakultet za fizičku kulturu, Skoplje, Makedonija

Abstrakt

Dijabetes se danas ubraja među najčešća endokrinološka oboljenja sa prevalencom u stalnom porastu (naročito u razvijenim zemljama sveta). To je posledica modernog stila života i povećanja broja spoljašnjih etioloških činilaca, među kojima se posebno izdvaja gojaznost kao i fizička neaktivnost. U brojnim studijama je pokazano da je značaj, uloga i obim fizičkog vezbanja u direktnoj korelaciji sa opštim zdravstvenim statusom, kvalitetom života, opštom i radnom sposobnošću, incidencom ateroskleroze, kao i morbiditetom i mortalitetom populacije. Fizička aktivnost je jedan od osnovnih elemenata prevencije dijabetesa bez obzira na starosnu dob. Takođe, ona ima značajan udeo u prevenciji dijabetesa kod zdravih osoba kao i poboljšanja kvaliteta života kod osoba obolelih od dijabetesa.

Ključne reči: dijabetes, fizička aktivnost

NECESSITY OF PHYSICAL ACTIVITY IN PATIENTS WITH DIABETES

Zoran Mašić

Filip Radotić

*Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo,
Beograd, Srbija*

Nina Đukanović

*Visoka medicinska škola Milutin Milanković, Beograd,
Srbija*

Žarko Kostovski

Fakultet za fizičku kulturu, Skoplje, Makedonija

Abstract:

Diabetes is now one of the most common endocrine disease with a prevalence continues to increase (especially in developed countries). This is due to the modern lifestyle and increasing the number of external etiological factors, among which stands out as obesity and physical inactivity. Numerous studies have shown that the importance of the role and scope of physical exercise in direct correlation with the general health status, quality of life, and general working capacity, the incidence of atherosclerosis, as well as the morbidity and mortality of the population. Physical activity is one of the basic elements of prevention of diabetes, regardless of age. It also has a significant role in the prevention of diabetes in healthy people as well as improving the quality of life in people with diabetes.

Keywords: diabetes mellitus, physical activity

FIZIČKA AKTIVNOST KOD OBOLJELIH OD DIABETES MELLITUS TIP 2

Saša Bijelić

Dragana Aleksić

Ljubomir Šormaz

JZU Dom zdravlja dr Mladen Stojanović Laktaši,

Bosna i Hercegovina

Branislav Mihajlović

Pan-evropski Univerzitet Apeiron, Banja Luka

FIZIČKA AKTIVNOST KOD OBOLJELIH OD DIABETES MELLITUS TIP 2

Saša Bijelić

Dragana Aleksić

Ljubomir Šormaz

PHI Health Center Mladen Stojanovic, Laktaši, Bosnia

and Herzegovina

Branislav Mihajlović

Pan-European University "Apeiron", Banja Luka,

Bosnia and Herzegovina

Sažetak:

Diabetes mellitus tip 2 je hronična metabolička bolest koju karakteriše visok nivo šećera u krvi (nemogućnost ćelija da reaguju na proizvedeni insulin). Fizička aktivnost povećava osetljivost ćelija na insulin i stimuliše transport glukoze. Odrasli koji su redovno aktivni imaju 42% manji rizik od razvoja dijabetesa tipa 2.

Cilj rada. Utvrditi uticaj fizičke aktivnosti na pacijente sa diabetesom tip 2

Metod rada. Pregled prije vežbanja - Osobe sa dijabetesom koje žele da počnu sa vježbanjem treba da konsultuju svog porodičnog doktora. Osobama iznad 35 godina i osobama oboljelim od dijabetesa više od 10 godina potreban je pregled prije početka vježbanja, kao i kontrolisan test stresa prilikom vježbanja.

Tip fizičke aktivnosti - Blage aerobne vježbe (pojačavaju puls) su najbolji izbor vježbi. Trajanje - 10 minuta istezanja i zagrijavanja praćeno sa 20 min. blagog aerobnog vježbanja. Trajanje vježbanja treba povećavati postepeno. Osobe na insulinu vježbaju u isto vreme svakog dana, 3 puta nedeljno (hodanje, trčanje, plivanje, vožnja bicikla). Prednost- održavanje predviđenih nivoa šećera u krvi.

Ključne riječi: diabetes mellitus tip 2, fizička aktivnost, fizička neaktivnost, faktor rizika

Abstract:

Diabetes mellitus type 2 is a chronic metabolic disease characterized by high level of blood sugar (inability of cells to respond to insulin that is produced). Physical activity increases the sensitivity of cells to insulin and stimulates glucose transport. Adults who are regularly active have a 42% lower risk of developing diabetes type 2 diabetes. The goal of the work. To determine the impact of physical activity on patients with type 2 diabetes. **Method of work.** Review before exercise. People with diabetes who want to start exercising should consult their family doctor. People who are over 35 years old and people who suffer from diabetes for more than 10 years need a review before starting exercises as well as controlled stress test during exercises. The type of physical activity -mild aerobic exercises (that amplify pulse) are the best option. Duration - 10 minutes of stretching and warm up followed by 20 minutes of mild aerobic exercise. Duration of exercise should be increased gradually. People who take insulin tend to practice each day at the same time, three times a week. (walking, running, swimming, cycling) .Advantage- maintenance of provided blood sugar level.

Key words: diabetes mellitus type 2, physical activity, physical inactivity, risk factor

KIFOZA

Ozren Savić

Sažetak:

U ovom radu je izložen deformitet kifoza. Govori se o nastanku ovog deformiteta, o prevenciji i liječenju, o podjeli kifoze i koje vježbe da primjenjujemo u njihovoj korekciji. Svakom deformitetu na čovjekovom tijelu treba pristupiti maksimalno ozbiljno kako bi se obezbjedio normalan i ne smetan rad unutrašnjih organa.

Ključne riječi: kifoza, deformitet, kičmeni stub.

KYPHOSIS

Ozren Savić

Abstract:

In the work is exposed kyphosis deformity. It is speaking about occurrence this, about stopping and cure, about division kyphosis and which practice to apply on it's correction. Every deformity on human body is needed to access seriously, that we could provide normal work of inside organs.

Key words: kyphosis, deformity, spine.

HIGIJENSKA ISPRAVNOST HRANE U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI „BOŠKO BUHA“ BEOGRAD NIJE REZULTAT SLUČAJNOG DOGAĐANJA

Bogoljub Antičić

Sveučilište/Univerzitet „Vitez“ Vitez

Branislav Mihajlović

Pan-evropski Univerzitet „Apeiron“ Banja Luka

Darijana Antičić

Institut za javno zdravstvo Rpublike Srpske Banja Luka

Sladana Karaklajić

Gradska uprava grada Beograda, Sekretarijat za obrazovanje i dečju zaštitu, Sektor za preventivnu zdravstvenu zaštitu

Sažetak:

Predškolske ustanove su jaslice i vrtići. Kako deca u ovakvim objektima provode dosta vremena, ukoliko ta sredina ima nekih nedostataka, delovaće nepovoljno na zdravlje dece, pa je iz toga i proistekao cilj ovog rada, da se utvrdi higijenska ispravnost pripremljenih obroka, kao mere zaštite od zaraznih bolesti, a preko, provođenja sanitarno-higijenskog nadzora u ovim epidemiološki visokorizičnim objektima kao i pregled briseva radnih površina, ruku, grla i nosa zaposlenih, na primjeru Centralne kuhinje PU „Boško Buha“ Beograd. Svi analizirani uzorci obroka u trogodišnjem periodu ispitivanja su bili ispravni. Autori zaključuju da higijenska ispravnost pripremljenih obroka u ovim objektima nije rezultat slučajnog događanja, već je to rezultat planski osmišljenih preventivnih aktivnosti, postupaka i radnji u sprečavanju i suzbijanju zaraznih bolesti.

Ključne reči: predškolske ustanove, pripremanje obroka, higijensko stanje, nadzor, analiza ispravnosti obroka i briseva.

HYGIENIC FOOD SAFETY IN "BOSKO BUHA" PRESCHOOL INSTITUTION IS NOT A RESULT OF ACCIDENTAL EVENTS

Bogoljub Antić

"Vitez" University, Vitez

Branislav Mihajlović

"Apeiron" Pan-European University, Banja Luka

Darijana Antić

*Institute for public health of Republic of Srpska, Banja
Luka*

Sladana Karaklajić

*Administration of the City of Belgrade, Department
of education and child protection, Sector for preventive
health protection*

Abstract:

Preschool institutions are nursery schools and kindergartens. Since children spend a lot of time in these facilities, if the environment has any shortcomings, it will have negative effect on children's health. From that concern a goal of this research has arisen - to determine the hygienic safety of prepared meals, and also the measures of protection against infectious diseases through conducting sanitary-hygienic supervision in these epidemiologically high-risk facilities, as well as testing smears of work areas, hands, throats and noses of employees in the case of "Boško Buha" preschool institution's central kitchen in Belgrade. All analysed samples in a three year testing period were safe to use. The authors conclude that hygienic safety of prepared meals in these facilities was not the result of accidental events, but the result of preventive activities, procedures and acts carefully devised to prevent and combat infectious diseases.

Keywords: preschool institutions, preparing meals, hygienic condition, supervision, safety analysis of meals and smears.

EFEKTI PROGRAMIRANE REKREACIJE UČENIKA PRIRODNIM OBLICIMA KRETANJA NA TRANSFORMACIJU NEKIH ANTROPOLOŠKIH OBILJEŽJA

Mensur Halilović

Osnovna škola „ 21, mart“ Matuzići, Doboj jug, BiH

Zehrudin Jašarević

Osman Lačić

*Univerzitet u Tuzli, Fakultet tjelesnog idgoja i sporta,
BiH*

Sažetak:

Cilj ovog istraživanja je utvrđivanje efekata rekreativne aktivnosti prirodnim oblicima kretanja kod učenika starijeg osnovnoškolskog uzrasta na transformaciju morfoloških karakteristika, bazično motoričkih i funkcionalnih sposobnosti. Primjenom odgovarajućih statističko-matematičkih procedura i na osnovu iznesenih pokazatelja može se zaključiti da primijenjeni programi prirodnih oblika kretanja nisu značajno uticali na transformaciju morfoloških karakteristika, dok su značajna pozitivna transformacija uočena kod većine primijenjenih motoričkih i funkcionalnih sposobnosti.

Cljučne riječi: rekreacija učenika, transformacija, motoričke i funkcionalne sposobnosti

EFFECTS OF PROGRAMMED RECREATION STUDENT NATURAL BODY MOVEMENTS THE TRANSFORMATION SOME ANTHROPOLOGICAL CHARACTERISTICS

Mensur Halilović

Elementary school „ 21, mart“ Matuzići, Doboj jug

Zehrudin Jašarević

Osman Lačić

University of Tuzla, The Faculty of Physical Education and Sports, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

The aim of this research is to determine the effects of recreational activities in natural forms of movement at senior elementary school students in the transformation of morphological characteristics, basic motor and functional abilities. By applying appropriate statistical and mathematical procedures and based on the entered can be concluded that the applied programs of natural forms of movement have not significantly contributed to the transformation of morphological characteristics, while significant positive transformation observed in the majority of motoric and functional abilities.

Keywords: recreation students, transformation, motor and functional abilities

DETERMINATION OF CAPACITY AND RULES OF THE VARIABILITY OF MAXIMUM FORCE USING NONLINEAR MATHEMATICAL MODELS: A CASE STUDY

Milosevic B Milenko

Nemec J Vesna

Nemec M Predrag

Faculty of Management in Sport, Alpha University, Belgrade, Serbia

Jourkesh Morteza

Department of Physical Education and Sports Science, Shabestar Branch, Islamic Azad University, Shabestar, Iran

Milosevic M Milos

15th Gymnasium, Belgrade, Serbia

David G. Behm

School of Human Kinetics and Recreation, Memorial University of Newfoundland, Canada.

Abstract:

The aim of this study is to determine the capacity and the variability of maximum force rules measured 1RM for eight muscle groups (back-hip extensors, legs extensors, arm extensors, back extensors, shoulder and arms extensors, shoulder joint flexors, hip and knee extensors, trunk flexors). The determination was performed on the experimental results of the top basketball center player using repeated measurements and nonlinear mathematical models methods. Changes in maximum force were induced with 8 months of weight lifting training and analysed with non-linear regression analysis within 95% confidence interval. The results indicate that from all the models applied only the Asymptotic Regression, Michaelis-Menten and Gompertz Growth models had satisfactory performance and provided solid solutions to the given problem. This means that the models developed in this study properly and reliably determine the

capacity and predicted changes in the maximum force (1RM) for all eight monitored muscle groups.

Keywords: Additive model, Interactive model, Nonlinear models, 1 repetition maximum prediction, resistance training

TELESNA STRUKTURA I KVALITET ŽIVOTA POVEZAN SA ZDRAVLJEM KOD DECE MLAĐEG ŠKOLSKOG UZRASTA

Szabolcs Halasi

Josip Lipeš

Anita Stajer

Univerzitet u Novom Sadu, Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Subotica, Srbija

Ferenc Ihász

Univerzitet Zapadne Mađarske, Učiteljski fakultet „Apáczai Csere János”, Győr, Mađarska

Zoran Milić

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i trenera, Subotica, Srbija

Sažetak:

181 dece (AS=7.71, SD=0.29), 47.2% devojčica, je izmereno u Subotici (Srbija). Za procenu telesne strukture je korišćen aparat InBody 230, za procenu kvaliteta života povezan sa zdravljem (HRQOL) je korišćena Kidscreen-27 upitnik.

Kod dečaka Indeks telesne mase (BMI) je u signifikantnoj korelaciji sa sledećim dimenzijama HRQOL-a Opšte raspoloženje ($r = -0.27$; $p \leq 0.01$) i Škola i učenje ($r = -0.23$; $p \leq 0.05$), Procenat masti u telo (PBF) je u signifikantnoj korelaciji sa dimenzijama Fizička aktivnost i zdravlje ($r = -0.27$; $p \leq 0.01$), Opšte raspoloženje i osećanja ($r = -0.30$; $p \leq 0.01$), Prijatelji ($r = -0.26$; $p \leq 0.01$), Škola i učenje ($r = -0.28$; $p \leq 0.01$). Kod devojčica samo kod PBF-a se pokazalo da postoji povezanost sa dimenzijom Fizička aktivnost i zdravlje ($r = -0.22$; $p \leq 0.05$).

Rezultati ukazuju na to da kod dece promene u

telesnoj strukturi, sa povećanjem BMI i PBF-a smanjuje se HRQOL.

Ključne reči: deca, telesna struktura, HRQOL.

BODY COMPOSITION AND HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE IN CHILDREN OF JUNIOR SCHOOL AGE

Szabolcs Halasi

Josip Lipeš

Anita Stajer

University of Novi Sad Teachers' Training Faculty in Hungarian, Subotica, Serbia

Ferenc Ihász

University of West Hungary, Apáczai Csere János Faculty, Győr, Hungary

Zoran Milić

Preschool Teacher and Sport Trainer High School, Subotica, Serbia

Abstract:

181 children of earlier school age (Mean age=7.71, SD=0.29), 47.2% of which were girls, in Subotica (Serbia). For the assessment of body composition we used the device InBody 230, and for the assessment of HRQOL we used proxy version of Kidscreen-27 questionnaire.

In boys Body mass index (BMI) was significantly negatively correlated with the following dimensions of HRQOL: Psychological well-being ($r = -0.27$; $p \leq 0.01$) and School ($r = -0.23$; $p \leq 0.05$). Percentage of body fat (PBF) was significantly negatively correlated with the dimensions Physical Well-being ($r = -0.27$; $p \leq 0.01$), Psychological well-being ($r = -0.30$; $p \leq 0.01$), Social Support & Friends ($r = -0.26$; $p \leq 0.01$), School ($r = -0.28$; $p \leq 0.01$). In girls it was shown that only regarding the PBF there is a correlation with the dimension Physical Well-being ($r = -0.22$; $p \leq 0.05$).

The results suggest that, in children, changes in body structure, such as increased BMI and PBF, reduce HRQOL, i.e. the obesity is in inverse relationship to HRQOL.

Key words: children, body composition, HRQOL.

MANIFESTACIJA, POSLJEDICE I FIZIČKA AKTIVNOST KAO FAKTOR PREVENCIJE I UPRAVLJANJA STRESOM

Halid Mahmutbegović

JZU "Dom zdravlja" Živinice, Bosna i Hercegovina

Sažetak:

Negativne, neželjene posljedice stresa po zdravlje i radnu sposobnost zaposlenih zahtijevaju primjenu planiranih mjera prevencije i upravljanja stresom. Fizička aktivnost treba da bude značajan faktor i mjera jačanja fizičke i psihičke otpornosti. Cilj je identifikovati modalitete, područja, dimenzije i učestalost ispoljavanja stresa u zdravstvenim ustanovama i fizičku aktivnost kao mjeru prevencije i upravljanja.

Analizom ankete zaposlenih u JZU "Dom zdravlja" Živinice utvrđene su srednje vrijednosti potvrdnih stavova simptoma ispoljavanja stresa: neverbalne prirode 96%; na doživljajnom području 94,6%; na području opšteg ponašanja 88,8%; verbalne prirode 87,1%; na fiziološkom području 79% i na području odnosa sa drugima 44,5%. Da fizička aktivnost nema uticaja u mjerama prevencije smatra 5,6% ispitanika a 94,4% smatra da je fizička aktivnost značajna mjera prevencije i upravljanja stresom u zdravstvenim ustanovama. Jačanje fizičke i psihičke otpornosti zaposlenih kao mjere prevencije i upravljanja stresnim situacijama treba definisati strategijama, planovima i programima, politikama i procedurama zaštite i unapređenja zdravlja zaposlenih.

Ključne riječi: stres, simptomi, prevencija, fizička aktivnost.

MANIFESTATION, EFFECTS AND PHYSICAL ACTIVITY AS A FACTOR OF PREVENTION AND CONTROL OF STRESS

Halid Mahmutbegović

Public Health Care Institution "Outpatient Clinic" Živinice, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

Negative, adverse effects of stress on health and working ability of employees require implementation of planned preventive measures and stress management. Physical activity should be a significant factor and a measure to strengthen the physical and mental resistance.

The aim is to identify modalities, areas, dimensions and the incidence of stress in health facilities and physical activity as a measure of its prevention and management.

Analysis of the employee survey at the Public Health Care Institution "Outpatient Clinic" Živinice shown that mean values of the affirmative attitudes manifesting symptoms of stress are: nonverbal 96%; on experiential field 94.6%; in the area of the general behavior 88.8%; verbal 87.1%; on physiological area 79% and in the area of relations with others 44.5%. Some respondents-5.6% think that physical activity is not a preventive measure and 94.4% of them believe that physical activity is an important measure of prevention and stress management in health institutions.

Strengthening the physical and psychological resistance of employees as a measure of prevention and management of stressful situations should be defined by strategies, plans and programs, policies and procedures in order to protect and improve the health of employees.

Keywords: stress, symptoms, prevention, physical activity.

NEKA ISKUSTVA U PRIMJENI FIZIČKE AKTIVNOSTI U PREVENCIJI I REHABILITACIJI

Nikolina Mirjanić , Miladin Jovanović

Fakultet sportskih nauka, Panevropski Univerzitet
„APEIRON“, Banja Luka

Sažetak:

Ljudsko tijelo je predodređeno za neprestane aktivnosti. Redovna fizička aktivnost pomaže u prevenciji mnogih oboljenja, poboljšava pamćenje, sposobnost učenja, smanjuje stres itd. Današnja istraživanja pokazuju da se ljudi, koji su fizički aktivni osjećaju mnogo bolje a cijelokupno zdravstveno stanje im je poboljšano. Malo pažnje posvećujemo prevenciji jer ignoriramo stanje svoga tijela dok nas bolest ne upozori sama. Zato kroz ovaj rad želimo prikazati koliko je bitno fizičko vježbanje za život , koliko njihovo odsustvo utiče na pogoršanje problema vezanih za cijeli sistem, kako određeni vidovi prevencije i rehabilitacije pomažu u rješavanju problema. Prikazaćemo kako sami, na jednostavan način, svakodnevno, možemo raditi prevenciju i kako je osnovno sredstvo za zdravlje naše tijelo i naš um.

Ključne reči: fizičko vježbanje, zdravlje , tijelo , prevencija, rehabilitacija

SOME EXPERIENCES IN APPLICATION OF PHYSICAL ACTIVITY IN PREVENTION AND REHABILITATION

Nikolina Mirjanic, Miladin Jovanovic

College of Sport Sciences, Pan – European University
„APEIRON“ Banja Luka

Abstract:

The human body is destined for constant activity. Regular physical activity helps to prevent many diseases. It improves memory, learning ability. It

reduces stress, etc. Modern research shows that physically active people feel much better and their overall health is improved. Little attention is paid to prevention because we ignore the condition of our bodies until a disease alarms us. That's why we want to show through this work how important physical exercise is for life, how its absence affects the deterioration of problems related to the whole system, how certain aspects of prevention and rehabilitation can help to resolve problems. We will show how we ourselves can implement prevention in a simple way on daily basis and how it can be a basic tool for the health of our body and our mind.

Keywords: Physical Exercise, Health, Body, Prevention, Rehabilitation

NEKE METRIJSKE KARAKTERISTIKE TESTA HVATANJE I DODAVANJA LOPTE U KOŠARCI KOD UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE

Sanjin Džajić

Srednja škola Konjic

Danijela Kuna

Kineziološki fakultet Split

Sažetak:

Cilj rada je utvrđivanjem metrijskih karakteristika testa hvatanja i dodavanja lopte u kretanju u košarci dobiti upotrebljiv test za procjenu motoričkih dostignuća kod učenika osnovne škole. Uzorak ispitanika su činili učnici šestog i devetog razreda Prve i Druge osnovne škole u Konjicu. Uzorak ispitanika predstavlja 140 učenika osnovne škole. Učenici su muškog spola podjeljeni na dva subuzorka: učenike šestog razreda (uzrasta 11-12 godina) i učenike devetog razreda (uzrasta 14-15 godina). Uzorak je podjeljen na dvije grupe po 70 ispitanika. Provjeravane su metrijske karakteristike osjetljivosti i pouzdanosti. Dobijeni rezultati pokazuju da test ima prihvatljivu osjetljivost i pouzdanost ($cr_{\alpha}=0.97$ za šesti razred i

$cr_{\alpha}=0.96$ z deveti razred). Na osnovu rezultata možemo zaključiti da se test može upotrebljavati u procjeni motoričkih dostignuća u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja.

SOME METRIC CHARACTERISTICS FOR PASSING A BALL TEST IN BASKETBALL AT JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS

Sanjin Džajic
High school Konjic

Danijela Kuna
Faculty of Kinesiology -Split

Abstract:

The aim of this work is, by metric characteristics estimating for passing a ball test in basketball, to get acceptable test for estimating motoric achievement in basketball at junior high school students. The subjects sample were 6th and 9th grade students in Prve and Druga Osnovna škola in Konjic. The subjects sample consists of 140 junior high school students. Male students has been divided in two subsamples : 6th grade students (age 11-12) and 9th grade students (age 14-15). The sample has been divided in two groups, each 70 subjects. The metric characteristics for discriminativity and reliability have been verified. Final results have shown that this test has acceptable discriminativity and reliability ($Cr_{\alpha}=0.97$ for 6th grade and $Cr_{\alpha}=0.96$ for 9th grade). According to results it could be concluded that this test can be used for motoric achievement estimating in physical education classes.

ASSESSMENT OF STUDENTS MOTOR COMPETENCES FROM THE ASPECT OF ADAPTED PHYSICAL EDUCATION

Miloš Popović

Faculty of Sport and Physical Education, University of Pristine (Kos. Mitrovica), Leposavić, Kosovo, Serbia

Hana Valkova

Faculty of Sports Studies, Masaryk University, Brno, Czech Republic

Ivana Ďorđević

Faculty of Physical Culture, Palacký University, Olomouc, Czech Republic

Ružena Popović

Faculty of Sport and Physical Education, University of Nis, Serbia

Abstract:

Introduction – In this part authors give some introduction through the history of assessment in Adapted Physical Education (APE). Public Law 94-142, the Education for All Handicapped Children Act (IDEA - 1975), was the grounding law that for the first time in the history of education in the USA provided all children aged 3-21 with disabilities the right to a free, appropriate education. The Law has been changed many times but one of the fundamental aspects of that legislation is the concept that only children with specific types of disabilities can qualify for special education services.

Method – There is currently 13 legally recognized disabilities among them are: autism, deaf-blindness, hearing impairment, mental retardation, multiple disabilities, orthopedic impairment, other health impairment, serious emotional disturbance, specific learning disability, speech or language impairment, traumatic brain injury, visual impairment, including blindness. Inclusion has many meanings, but typically it is linked to quality of life in the least restrictive environment (LRE) and social competence. This in

turn is linked with attitudes of individuals with and without disabilities. Inclusion is guided by the fundamental principle of valuing diversity. Belonging, acceptance, and a sense of being supported are essentials of an inclusive environment. Results – The most prevalent barriers to including students with disabilities are related to teacher preparation and teacher attitudes, as well as perceived and actual barriers to instruction that can include equipment, programming, and time. Inclusion is mediated by many factors: internal and external, controlled and uncontrolled, ad active and passive. People of all ages, types of disabilities, and experiences demonstrate individual differences in the ways they respond when experiencing very similar situations in movement settings. Creating physical activity environments that respect diversity encourages individual's improvement are the best approaches to the design of successful inclusion. Inclusive environment is one that offers all individuals tasks that are equally interesting, equally important, and equally engaging. Inclusive environment is made up of the physical space and equipment, the social-emotional atmosphere, and the teaching strategies that are used.

Conclusion –The physical space should be barrier free and include a variety of equipment related to the lesson/activity. The social-emotional atmosphere should be free of stress, emphasizing cooperation rather than survival of the fittest, fastest, or strongest. Teaching strategies should incorporate techniques that promote collaboration between instructor and learners, respond to different learning styles, promote self-responsibility, provide opportunities for independent learning, and use a variety of informal assessment tools to guide instruction.

Key words: Motor competence; Physical Fitness tests; Evaluation; Inclusion; APA

SAGLEDAVANJE MOTORIČKE OSPOSOBLJENOSTI UČENIKA SA ASPEKTA ADAPTIVNOG FIZIČKOG OBRAZOVANJA

Miloš Popović

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerziteta u Prištini (Kos. Mitrovica), Leposavić, Kosovo, Srbija

Hana Valkova

Facultet Sportskih Studija, Univerzitet Masarika, Brno, Češka Republika

Ivana Đorđević

Fakultet fizičke kulture, Univerzitet Palackog, Olomouc, Češka Republika

Ružena Popović

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Nisu, Srbija

Sažetak:

U ovom delu autori daju kratki prikaz procene u Adaptivnom fizičkom vaspitanju (APE) kroz istoriju. Zakon građanskog prava 94-142, Obrazovanje za svu decu ometenu u razvoju (IDEA - 1975), je bio prvi zakonski utemeljen akt u istoriji obrazovanja u SAD koji je omogućio da sva deca sa invaliditetom, uzrasta od 3-21, imaju pravo na besplatno, odgovarajuće obrazovanje. Zakon se menjao mnogo puta, ali jedan od osnovnih aspekata zakona je koncept da samo deca sa posebnim vrstama invaliditeta mogu da se kvalifikuju za usluge specijalnog obrazovanja.

Metod. Trenutno postoji 13 zakonom priznatih invaliditeta, među njima su: autizam, gluvonemost, slepilo, oštećenje sluha, mentalna retardacija, višestruki invaliditet, ortopedska oštećenja, ostala oštećenja zdravlja, ozbiljan emocionalni poremećaj, specifične poteškoće u učenju, oštećenja govora ili jezika, traumatske povrede mozga, oštećenje vida, uključujući i slepilo. Inkluzija ima mnogo značenja, ali obično je povezana sa kvalitetom života u najmanje restriktivnom okruženju (NRO) i socijalnim kompetencijama. Ovo je uzajamno povezano sa stavovima pojedinaca sa i bez invaliditeta. Inkluzija je rukovođena na temelju principa vrednovanja različitosti. Pripadnost,

prihvatanje, i osećaj podstreka su osnove inkluzivnog okruženja.

Rezultati. Najzastupljenije prepreke za uključivanje učenika sa smetnjama u razvoju se odnose na pripremu i stavove nastavnika, kao i uočene i stvarne prepreke u nastavnom procesu koje uključuju opremu, planiranje, programiranje i vreme. Inkluzija je prouzrokovana mnogim faktorima: unutrašnjim i spoljnim, kontrolisanim i nekontrolisanim, kao i aktivnim i pasivnim. Ljudi svih uzrasta, vrste invaliditeta, kao i iskustva pokazuju individualne razlike u načinima kako reaguju, kada doživljavaju vrlo slične situacije u kretnim obrascima i ponašanju. Stvaranjem okruženja za fizičke aktivnosti koje poštuju različitost i podstiču napredak pojedinca su najbolji pristupi dizajniranju uspešnog uključivanja. Inkluzivno okruženje je ono koje pruža svim pojedincima podjednako zanimljive zadatke, jednako važne, podjednako privlačne za uključivanje. Inkluzivno okruženje se sastoji od fizičkog prostora i opreme, socijalno-emocionalne atmosfere i nastavnih strategija i metoda koje se primenjuju.

Zaključak. Fizički prostor treba da bude bez barijera i da uključuje različite vrste opreme koja se odnosi na nastavu/aktivnosti. Socijalno-emocionalna atmosfera treba da bude oslobođena stresa, podstičući više saradnju, nego favorizovanje najспособnijih, najbržih, ili najjačih. Nastavne strategije treba da uključuju tehnike koje promovisu saradnju između instruktora i učenika, da odgovaraju različitim stilovima učenja, promovisu ličnu odgovornost, pružaju mogućnosti za samostalno učenje i koriste razna, neformalna sredstva procene za izvođenje nastave.

Ključne reči: Motorička osposobljenost; Testovi; Vrednovanje; Inkluzija; APA

POVEZANOST EKSPLOZIVNE SNAGE UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA SA REZULTATIMA TRČANJA NA 100 M

Miladin Jovanović, Osmo Bajrić, Velibor Srdić

Panevropski Univerzitet Apeiron, Fakultet sportskih nauka, Banja Luka, BiH

Sažetak:

Istraživanje je provedeno na uzorku od ukupno 115 ispitanika-učenika Elektrotehničke škole "Nikola Tesla" u Banjoj Luci starosti 17 godina ± 6 meseci. U istraživanju je primijenjen skup od 6 varijabli za procjenu eksplozivne snage, koje predstavljaju prediktorski sup varijabli i brzina trčanja na 100 m kao prediktorska varijabla.

Osnovni cilj istraživanja bio je utvrđivanje značaja i veličine uticaja primijenjenih varijabli za procjenu eksplozivne snage na rezultatsku uspješnost u trčanju na 100 m.

U cilju utvrđivanja značaja i veličine uticaja varijabli za procjenu eksplozivne snage na rezultatsku uspješnost u trčanju na 100 m primijenjena je regresiona analiza.

Dobijeni rezultati regresione analize pokazuju da na rezultatsku uspješnost u trčanju na 100 m imaju varijable trčanje na 50 m, skok u dalj iz mjesta i troskok iz mjesta na lijevoj nozi. (od kretnih kompleksa slične strukture).

Rezultati mogu biti od koristi nastavnicima i atletskim trenerima koji rade sa sprinterima u svrhu kvalitetnijeg programiranja trenažnog rada.

Ključne riječi: učenici, eksplozivna snaga, sprinterska brzina, regresiona analiza

CORELATION OF EXPLOSIVE STRENGTH OF HIGH SCHOOL STUDENTS WITH THE RESULTS IN 100 M RUNNING

Miladin Jovanovic , Osmo Bajric, Velibor Srdic

Pan-European University "Apeiron", Faculty of Sport Sciences, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

The research has been conducted on the specimen of 115 of examinees - students of Elektrotehnicka skola "Nikola Tesla" (Electrical-technical school) in Banja Luka, age of 17 and half. The Set of 6 variables was implemented for evaluation of explosive strength representing predictor sup of variables and the running speed of 100 m as the predictor variable.

The basic aim of the research was the determination of the significance and size of applied variables impact for estimation of explosive strength on successful results in 100 m running.

With the aim of determination of the significance and size of variables for evaluation of explosive strength on successful results in 100 m running, the regressive analyses have been applied. The obtained results of regressive analyses indicate that variables of 50 m running have impact on successful results in running on 100 m, along with standing long jump and left leg standing triple jump (from moving complexes of similar structure).

Results may be useful to teachers and athletic trainers working with sprinters with the purpose of higher quality in training work.

Key words: students, explosive strength, sprint speed, regressive analyses.

PRIMENA SARADNIČKOG MODELA OBRAZOVANJA U ŠKOLOVANJU SPORTSKIH MENADŽERA

Milan Nešić

Fakultet za sport i turizam, Novi Sad

Branko Bošković

Visoka sportska i zdravstvena škola, Beograd

Sažetak:

Jedan od bitnih faktora savremenog organizacionog delovanja jeste i pitanje nivoa i kvaliteta obrazovanja menadžera (budućih i/ili aktuelnih). Ovakve tendencije sigurno da nisu mimoišle ni sport. Današnji sport je u obrazovno-naučnom smislu prerastao u multidisciplinarnu oblast, a u praktičnom smislu u višedimenzionalnu i kompleksnu delatnost, koja zahteva kompletno formirane stručnjake. Za visoke zahteve sportske oblasti, kako u domenu sportsko-trezažne tehnologije, tako i u prostoru upravljanja organizacijama, neophodan je i visoko stručan ljudski potencijal, koji poseduje specifična znanja i primenljive veštine. Od savremenih generacija sportskih menadžera očekuju se brza i racionalna reagovanja na turbulentne promene u okruženju, intuicija i druge radne, socijalne i lične sposobnosti.

Zbog toga obrazovni razvoj sportskih menadžera treba da počiva na tzv. Saradničkom modelu obrazovanja, u kojem su, pored visokoškolskih obrazovnih ustanova uključene nacionalne i međunarodne sportske organizacije, instituti, agencije, privredne i druge kompanije koje se bave delatnostima u oblasti sporta.

Rad se, u osnovi, bavi kvalitativnom analizom pripreme i primene studijskih programa visokoškolskih ustanova koje obrazuju menadžere za obavljanje poslova u oblasti sporta.

Ključne reči: obrazovanje, bolonjski proces, sportski menadžeri, saradnički model obrazovanja.

THE IMPLEMENTATION OF CO-OPERATIVE MODEL OF EDUCATION IN THE EDUCATION OF SPORTS MANAGERS

Milan Nešić

Faculty of Sport and Tourism, Novi Sad, Serbia

Branko Bošković

College of Sports and Health, Belgrade, Serbia

SMANJENJE EMISIJA U ATMOSFERU KAO FAKTOR ZDRAVOG ŽIVLJENJA

Veljko Đukić

Biljana Đukić

*Panevropski univerzitet APEIRON Banja Luka,
Fakultet zdravstvenih nauka, BiH*

Đorđe Okanović

Naučni institut za prehrabene tehnologije u Novom Sadu, Srbija

Abstract:

One of the important factors of contemporary organizational activities is the question of level and quality of education of managers (current and/or future ones). These tendencies have certainly not been neglected in sport. Contemporary sport has become a multidisciplinary area in educational and scientific sense, and multidimensional and complex activity in practical sense, which demands completely formed experts. For high demands of sports field, both in the domain of sports and training technology and in the domain of organization management, highly competent human potential is necessary, with specific knowledge and usable skills. Quick and rational reactions on turbulent changes in the environment, intuition and other working, social and personal skills are expected from contemporary generations.

That is why education development of sports managers should be based on so-called Co-operative model of education in which, apart from higher education institutions, national and international sports organizations, institutes, agencies and other companies dealing with activities in the field of sport are included.

This paper is based on qualitative analysis of the preparation and implementation of study programmes of higher education institutions which educate managers for doing business in the field of sport.

Key words: education, the Bologna process, sports managers, co-operative model of education.

Sažetak:

Znatan porast koncentracije zagađujućih materija u atmosferi, do kojeg u posljednjih nekoliko decenija dolazi zbog sve učestalijih emisija iz različitih izvora, dovodi do velikih problema u životnoj sredini a posebno u pogledu zdravlja stanovništva.

U radu su opisani današnji napredni postupci za smanjenje emisija, koji su uglavnom zasnovani na katalitičkim procesima. Istaknuti su ciljevi budućih kako fundamentalnih tako i primjenjenih istraživanja s obzirom na dalje mogućnosti primjene katalizatora i katalitičkih postupaka radi zaštite životne sredine i zdravog življenja.

Ključne riječi: emisije, zdravlje, životna sredina, tehnologije.

REDUCE OF ATMOSPHERIC EMISSIONS AS A FACTOR OF HEALTHY LIVING

Veljko Đukić

Biljana Đukić

Pan-European University "APEIRON" Banja Luka, Faculty of Health Sciences, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Dorđe Okanović

Institute of Food Technology, Novi Sad, Serbia

Abstract:

A significant increase in the concentrations of pollutants in the atmosphere, to which in the last few decades is caused by the ever increasing emissions from various sources, leading to major problems in the environment and in particular the health of the population. The paper describes today's advanced processes for reducing emissions, which are mainly based on catalytic processes. Featured are the goals of the future to fundamental and applied research in view of further possible applications of catalysts and catalytic processes to protect the environment and healthy living.

Key words: emissions, health, environment, technology.

RELACIJE FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI KARDIOVASKULARNOG SISTEMA I KONCENTRACIJE LAKTATA PRIJE I POSLIJE OPTEREĆENJA

Jakovljević Vladimir

Bošnjak Goran

Tešanović Gorana

Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta Univerzitet u Banjoj Luci

Pokrajčić Vladimir

Profesor fizičke kulture

Sažetak:

Nivo laktata u krvi doseže visoke vrijednosti (15-20 mmol/min) nakon opterećenja u trajanju 40-60 sekundi, a prema savremenim istraživanjima najveća koncentracija laktata u krvi nastaje nakon trčanja na 1500 metara (Fratrić, 2006). Nagomilavanje laktata zavisi od brzine njegovog formiranja, koje je proporcionalno intenzitetu rada i brzini uklanjanja laktata, što može biti jedan od faktora koji se uzimaju u obzir prilikom planiranja i programiranja trenaznog procesa trkača na srednje staze. Cilj istraživanja je bio utvrditi da li postoji relacija nivoa funkcionalnih sposobnosti kardiovaskularnog sistema sa nivoom koncentracije laktata u krvi kod adolescenata prije i poslije opterećenja, na osnovu čega bi se mogla provoditi selekcija i rana specijalizacije za trčanje na srednje staze. Budući da je neizvodivo obezbijediti dovoljan uzorak ispitanika među sportistima trkačima na srednje staze, uzorak ispitanika se sastojao od 107 ispitanika muškog pola starosti 16 godina (\pm 6 mjeseci), uzrasta u kojem je moguće provesti selekciju i ranu specijalizaciju za trčanje na srednje staze. Ispitanici su bili podjeljeni u dvije grupe, prvu grupu su činili ispitanici koji su imali sistolni krvni pritisak prije opterećenja do 130 mmHg, dijastolni do 85 mmHg i srčanu frekvenciju do 75 otk/min, a drugu grupu su činili ispitanici koji su imali vrijednosti sistolnog i dijastolnog krvnog

pritisaka i srčane frekvencije iznad ovih vrijednosti (prema Bijelić i Simović, 2005). Nivo laktata je mjereno prije i poslije opterećenja, odnosno prije i poslije izvođenja trčanja na distanci od 1500 metara. Nakon regresione analize, vrijednost signifikantnosti na nivou 0.05, nije pokazala statistički značajnu predikciju vrijednosti koncentracije laktata na osnovu vrijednosti funkcionalnih sposobnosti kardiovaskularnog sistema. Na osnovu rezultata ove analize se može zaključiti da se na ovom uzorku na osnovu nivoa funkcionalnih sposobnosti kardiovaskularnog sistema prije i poslije opterećenja, statistički značajno ne može predviđeti nivo koncentracije laktata u krvi prije i poslije opterećenja, te da na osnovu nivoa laktata prije i poslije opterećenja, na ovom uzorku ispitanika, nije moguće provesti selekciju i ranu specijalizaciju za trčanje na srednje staze.

Ključne riječi: kardiovaskularni sistem, nivo laktata

RELATION OF FUNCTIONAL ABILITY OF CARDIOVASCULAR SYSTEM TO THE LEVEL OF LACTATE IN BLOOD OF ADOLESCENTS BEFORE AND AFTER LOAD

Jakovljević Vladimir

Bošnjak Goran

Tešanović Gorana

Faculty of Physical Education and Sport, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Pokrajčić Vladimir

professor of physical education

Accumulation of lactate depends on speed of its formation, which is proportional to intensity of work and speed of removal of lactate, which can be one of factors to be taken into account in planning and programming of training process on the middle distance runners. Target of research was to determine whether there is a relation of functional ability of cardiovascular system to the level of lactate in blood of adolescents before and after load, on basis of which could be implemented selection and early specialization for running middle distance. Since it is not feasible to provide a sufficient sample of respondents among athletes runners in the middle distance, the sample of respondents consisted of 107 male subjects 16 years old (± 6 months), age in which it is possible to carry out the selection and early specialization for running middle distance. Respondents were divided into two groups, the first group included respondents who had systolic blood pressure 130 mmHg before load, diastolic 85 mm Hg and heart rate 75 beats / min, and the other group included the respondents who had systolic and diastolic blood pressure and heart rate above these values (according Bijelic and Simovic, 2005). The level of lactate was measured before and after load, or before and after performing running at a distance of 1500 meters. After regression analysis, the value of significance at 0.05 level, did not show a statistically significant prediction of concentrations of lactate based on value of functional ability of cardiovascular system. Based on results of this analysis can be concluded that this sample based on level of functional ability of cardiovascular system before and after load, statistically significant can not predict level of lactate in blood before and after load, and that based on level of lactate before and after load on this sample, it is not possible to carry out selection and early specialization for running middle distance.

Keywords: cardiovascular system, blood lactate level

Abstract:

The level of lactate in blood reaches high values (15-20 mmol / min) after load lasting 40-60 seconds, according to ongoing research in the largest concentration of lactate in blood occurs after running on 1500 meters (Fratrić, 2006).

POVEZANOST NIVOA LAKTATA SA POSTIGNUTIM REZULTATOM U TRČANJU NA KRATKIM STAZAMA

Marijanović Nikola

Penava Josip

Profesor fizičke kulture

Bošnjak Goran

Jakovljević Vladimir

Tešanović Gorana

*Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta Univerziteta u
Banjoj Luci*

Sažetak:

Fiziološki pokazatelji frekvencija srca i koncentracija laktata u krvi, mogu da se koriste za kontrolu treniranosti i sportske forme sportista. Prilikom trčanja na kratkim dionicama energija se većinski crpi anaerobnim putem. Nakon što aerobni izvor prestanu zadovoljavati energetske potrebe zbog povećanja intenziteta rada, dolazi do porasta koncentracije laktata u krvi. Sprintersko trčanje je aktivnost anaerobnog tipa i traje od 8 sekundi pa do 60-tak sekundi (zavisno od distance) prilikom koje sportisti ulažu maksimalne napore da postignu što bolji rezultat, pa se može pretpostaviti da koncentracija laktata u krvi sportaša veoma brzo raste. Pretpostavka je i da koncentracija laktata u krvi doseže veće vrijednosti kod netrenirane populacije, te da bi se zbog neopterećenosti njihovog organizma mogle dobiti informacije o jasnijoj reakciji tijela na opterećenje. Stoga je ovo istraživanje provedeno sa ciljem da se utvrdi povezanost nivoa laktata u krvi sa rezultatom postignutim u trčanju na 60m, 100m i 400m kod netrenirane populacije, radi dobijanja informacija o eventualnoj povezanosti ove funkcionalne sposobnosti sa ostvarivanjem rezultata u trčanju na kratke staze, a koje bi bile od koristi prilikom planiranja i programiranja trenažnog procesa, kako trkača na kratke staze, tako i u svim sportskim granama u kojima je energetska potrošnja istovjetna energetske potrošnji tokom trčanja na kratke

staze. Istraživanje je provedeno na uzorku od 12 ispitanika muškog pola, starosne dobi 20 godine (± 6 mjeseci). Prvi dan su su ispitanici trčali 60m i 100m, a drugi dan 400m. Prije trčanja izmjerene su koncentracije laktata kod ispitanika i nakon dvije minute poslije izvedenog testa trčanja. Na osnovu signifikantnosti rezultata u regresijskoj analizi primjećeno je da na nivou 0.05 ne postoji statistički značajna predikcija rezultata trčanja na 60m, 100m i 400m na osnovu rezultata funkcionalnih sposobnosti – nivo laktata u krvi prije i poslije trčanja. Na osnovu ove analize, može se zaključiti da se rezultati trčanja na 60m, 100m i 400m ne mogu predvidjeti na osnovu rezultata provedenih testova kod netrenirane populacije.

Ključne riječi: nivo laktata, trčanje na kratke staze, netrenirana populacija

CONNECTION BETWEEN LEVEL OF LACTATE IN BLOOD WITH RESULTS ACHIEVED IN RUNNING ON SHORT DISTANCES

Marijanović Nikola

Penava Josip

Professor of physical education

Bošnjak Goran

Jakovljević Vladimir

Tešanović Gorana

*Faculty of Physical Education and Sport, University of
Banja Luka, Bosnia and Herzegovina*

Abstract:

The physiological indicators of heart rate and lactate concentration in blood, can be used to control training and sports form of athletes. During the running on short shares, energy is pumped through anaerobic major draws. After aerobic sources cease to meet energy needs due to increase intensity of labor, occur an increase in concentration of lactate in blood. Sprinting is activity of anaerobic type and duration of 8

seconds to 60 seconds (depending on distance) during which athletes make a maximum effort to achieve a better result, but it can be assumed that the concentration of lactate in blood of athletes is growing very fast. The assumption is that concentration of lactate in blood reaches higher values with untrained population, and that would be due to a non-encumbrance of their body may get clearer information about the reaction of body to load. Therefore, this research was conducted in order to establish connection between level of lactate in blood with results achieved in running on 60m, 100m and 400m at untrained population, in order to obtain information on possible connection between functional ability to produce results in running on short term, and that would be use in planning and programming of training process, so runners on short term, and in all sports fields in which energy consumption equivalent to energy consumption during running on short term. The study was conducted on a sample of 12 male respondents 20 years old (± 6 months). The first day of respondents were running on 60m and 100m, and 400m next day. Before running were measured concentration of lactate in respondents after two minutes later performed test runs. Based on significance of results in regression analysis, it was noted that on level 0,05 there is a statistically significant prediction results of running on 60m, 100m and 400m on basis of functional capacity - the level of lactate in blood before and after running. Based on this analysis, we can conclude that results of running on 60m, 100m and 400m can not be predicted on basis of results of tests with untrained population.

Keywords: blood lactate level, short distances, untrained populations

OPRAVDANOST PRIMJENE PROGRAMA RADA ZA RAZVOJ DINAMIČKE SNAGE I STATIČKE SILE KOD FUDBALERA KADETSKOG UZRATA

Izudin Tanović

Evropski univerzitet „Kalos“ Tuzla

Josip Naletilić

samostalni istraživač, Široki Brijeg

Mikulić Ivan

OŠ za djecu s posebnim potrebama, Mostar

Jasmina Karabašić

samostalni istraživač, Banovići

Sažetak:

Cilj ovog istraživanja jeste bio da se utvrdi opravdanost primjene trenažnog programa rada na trenažerima i slobodnim tegovima u svrhu razvoja i unapređenja dinamičke snage i statičke sile sportista / fudbalera uzrasta 14-16 godina. Na uzorku od 160 ispitanika (podijeljenih u dva subuzorka - kontrolna i eksperimentalna grupa), primjenjena je baterija od 20 testova za procjenu dinamičke snage i statičke sile.

Rezultati T- testa, su potvrdili da je došlo do statistički značajnih parcijalnih kvantitativnih promjena u istraživanim varijablama kod oba subuzorka. Te promjene su kod kontrolne grupe nešto slabije, ali u svakom slučaju statistički značajne.

Analizom rezultata multivarijantnom analizom varijanse jasno je vidi da među ispitivanim grupama mladih fudbalera kadetskog uzrasta (kontrolna i eksperimentalna grupa), postoje statistički značajne razlike u korist eksperimentalne grupe ispitanika. Dobijeni rezultati predstavljaju potvrdu kvaliteta primjenjenog eksperimentalnog programa rada u trenažnom procesu, to jest potvrdu odabira adekvatnih operatora, kao i obima i intenziteta rada.

Ključne riječi: trening, eksperimentalni program, dinamička snaga, statička sila.

JUSTIFICATION OF APPLICATION OF THE WORK PROGRAMME FOR THE DEVELOPMENT OF DYNAMIC FORCES AND STATIC FORCES ON FOOTBALL PLAYERS CADET STRATURE

Izudin Tanović

Evropski univerzitet „Kalos“ Tuzla

Josip Naletilić

samostalni istraživač, Široki Brijeg

Mikulić Ivan

OŠ za djecu s posebnim potrebama, Mostar

Jasmina Karabašić

samostalni istraživač, Banovići

Abstract:

The aim of this study is was to confirm justification of application training program of work on the gyms and free weights to develop and improve the dynamic power and static forces athletes/players aged 14-16. In a sample of 160 subjects (divided into two sub-samples-control and experimental group), applied a battery of 20 tests to assess the dynamic power and static power.

The results of T-test, confirmed that was get to statistically significant partial quantitative changes in the studied variables in both subsamples. These changes in the control group were slightly lower, but in any case significant.

By analyzing the results of multivariate analysis clearly shows that among the tested groups of young players at the cadet level (control and experimental group), there were statistically significant differences in favor of the experimental group subjects. The obtained results confirm the quality of the applied experimental program of work in the training process, namely confirm the selection of appropriate operators, as well as the scope and intensity of work.

Key words: training, experimental program, dynamic power, static force.

RELATIONS BETWEEN MOTOR ABILITIES AND TECHNICAL AND TACTICAL CHARACTERISTICS OF TABLE TENNIS PLAYERS

Vladimir Ivanek

Branimir Mikic

Marin Corluka

Ivana Cerkez

University of Mostar, Faculty of Science

and Education, Bosnia and Herzegovina

Anes Alic

Table Tennis Federation of Bosnia and Herzegovina

Abstract:

This study was conducted with aim to determine the relations between motor skills and technical and tactical characteristics of table tennis players.

The study was conducted on a sample of 48 of the best seniors with aged 18-36 years old (a representative sample) in Bosnia and Herzegovina. For this purpose was applied the system of (12) variables to estimate the basic motor skills, and (8) variables for evaluation of technical and tactical characteristics of table tennis players. In order to determine the relations between the basic motor skills and technical and tactical characteristics of table tennis players, the method applied was the method of canonical correlation analysis. Establishing the link between these two areas resulted in the separation of one canonical factor which was statistically significant. The most significant information for extracted canonical component gives the coefficients of the structure and the cross-structure. The coefficients of the structure represent the correlations of the original variables with canonical component derived from a set of variables to which this variable originally belongs, while coefficients of cross- structure provide correlations of adequate source variables with canonical component that was created in other set of variables. Onto the isolated canonical function the most significant influence have the variables of hand tapping, throwing a medicine 1kg ball by

forehand, boom in gray, long jump from the place, while also slightly smaller significance show other variables, but from the same subspaces of basic motor abilities. Based on the coefficients of the structure can be summarized that all the technical and tactical characteristics highly correlate with the factor isolated from this area which is logical, because all manifest variables represent one area (technical skills / playing skill). The variables that are related to the attack phase (initiative in points) and elements of game movement (the safety and effectiveness of the attack over the table, safety and efficacy of the first entrance, efficiency of game movement) are significantly associated with canonical factor isolated in the area of motor abilities. These variables describe technical structures in which «imposes» and maintains the initiative in the point, and are the most aggressive attack techniques, and generally seek the largest motor engagement. No surprises then that exactly these variables of technical and tactical structures are significantly associated with the factor isolated in the area of motor abilities are the most important.

Keywords: table tennis players, motor abilities, technical and tactical characteristics, relations, canonical correlation analysis.

RELACIJE MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI I TEHNIČKO-TAKTIČKIH KARAKTERISTIKA STOLNOTENISAČA

Vladimir Ivanek

Branimir Mikić

Marin Ćorluka

Ivana Čerkez

Sveučilište u Mostaru, Fakultet prirodoslovno matematičkih i odgojnih znanosti, Bosna i Hercegovina

Anes Alić

Stolnoteniski savez Bosne i Hercegovine

Sažetak:

Ovo istraživanje je provedeno s ciljem utvrđivanja relacija između motoričkih sposobnosti i tehničko-taktičkih karakteristika stolnotenisača.

Istraživanje je provedeno na uzorku od 48 najboljih seniora uzrasta od 18-36 godina (reprezentativni uzorak) u Bosni i Hercegovini. U tu svrhu primjenjen je sustav od (12) varijabli za procjenu bazičnih motoričkih sposobnosti, i (8) varijabli za procjenu tehničko-taktičkih karakteristika stolnotenisača. U cilju utvrđivanja relacija između bazičnih motoričkih sposobnosti i tehničko-taktičkih karakteristika stolnotenisača primjenjena je metoda kanoničke korelacijske analize. Dovodjenjem u vezu ova dva prostora rezultiralo je izdvajanjem jednog kanoničkog faktora koji je statistički značajan. Najrelevantnije informacije za izdvojenu kanoničku komponentu daju koeficijenti strukture i kros-strukture. Koeficijenti strukture reprezentiraju korelacije izvornih varijabli s kanoničkom komponentom dobivenom iz skupa varijabli kome ta varijabla izvorno pripada, dok koeficijenti kros-strukture daju korelacije odgovarajuće izvorne varijable s kanoničkom komponentom koja je nastala u drugom setu varijabli. Na izoliranu kanoničku funkciju najveći značaj imaju varijable tapping rukom, bacanje medicinke 1kg forhendom, dohvat u sjedlu, skok u dalj s mjesta, dok također nešto manji značaj pokazuju druge varijable, ali iz istih potprostora bazičnih motoričkih sposobnosti. Temeljem koeficijenata strukture može se rezimirati da sve tehničko-taktičke karakteristike visoko koreliraju sa čimbenikom izdvojenim iz ovog prostora što je i logično jer sve manifestne varijable predstavljaju jedan prostor (tehničko umijeće/vještina igranja). Varijable koje su vezane za fazu napada (inicijativa u poenu) i elemenata kretanja u igri (sigurnost i učinkovitost u napadačkoj igri iznad stola, sigurnost i učinkovitost prvog ulaza, učinkovitost kretanja u igri) značajnije su povezane s kanoničkim čimbenikom izdvojenim u prostoru motoričkih sposobnosti. Navedene varijable opisuju tehničke strukture u kojima se „nameće“ i održava inicijativa u poenu, a predstavljaju najagresivnije napadačke tehnike te u pravilu traže najveći motorički angažman. Stoga nije nikakvo iznenađenje što su upravo ove varijable tehničko-taktičke strukture najznačajnije povezane s čimbenikom izdvojenim u prostoru motoričkih sposobnosti.

Cljučne riječi: stolnotenisači, motoričke sposobnosti, tehničko-taktičke karakteristike, relacije, kanonička korelacijska analiza.

RAZLIKA U NIVOU MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI SPORTISTA I NESPORTISTA UZRASTA 15 DO 18 GODINA

Srboljub Vuković, Srećko Stanišić, Darko Božić

Panevropski univerzitet „Apeiron“, Fakultet sportskih nauka, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Sažetak:

Adolescencija ili mladalačka dob je životni period koji se nastavlja na djetinjstvo i traje do sticanja relativne zrelosti. Kada govorimo o motoričkim sposobnostima i njihovom razvoju u ovom radu posvećujemo pažnju periodu dječaka 15 do 18 godina starosti. U okruženju su rađena slična istraživanja gdje su upoređivani nivoi motoričkih sposobnosti kod onih koji se bave i onih koji se ne bave sportom. Najveće promjene se počinju javljati nakon 14. godine, tj. polaskom u srednju školu, što je već samo po sebi značajna promjena za svakog čovjeka. Predmet ovog istraživanja su učenici uzrasta 15 do 18 godina koji se bave nekom sportskom aktivnošću i oni učenici kojima je jedina aktivnost čas fizičkog vaspitanja. Ovim istraživanjem se žele utvrditi razlike u nivou motoričkih sposobnosti učenika dobi 15 do 18 godina koji se bave nekom sportskom granom više od dvije godine i učenika kojima je jedina aktivnost čas fizičkog vaspitanja i još po koja rekreativna aktivnost u slobodnom vremenu. Uzorak ispitanika čini 15 učenika koji se bave sportom i aktivno treniraju u nekom od sportskih klubova (4 učenika košarka, 4 učenika fudbal, 1 učenik rukomet, 1 učenik boks, 1 učenik atletika, 2 učenika karate, 1 učenik kun fu, 1 učenik džiu džicu) i 15 učenika koji nisu aktivni u nekom od sportskih klubova osim časa fizičkog vaspitanja (ukupno 30 učenika). Svi ispitanici su stanari JU „Srednjoškolski dom“ Banja Luka. Ispitanici su testirani u decembru 2015. godine. Za potrebe ovoga istraživanja koristili su se postupci deskriptivne statistike i analize t – testa za nezavisne uzorke. Rezultati su obrađeni programskim paketom SPSS 20.

Ključne riječi: motoričke sposobnosti, učenici, sportisti, nesportisti, t – test.

RAZLIKE U AEROBNOJ IZDRŽLJIVOSTI MLAĐIH KATEGORIJA FUDBALERA

Nebojša Đošić

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i trenera, Subotica, Srbija

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd, Srbija

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Novi Sad, Srbija

Slobodan Andrašić

Ekonomski fakultet, Subotica, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Milidrag Zoran

Zinaja Željko

F.K „Bačka 1901“ Subotica, Srbija

Sažetak:

Cilj rada je da se ispita da li postoje razlike u aerobnoj izdržljivosti između tri uzrasne grupe mladih kategorija fudbalera. Fudbal je sport dominantno aerobnog tipa, pa je jedna od glavnih determinanti uspešnosti aerobna izdržljivost definisana maksimalnom potrošnjom kiseonika. Najčešće korišćeni terenski testovi za procenu aerobnog kapaciteta fudbalera su Cooper-ov test, test na zvučni signal tzv. Beep test i Conconi-jev test. U ovom radu su prikazani rezultati testiranja pionira, kadeta i omladinaca amaterskog kluba beep testom. Na osnovu vrednosti $F=20,7$ i vrednosti nivoa statističke značajnosti $p=0,000$ utvrđeno je postojanje statistički značajnih razlika između tri uzrasne grupe mladih fudbalera. Daljom analizom primenom bonferoni testa utvrđena je statistički značajna razlika između omladinaca i kadeta ($p=0,000$) i omladinaca i pionira ($p=0,000$), a između kadeta i pionira nije utvrđena statistički značajna razlika ($p=0,703$).

Ključne reči: razlike u $VO_{2\max}$ pionira, kadeta i omladinaca fudbalera

DIFFERENCES IN AEROBICS ENDURANCE BETWEEN U14, U16 AND U18 SOCCER PLAYERS

Nebojša Došić

High School of Professional Studies in Education of teachers and trainers, Subotica, Serbia

Faculty of Sport and Physical Education, Belgrade, Serbia

Faculty of Sport and Physical Education, Novi Sad, Serbia

Slobodan Andrašić

Faculty of Economy, Subotica, University of Novi Sad, Serbia

Milidrag Zoran

Zinaja Željko

F.C. „Bačka 1901“Subotica, Serbia

Abstract:

The aim of the study was to examine whether there are differences in aerobic endurance among the three age groups of younger players category (U14, U16 and U18). Soccer is the dominant sport of aerobic type, and is one of the main determinants of aerobic endurance performance defined maximum oxygen consumption. The most commonly used field tests for assessing aerobic capacity players are Cooper's test, Beep test and the Conconi's test. This research presents the results of testing U14, U16 and U18 players amateur club beep test. Based on the value of $F = 20.7$, and the value of the level of statistical significance of $p = 0.000$ was found statistically significant differences between the three age groups of young players. Further analysis using the Bonferroni test showed statistically significant difference between U18 and U16 ($p = 0.000$), and U18 and U14 ($p = 0.000$), and between the U16 and U14 did not reveal statistically significant difference ($p = 0.703$).

Keywords: differences in VO₂ max U14, U16 and U18 players

SPORT IN THE FUNCTION OF SOCIAL POLICY

Danica PirsI

Nebojsa Randjelovic

Faculty of sport and physical education, Nis, Serbia

Tea PirsI

Faculty of Philosophy, Novi Sad, Serbia

Abstract:

The definition of sport is a broad, inclusive one offered by the Council of Europe (2001): "Sport means all forms of physical activity which, through casual and organised participation, aim at expressing or improving physical fitness and mental well-being, forming social relationships or obtaining results in competition at all levels." In addition to acknowledging that sport, independently, cannot solve a wide variety of social problems, it is also important to acknowledge the limitations of the research evidence for many of the claimed impacts of sport. These limitations derive from three broad factors: The lack of robust research in many of the current priority areas in social policy, the difficulties in measuring many of the claimed effects of sports participation, and of separating them from other influences. Desired positive outcomes are only a possibility, it is essential to understand the conditions that will maximise achievement of specific beneficial social policy outcomes.

Keywords: social relationships, sport, social policy, crime, self-esteem

TO PUBLISH OR NOT, TO WIN OR LOSE IN (SPORTS) WRITING ARENA

Danica PirsI

Nebojsa Randjelovic

Faculty of sport and physical education, Nis, Serbia

Tea PirsI

Faculty of Philosophy, Novi Sad, Serbia

Abstract:

The first step of writing an academic journal article is often to choose the journal. By identifying potential ones it is generally advised to write the paper after choosing the journal. Of vital importance is to read the aims and scope statement of the journal to ascertain if the idea for the article suits the particular readership. Not adhering to the aims and the scope of the journal is a very common cause for papers being rejected and it is often the lack of focus on pedagogy that warrants many rejections or requests for substantial revisions proposed by the editors and the reviewers. A suggestion is to read previous issues of the journal to get an understanding of what pedagogy is and can be within the journal, to familiarise with the style of writing. These are learnable factors and should be taught to PE students from their undergraduates studies on.

Keywords: scientific writing, sport, publish, sporting pedagogy, PE students

DEFORMITET KIČMENOG STUBA – SKOLIOZA

Dorđe Klepić

Panevropski Univerzitet Apeiron, Banja Luka

Sažetak:

U ovom radu prikazan i opisan je jedan od najčešćih deformiteta kičmenog stuba – skolioza. Skolioza se javlja najčešće kao posljedica lošeg držanja tijela koje onda pređe u naviku. Javlja se kod djece školskog uzrasta jer ta djeca provode dosta sati dnevno sjedeći u školskim klupama uglavnom nepravilno.

Ključne riječi: Kičmeni stub, skolioza, prevencija, somatoskopija.

SPINAL DEFORMITY – SCOLIOSIS

Djordje Klepic

*Pan-European University "APEIRON" Banja Luka,
Banja Luka, Bosnia and Herzegovina*

Abstract:

The topic of this work is scoliosis one of the most common deformities of spine. Scoliosis is a consequence of bad posture and then it becomes a habit. It occurs to children of school age because the children spend a lot of hours a day sitting in school with generally incorrect posture.

Key words: spine, scoliosis, prevention, somatoscopy

SPORTSKA REKREACIJA ZA ŽENE OD 40 DO 50 GODINA

Tatjana Kolesnik

Pan-evropski univerzitet Apeiron, Fakultet sportskih nauka, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Sažetak:

Zdrava persona nije ona kod koje postoji odsustvo bolesti, nego ona koja ima stanje potpunog socijalnog, fizičkog i psihičkog blagostanja. Ulaškom u period srednjih godina koji se ne može sasvim tačno odrediti ali se uzima kao period od 40 do 65 godine, žene će primjetiti razne promjene u i na svom tijelu. To su gubitak elastičnosti kože, sijeda kosa, akumulacija masti na području trbuha, gubitak fizičkih i aerobnih sposobnosti i performansi, smanjenje maksimalnog pulsa. Pored starosne tu se još javlja i polna diskriminacija pa dobijamo mač sa dve oštrice. Ženski pol nije samo produkt biologije, nego je i sociološka komponenta cijelog društva sa svim psihološkim karakteristikama. Žena je biće po prirodi stvoreno za kretanje, pa prema tome da bi zadržalo prirodna odličja potrebno je da se dovoljno kreće.

Ključne riječi: sportska rekreacija, ženska figura, ženski organizam u ranim srednjim godinama, uticaj rekreacije.

SPORTS RECREATION FOR WOMEN FROM 40 TO 50 YEARS OLD

Tatjana Kolesnik

Pan-European University Apeiron, College of Sport Science, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

Healthy person is not one in which there is an absence of disease, but one that has a state of complete social, physical and psychological well-being. Entering the period of middle age, who can

not quite pinpoint whether taken as the period from 40 to 65 years, women will notice a variety of changes in and on their body. These are loss of skin elasticity, gray hair, the accumulation of fat on the abdomen, loss of physical and aerobic capacity and performance, reduction of the maximum pulse. Besides age there is a gender discrimination which occurs getting double-edged sword. Female gender is not only a product of biology, but also sociological component of whole society with all the psychological characteristics. The woman is being created by nature to move, and therefore to retain the natural features needs to be sufficiently mobile.

Keywords: sports recreation, female figure, female body in the early middle age, the impact of recreation

KARAKTERISTIKE SPORTISTA I NESPORTISTA U PROSTORU MOTORIKE

Duško Simić

Veselin Bunčić

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i trenera iz Subotice, Srbija

Mirko Savić

Ekonomski fakultet, Subotica, Srbija

Milija Ljubisavljević

Kriminalistička i policijska akademija, Beograd, Srbija

Sažetak:

Ovim istraživačkim radom nastojao se dobiti uvid u kvalitativne razlike motoričkih sposobnosti između sportista koji imaju različit obim kretnih aktivnosti i mladih koji su kretno neaktivni ili su uključeni u rekreativne aktivnosti. Populacija iz koje je definisano ovo istraživanje su učenici srednje škole uzrasta od 15 do 18 godina. Kod učenika koji se ne bave sportom su strukture izolovanih komponenti mešovitog karaktera, pa se tim izolovanim komponentama može objasniti znatno manji deo zajedničke varijanse. Kod uče-

nika sportista sa povećanim intenzitetom svakodnevnih kretnih aktivnosti uočeno je da imaju veći procenat objašnjene zajedničke varijanse.

Ključne reči: motoričke sposobnosti, učenici sportisti, rekreativci.

THE QUALITATIVE DIFFERENCES OF MOTOR ABILITIES AMONG ATHLETES AND INACTIVE STUDENTS

Duško Simić

Veselin Bunčić

High School of Vocational Studies for Education of teachers and trainers Subotica, Serbia

Mirko Savić

Economic faculty, Subotica, Serbia

Milija Ljubisavljević

Academy of criminalistic and police studies, Belgrade, Serbia

Abstract:

This research sought to gain insight into the qualitative differences of motor abilities among athletes who have a different scope of motion activities and youths who are inactive or movably involved in recreational activities. This research has been defined from population of secondary school students aged 15 to 18 years. In students who are not actively involved in sports, structures of isolated components are mixed character, so with these isolated components can explain the much smaller part of the common variance. In student athletes with an increased intensity of everyday motion activities was observed to have a higher percentage of common variance.

Key words: motor abilities, students athletes etc.

ФИЗКУЛЬТУРНО– СПОРТИВНЫЕ СООРУЖЕНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ДЕТЕЙ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ

Кугенева Анастасия Владимировна

студентка 2 курса специальности

Дефектология, Казахского национального педагогического университета имени Абая.

Сейсенбеков Е.К.

Научный руководитель, к.п.н., доцент кафедры

Оздоровительная физическая культура

Казахского национального педагогического университета имени Абая

Аннотация: Проблемы людей с ограниченными возможностями развития являются актуальными повсеместно, а также затрагивают и нашу страну. Занятия спортом помогают детям и подросткам с ограниченными возможностями адаптироваться в социуме. Спорт имеет важную роль в поддержании здоровья людей, лишенных многих возможностей в силу своего ограниченного состояния. В XXI веке создано большое количество специальных физкультурных сооружений для особых людей, которые позволяют им заниматься спортом в полной мере, а также повышать их здоровый дух. Специальные спортивные сооружения изготавливаются с учетом всех особенностей детей. В статье определяется значение адаптивного спорта для реабилитации детей и подростков с ограниченными возможностями здоровья. Дается характеристика мотивов включения в спортивную деятельность детей-инвалидов. Для ребенка с ограниченными возможностями особую значимость приобретают его физические навыки и возможности. Благодаря проведенным исследованиям можно узнать и понять, какие особенности и критерии учитываются при разработке тех или иных спортивных сооружений для детей и подростков с различными нарушениями развития.

Ключевые слова: Дети с ограниченными возможностями, адаптация, специальные спортивные сооружения, инвалидность, спорт, лечебная

физическая культура, мотивация, реабилитация,
физическая подготовка, интеграция.

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS FACILITIES AND ACTIVITIES FOR CHILDREN WITH DISABILITIES

Kugeneva Anastasia Vladimirovna

*2nd year student specialty Defectology, Kazakh National
Pedagogical University named Abai*

Seisenbekov Yer.K.

*Supervisor, Ph.D., Associate Professor of Physical
Culture of the Kazakh National Pedagogical University
named Abai*

Abstract:

The problems of people with limited opportunities for development are relevant everywhere, and also affect our country. Sports help children and young people with disabilities to adapt to society. Sport has an important role in maintaining the health of people deprived of many opportunities because of their restricted status. In the XXI century, a large number of special physical training facilities for special people, which allow them to work out in full, as well as promoting their healthy spirit. Special sporting facilities are made with all the features of children. The article defines the value of the adaptive sports for rehabilitation of children and adolescents with disabilities. The characteristic motifs inclusion in sports activities for disabled children. For a child with disabilities the opportunity to acquire a special significance of his physical skills and abilities. Thanks to the research you can learn and understand what features and the criteria taken into account in the development of various sports facilities for children and adolescents with various disabilities.

Keywords: Children with disabilities, adaptation, special sports facilities, disability, sport, therapeutic physical training, motivation, rehabilitation, physical training, integration.

VISOKOŠKOLSKA USTANOVA KAO IZVORIŠTE STRESA KOD STUDENATA

Milan Nešić

Fakultet za sport i turizam, Novi Sad, Srbija

Dragutin Rajić

Ivana Nimčević

*Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača
i trenera, Subotica, Srbija*

Velibor Srdić

*Fakultet sportskih nauka, Banja Luka, Bosna i
Hercegovina*

Sažetak:

Izvori stresa mogu se odnositi na spoljašnje (uticaj okoline) i unutrašnje (sopstvene emocije). Zahtevi višegodišnjeg "boravka" u okruženju visokoškolske ustanove (studiranja) pred studente postavljaju brojne zahteve koji, direktno i/ili indirektno, utiču na njihov bio-psiho-socijalni aspekt bivstvovanja. Psihosocijalni uzroci stresa kod studenata mogu se, između ostalog, posmatrati i u svetlu nepsorednog životnog i radnog okruženja. Na uzorku od 125 studenata Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i trenera u Subotici realizovana je empirijska transverzalna studija koja je u svom ciljnem fokusu imala identifikaciju jednog broja psihosocijalnih izvorišta stresa kod studenata, a koji su povezani sa visokoškolskom ustanovom koju pohađaju. Rezultati su pokazali da ispitanici kao najdominantiji psihosocijalni uzročnik stresa percipiraju neposredno okruženje visoke škole koju studiraju, znatno intenzivnije od porodice, prijatelja, medijskih sadržaja i/ili drugih izvorišta stresa iz svog socijalnog okruženja. Od unutar školskih činilaca za studente se kao najizrazitiji stresogeni faktor doživljavaju ispitne i predispitne obaveze, a potom Studentska služba, nastavnici, finansijske obaveze i prostor u kojem borave.

Cljučne reči: stres, studenti, fakultet

HIGHDEGREE INSTITUTION AS SOURCE OF STRESS IN STUDENTS

Milan Nešić

Faculty of Sport and Tourism, Novi Sad, Serbia

Dragutin Rajić

Ivana Nimčević

*High School of Vocational Studies for Education of
teachers and trainers Subotica, Serbia*

Velibor Srdić

*Faculty of Sports Sciences, Banja Luka, Bosnia and
Herzegovina*

Abstract:

Source of stress can relate to external (influence of environment) and internal (personal emotion). Demands of long „living“ in environment of highdegree institution (studying) toward students are setting numerous requests which, directly and/or indirectly, influencing on their bio-psycho-social aspect of being. Psychosocial cause of stress in students can, in between, observe in light of immediate life and working environment. ON sample of 125 students of highdegree school of professional studies for education for teachers and coaches in Subotica, empirical transversal studies were implemented, which targeted focus had an identification of one number of psychosocial sources of stress in students, which are connected with highdegree school they attend. Results show that examinee as the most dominant psychosocial source of stress perceiving immediate environment of highdegree school they study, more intensively than family, friends, media content and/or other sources of stress from their social environment. From inside school factors for students are as the most outstanding stressor factor exam and pre-exam obligations, then Student service, teachers, financial obligations and space where they stay.

Key words: stress, students, college (faculty)

TEHNIČKA PRIPREMA MLADIH FUDBALERA

Mladena Vejnović, Osmo Bajrić, Darko Božić
*Panevropski Univerzitet Apeiron, Fakultet sportskih
nauka, Banja Luka*

Sažetak:

U ovom radu prikazana i opisana je tehnička priprema fudbalera pionirskog uzrasta. U ovom uzrastu na istu treba obratiti najviše pažnje kao i njenog obučavanja. Tehnička priprema ne treba obuhvatati samo pomenuti uzrast nego se ona treba usavršavati do kraja karijere, ali u dopunjenom obliku nego na samom početku. Pri radu i usavršavanju treba da budu prisutne fizička, taktička, teoretska i psihološka priprema.

U prvom dijelu rada opisana je tehnika, šta ona znači, koji su ciljevi i njeni zadaci, kako je zastupljena, podjele, principi rada, pojmovi tehnike i uopštene stvari koje svaki trener treba da zna.

U drugom dijelu rada napravljen je osvrt na metodičku pripremu fudbalera, gdje su prikazane vježbe osnovne tehnike sa i bez lopte ilustrovane kroz slike i crteže. Zatim, detaljno je opisan element tehnike koji se izvodi, gdje se najviše primjenjuje i koje su vježbe prikladne za pionirski uzrast.

Treći dio rada jeste subjektivno viđenje realnog stanja u fudbalskim klubovima i školama fudbala, kao i zaključak na pravilan pristup u radu sa djecom, eventualnim promjenama, odnosno isticanja kvaliteta kod djece.

Ključne riječi: tehnika, priprema, fudbaleri.

TECHNICAL PREPARATION OF YOUNG FOOTBALL PLAYERS

Mladena Vejnović, Osmo Bajrić, Darko Božić

Pan-European University Apeiron, College of Sport Science, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

The topic discussed in this paper is the technical preparation of football (soccer) players of pioneer level. It is on this level that this kind of preparation should be more practised and trained. Technical preparation should not be implemented on only this level, but should be covered during the entirety of the football (soccer) career, although in a somewhat different, and improved form when compared to the beginning of the career. Furthermore, during the working and learning process we must implement the physical, tactical, theoretical and psychological preparation.

In the first part of the paper I have been discussing about technic in general: what does it mean, what are its goals and tasks, how is it represented, what are its divisions, working principles, its notions and all the other general matters that every coach should be familiar with. In the second part of the paper I have discussed about the methodical preparation of players. In this part I have shown through illustrated pictures and drawings some of the basic techniques with the ball and without it. Furthermore I have explained in detail how every element of the techniques are performed, where they are most applied and which practices are most suitable for the pioneer level.

In the third part of this paper I have stated some of mine personal views on the real state in football (soccer) clubs and schools. I have also included some of mine findings on the proper approach to working with children, and on some possible changes that would lead to improving quality when it comes to the performance of children.

Key words: technic, preparation, football (soccer) players.

ANALIZA STANJA NASTAVE FIZIČKOG VASPITANJA U GIMNAZIJAMA U REPUBLICI

Dušan Sp. Ilić, Dragan Suvajac Šaporac

Inspektori-prosvjetni savjetnici, RPZ Banjaluka i Doboj

Sažetak:

Ova analiza je sačinjena na osnovu školskog nadzora u deset opština Republike Srpske i deset gimnazija (izuzev mrkonjičke Gimnazije). Nadzor je obavljen uvidom u rad kod 20 nastavnika fizičkog vaspitanja u periodu mart - novembar 2015. godine. Stručni nadzor su obavili inspektori-prosvjetni savjetnici iz Republičkog pedagoškog zavoda iz Banjaluke i PJ Doboja kod nastavnika fizičkog vaspitanja u sljedećim gimnazijama u Republici Srpskoj (Trebinje, Gimnazija "Jovan Dučić", Prnjavor, Gimnazija, Bijeljina, Gimnazija "Filip Višnjić", Gradiška, Gimnazija, Banjaluka, Gimnazija, Doboj, Gimnazija "Jovan Dučić", Kalinovik, Gimnazija, Istočna Ilidža: Gimnazija i srednja sručna škola, (obuhvaćena umjesto Gimnazije u Mrkonjić Gradu), Novi Grad, Gimnazija "Petar Kočić" i Prijedor, Gimnazija "Sv. Sava". Ukupan broj nastavnika fizičkog vaspitanja koji rade u gimnazijama u Republici Srpskoj je 25. Ovom analizom opserviran je rad 20 nastavnika što čini 80% od ukupnog broja nastavnika fizičkog vaspitanja koji rade u gimnaziji.

Cljučne riječi: nastava fizičkog vaspitanja / gimnazija / analiza

FIZIČKA AKTIVNOST DJECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA SA I BEZ POSEBNIH POTREBA U KOJIMA UČESTVUJU UZ PODRŠKU RODITELJA

Velimir Vukajlović

*Pan-evropski univerzitet "Apeiron" Banja Luka, Bosna
i Hercegovina*

Dragan Vukajlović

JU CSR Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Čedo Veljić

Fakultet političkih nauka, Podgorica, Crna Gora

PHYSICAL ACTIVITY OF PRESCHOOL CHILDREN WITH AND WITHOUT DISABILITIES IN WHICH THEY PARTICIPATE WITH PARENTS' SUPPORT

Sažetak:

Nisu poznata neslaganja o velikom značaju fizičke aktivnosti u odnosu na kvalitet života uopšte, jednako za svu djecu, bez obzira na pol, teškoće u razvoju ili neka druga obilježja. Pitanje na koje tražimo odgovor ovim istraživanjem je, da li postoji statistički značajna razlika između fizičkih aktivnosti djece sa i bez teškoća u razvoju predškolskog uzrasta, u kojima djeca učestvuju uz podršku roditelja. Uzorak čini 13 djece sa teškoćama u razvoju, uzrasta 5-6 godina i 26 djece bez teškoća u razvoju, uključenih u neku od banjalučkih predškolskih ustanova (javnih i privatnih), uzrasta 5god.±6mj.

Naše istraživanje pokazuje da u najvećem broju obima i oblika fizičkih aktivnosti kod uzorkovanih grupa ne postoji statistički značajna razlika. Izvodi se i preporuka roditeljima da odvoje više vremena i omoguće raznovrsnost fizičkih aktivnosti neophodnih za sveukupan psihofizički razvoj svoje djece.

Ključne riječi: fizička aktivnost, djeca sa i bez teškoća u razvoju;

PHYSICAL ACTIVITY OF PRESCHOOL CHILDREN WITH AND WITHOUT DISABILITIES IN WHICH THEY PARTICIPATE WITH PARENTS' SUPPORT

Velimir Vukajlović

*Pan-European University "APEIRON" Banja Luka,
Banja Luka, Bosnia and Herzegovina*

Dragan Vukajlović

JU CSR Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Čedo Veljić

Faculty of Political Sciences, Podgorica, Montenegro

Abstract:

There are no known disagreements about the great importance of physical activity in relation to the quality of life in general, equal for all children, regardless of gender, disability or other characteristics. The question that we seek to answer in this study is if there is statistically significant difference between the physical activity of children with and without disabilities in preschool age, in which children participate with the support of parents.

The sample consisted of 13 children with disabilities, ages 5-6 years, and 26 children without disabilities, involved in certain preschools in Banja Luka (public and private), ages 4 years ± 8 months.

Our research shows that mostly, the extent and form of physical activity among the sampled groups indicate no statistically significant difference. There is stated the recommendation to parents to devote more time and provide diversity of physical activities needed for overall mental and physical development of their children.

Key words: physical activity, children with and without disabilities

SPORTSKO SRCE

Marko Stanić, Milana Savić, Dušan Simić

Pan-evropski Univerzitet, APEIRON "Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Sažetak:

Pojam sportskog srca opisan je prvi put davne 1899 godine od švedskog ljekara S. Hensचना, s obzirom da su u vrijeme polemike u vezi ovog fenomena već na veliko uzele maha. Doktor Hope, jedan od najvećih autoriteta u izučavanju bolesti srca 19. vijeka, u to je vrijeme objavio da ne poznaje tako originalnu bolest srca kao što je ona izazvana intenzivnim veslanjem. Većina sportskih ljekara je svjesna rizika koji takmičarski sport sobom nosi. Sport je na svim nivoima i u svim starosnim dobima povezan sa rizikom, rizikom od povrede ili čak rizikom od smrti. Iznenađna smrt mladog sportiste predstavlja svojevrsnu tragediju koja je neminovno skopčana sa šokom, ogorčenošću, a u nekim situacijama i sa gnijevom. Kako i zašto zdravi mladi sportisti iznenada umiru? Da li se njihova smrt može preduprijeti? Terminom sportsko srce označava se spektar kardiovaskularnih promjena i uvećanje srca kod sportista. Promjene nastaju kao odgovor na fizičke napore i smatraju se fiziološkim. Sportski ljekar, stoga, ima zadatak da ustanovi razliku između patoloških i fizioloških promjena, odnosno između stanja srca koje treba podvrgnuti medicinskom tretmanu i onih koja iziskuju povlačenje sportiste iz takmičarskog sporta.

Ključne riječi: uzrok, fiziologija sportskog srca, patologija, liječenje.

ATHLETE'S HEART

Marko Stanić, Milana Savić, Dušan Simić

Pan-European University "Apeiron", Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

The term of athlete's heart first time was descri-

bed in 1899 by doctor S. Hensचना while controversies about this phenomenon were already there. Doctor Hope, one of the biggest authorities in heart disease researches in 19th century, at that time announced that he doesn't know as original heart disease as it is one caused by intensive rowing. Majority of sport's doctors are aware of the risk that competitive sport causes. Sport at every level and in every age category is directly connected with a risk of injury or even risk of death. Sudden death of young athlete represents tragedy, which is connected with shock, resentment and in some situations with wrath. How and why healthy young athletes die suddenly? Is it possible to prevent that? Term athlete's heart describes spectrum of cardiovascular changes and hearth hypertrophy within athletes. The changes occur as answer to physical stresses and they are included under physiological changes. Sports doctors need to recognize difference between pathological and physiological changes. Or say it differently: between hearth conditions that need medical treatment and conditions that require athlete's removal from competition. Key words: cause, physiology of athlete's hearth, pathology, treatment.

BALNEOLOŠKA SVOJSTVA SELTERS BANJE U MEDICINSKI PROGRAMIRANOM AKTIVNOM ODMORU

Jelena Micić

Medicinska škola "BEOGRAD", Beograd, Republika Srbija

Sažetak:

Ovaj rad je posvećen značaju medicinski programiranog aktivnog odmora, Selters banji u Mladenovcu, a ponajviše našim pacijentima i zdravoj populaciji u nezi i očuvanju zdravlja.

Ključne reči: Selters banja, medicinski programirani aktivni odmor, Selters voda, selters blato.

PRIMJENA IZOKINETIČKOG MJERENJA U DIJAGNOSTICIRANJU SPORTISTA

Branislav Krunić, Osmo Bajrić

Panevropski Univerzitet „Apeiron“, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Sažetak:

Svrha ovog rada jeste da prikaže osnovne informacije vezane za procedure izokinetičkog dijagnosticanja u sportu, njenoj primjeni, prednostima i nedostacima u odnosu na druge metode treninga. U radu su prikazani osnovni aspekti provođenja izokinetičkih procedura u sportu, izrada programiranog vježbanja i mogućnosti provođenja trenažnog tretmana na izokinetičkom uređaju u cilju poboljšanja potrebnih performansi kod sportista.

Opisani su osnovni parametri izokinetičkog mjerenja i treninga i to: maksimalni obrtni moment, rad, snaga, izdržljivost kao i opis izokinetičke krivulje. U radu su prikazani osnovni parametri eksperimenta dobijeni na jednom ispitaniku, programirani rad izokinetičkog treninga, te postignuti efekti izokinetičkog tretmana.

Gljučne riječi: izokinetika, dijagnostika, programirani rad, obrtni moment, rad, snaga.

APPLICATION OF ISOKINETIC MEASURING IN DIAGNOSING ATHLETES

Branislav Krunić, Osmo Bajrić

Pan-European University «Apeiron», Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

The purpose of this paper is to present the basic information related to procedures of the isokinetic diagnostics in sport, its application, advantages and disadvantages compared to other training methods. The paper presents the basic aspects of the implementation of isokinetic procedures in sport, developing programmed

exercises and possibilities for conducting a training rehabilitation on an isokinetic device so as to improve the performances necessary for athletes. The basic parameters of isokinetic measurements and trainings are described, including: maximum torque, work, power, endurance, as well as a description of isokinetic curve. The paper shows the basic parameters of the experiment obtained on one subject, programmed operation of isokinetic training, and achieved effects of isokinetic treatment.

Keywords: isokinetics, diagnostics, programmed work, torque, work, power.

UTICAJ RANE FIZIKALNE TERAPIJE NA SMANJENJE AKUTNIH TEGOBA KOD PACIJENATA SA TRZAJNOM POVREDOM VRATA

Žani Banjanin

Ljubomir Šormaz

Jadranka Pešević Pajčin

JZU Dom zdravlja „Dr Mladen Stojanović“, Laktaši, Bosna i Hercegovina

Radmila Ubović

Zavod za medicinu rada i sporta Republike Srpske, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Branislav Mihajlović

Panevropski univerzitet Apeiron Banja Luka

Abstrakt:

Termin trzajne povrede vrata odnosi se na mehanizam nastanka povrede vratnog segmenta koja je posljedica nagle, neočekivane i prisilne hiperekstenzijsko-hiperfleksijske kretnje vratom.

Bez obzira na značajan razvoj medicinske struke, još uvijek je teško sa sigurnošću utvrditi stepen težine povrede. Ovim istraživanjem smo htjeli ukazati na značaj rane fizikalne rehabilitacije kod pacijenata sa trzajnom povredom vrata radi sprečavanja razvoja hroničnih tegoba.

Studijom je obuhvaćeno 100 ispitanika koji su zadobili trzajnu povredu vrata. 50% ispitanika je nosilo Šancov okovratnik i nije imalo FT, drugih 50% ispitanika uključeno je u FT. Povrede smo razvrstali prema QTF klasifikaciji analizirajući povezanost nesprovođenja/ sprovođenja fizikalne terapije (FT) sa kliničkim manifestacijama, poznatim kao poremećajima povezanim sa trzajnom povredom vrata (whiplash-associated disorder, WAD).

Ključne riječi: Trzajna povreda vrata, QTF klasifikacija, fizikalna terapija.

MOTORIČKI RAZVOJ KOD DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA

Ivan Vasić

Panevropski univerzitet „Apeiron“, Fakultet zdravstvenih nauka, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Sažetak:

Sposobnosti za kretanje razvijaju se postepeno od refleksnih radnji, koje se javljaju već kod novorođenčeta, do usvajanja i uvežbavanja osnovnih pokreta karakterističnog za uzrast do polaska u školu, do usavršavanja opštih sposobnosti za kretanje, kada se naglasak stavlja na brzinu, snagu, izdržljivost i gipkost.

U novije vreme, fizička kultura iz godine u godinu, postaje sve značajniji činilac u svakodnevnom životu, društvenoj aktivnosti i kulturnom stvaralaštvu savremenog čoveka. Baš zato je fizičko vaspitanje dece predškolskog uzrasta složen i odgovoran rad. Vaspitač, u tom smislu, mora da ispuni visoke pedagoške zahteve. Metodika nastave je složenija nego kod drugih predmeta, jer fizičko vaspitanje, zbog svoje prirode i ambijenata u kojima se obavlja (sala za fizičko vaspitanje, igralište, plivalište, slobodne prirodne površine), spada u red složenijih vaspitno-obrazovnih procesa. Aktivnosti fizičkog vaspitanja su organizaciono složeni i zahtevaju veliku angažovanost vaspitača u intelektualnom, fizičkom i emocionalnom smislu. Dobro sprovedena aktivnost je uvek izvesna garancija da se

kod dece može formirati pozitivan odnos prema fizičkom vaspitanju. Svoju potrebu za kretanjem dete ispoljava kroz fizičke aktivnosti.

Ključne riječi: Motorički razvoj, deca, predškolski uzrast, brzina, snaga, gipkost

MOTOR DEVELOPMENT IN PRESCHOOL CHILDREN

Ivan Vasic

Pan-European University "Apeiron", Faculty of Health Sciences, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract:

The ability to move gradually develop from reflex actions that occur already in newborns, to adopting and practicing basic movements characteristic of the age to go to school, to the development of general ability to move, when the emphasis is on speed, strength, endurance and suppleness.

In recent years, physical education each year, it becomes increasingly important factor in everyday life, social activity and cultural creativity of modern man. Just so the physical education of preschool children is complex and responsible work. The educator, in this sense, must meet high educational requirements.

Methods of teaching is more complex than in other subjects, as physical education, because of its nature and the environments in which it is performed (physical education gym, playground, swimming pool, free natural areas), is one of the more complex educational process.

Activities of physical education are organisationally complex and require extensive involvement of teachers in the intellectual, physical and emotional terms. Good activity has always carried a certain guarantee that children can form a positive attitude towards physical education. Your need to move the child manifested through physical activity.

Key words: motor development, children, preschool age, speed, strength, flexibility

POJAVA HULIGANIZMA NA SPORTSKIM TERENIMA

Mirko Tufegdžija, Ernest Šabić

Sažetak:

Sport je prisutan u životu svakog čovjeka bilo kao aktivnog učesnika ili samo posmatrača. Sadrži u sebi mnoge pozitivne karakteristike, jednostavno rečeno sa njim se razvija i tijelo i duh. Međutim, fenomen sporta je još veći zbog činjenice da u posljednje vrijeme za sobom povlači mnogo negativnih pojava. Počinje da obiluje devijantnim ponašanjem i time se u vezu sa sportom dovode negativne pojave kao što su: nasilje, huliganstvo U sportu postoji mnogo oblika neprimjerenog, agresivnog, nasilnog i neetičkog ponašanja, pri čemu huliganizam sportskih navijača predstavlja najvidljiviji i često najbrutalniji vid nasilja. Iz ekstremnog dijela publike u sportu formiraju se organizovane kategorije ekstremno pristrasnih navijača, čije je ponašanje usmjereno na narušavanje pravila igre i uobičajenih normi ponašanja na sportskim takmičenjima. Cilj rada sadržan je u težnji da se objasni kako uopšte dolazi sport uvezu sa huliganizmom, odnosno da li je rezultat sportskih mečeva predictor nasilnom ponašanju ili ono dolazi iz drugih pobuda, s obzirom da se radi o sportu kao masovnoj i društvenoj pojavi.

Ključne riječi: sport, huliganstvo, navijači, navijačke grupe, sportski tereni

APPEARANCE HOOLIGANISM AT SPORTS GROUNDS

Mirko Tufegdžija, Ernest Šabić

Abstact:

Sport is present in every human life either as active participants or observers only. It contains many positive characteristics, simply put him to develop both body and spirit. However, the phenomenon of sport is even more due to the fact that in recent years entails a lot of negative effects.

Begins to flourish with deviant behavior and thus in connection with sports bring negative phenomena such as violence, hooliganism... In sports, there are many forms of inappropriate, aggressive, violent and unethical behavior, with hooliganism sports fans the most visible and often the most brutal form of violence. From the extreme part of the audience in the sport formed an organized categories extremely biased fans, whose behavior is directed at the destruction of rules and common standards of behavior at sporting events. The aim of the article is the tendency to explain how is it possible sport-bound with hooliganism, that is, whether the result of sports matches predictor violent behavior or what comes out of other motives, given that it is a sport and as a mass social phenomenon.

Keywords: sports, hooliganism, fans, football fans, sports fields

UTICAJ REKREATIVNOG PLIVANJA NA TJELESNU KOMPOZICIJU ŽENA

Radomir Zrnić

Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta Univerziteta u Banjoj Luci, BiH

Velibor Srdić

Fakultet sportskih nauka, Panevropski univerzitet "Apeiron", Banjaluka, BiH

Milan Nešić³

Fakultet za sport i turizam, Novi Sad, Srbija

Sažetak:

Istraživanje je provedeno na uzorku žena od 35 do 45 godina sa ciljem da se utvrdi uticaj rekreativnog plivanja na tjelesnu kompoziciju. Uzorak mjernih instrumenata je činilo 7 testova za procjenu tjelesne kompozicije (Tanita BC-418), i to: Indeks tjelesne mase, Bazalni metabolizam, Postotak tjelesne masti, Ukupna tjelesna mast, Nemasna masa, Ukupna voda u tijelu i Impedanca. Podaci su obrađeni pomoću tehnike deskriptivne statistike i t-testom. Rezultati istraživanja su pokazali

statistički značajne razlike između inicijalnog i finalnog mjerenja ($p=0.01$) kod varijabli Indeks tjelesne mase, Impedance, Postotak ukupne tjelesne masti, i Ukupna voda u tijelu. Kod varijable Nemasna masa utvrđeni nivo značajnosti je niži ($p=0.05$), dok kod varijabli Bazalni metabolizam i Ukupna tjelesna mast nije utvrđena statistički značajna razlika. Istraživanjem je ustanovljeno da program rekreativnog plivanja efikasno djeluje na promjene tjelesne kompozicije žena.

Cljučne riječi: rekreativno plivanje, žene, tjelesna kompozicija

IMPACT OF RECREATIONAL SWIMMING ON BODY COMPOSITION OF WOMEN

Radimir Zrnić

Faculty of Physical Education and Sports at the University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Velibor Srdić

Faculty of Sport Sciences Apeiron Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Milan Nešić

Faculty of Sports and Tourism, Novi Sad, Serbia

Abstract:

The research was conducted at the sample of 35 to 45 old women with an aim of determining the impact of recreational swimming on their body composition. A sample of measuring instruments consisted of 7 tests for the assessment of body composition (Tanita BC-418), as follows: Body Mass Index, Basal Metabolic Rate, Percentage of Body Fat, Total Body Fat, Lean Mass, Total Body Water and Impedance. The data were analysed using techniques of descriptive statistics and the T-test. The results of the research showed statistically significant differences between the initial and final measurements ($p=0.01$) in the following variables: Body Mass Index, Impedance, Percentage of Total Body Fat and Total Body Water. With the Lean Mass variable the establis-

hed level of significance is lower ($p=0.05$), whereas with Basal Metabolism and Total Body Fat there was not any statistically significant difference noted. The research found that the programme of recreational swimming acts efficiently on the changes in body composition of women.

Key words: recreational swimming, women, body composition

DISTINKCIJA ETIMOLOŠKOG ODREĐENJA TERMINA KOREKTIVNA GIMNASTIKA I KINEZITERAPIJA

Ljubomir Stankić

Klub korektivne gimnastike „Korak“, Subotica, Srbija

Sažetak:

Problem etimološkog određenja samih termina korektivna gimnastika i kineziterapija postoji i očituje se i u nazivima studijskih smerova i odseka na fakultetima za sport. U ovom radu autor, na temelju suštinskih osobenosti navedenih termina, povlači paralelu, tražeći razlike i sličnosti u suštini ova dva bliska pojma, ali sa dovoljno jasnim parametrima da ih moramo razlikovati. Korektivna gimnastika je područje delovanja profesora fizičkog vaspitanja u vrtićima, školama i na fakultetima sporta, a kineziterapijom se bave bolničke ustanove u posebnim uslovima. Nakon jasno definisanog područja delovanja ove dve aktivnosti, i profesori će sa manje straha uvoditi korektivno vežbanje u svoj svakodnevni rad bez bojazni od dijagnostikovanja posturalnij poremećaja, i eventualnih grešaka, jer to i ne treba da bude zadatak onih koji se u školskim uslovima bave vežbanjem sa decom.

Cljučne reči: distinkcija, etimologija, korektivna gimnastika, kineziterapija, dijagnostifikovanje deformiteta

DISTINCTION OF ETYMOLOGY IN TERMS OF CORRECTIVE GYMNASTICS AND KINESITHERAPY

Ljubomir Stankić

Club of corrective gymnastics Korak, Subotica, Serbia

Abstract:

The problem of etymology of terms as corrective gymnastics and kinesitherapy exists inside the names for study directions on faculties for sport. In his work, author, on the fundamental singularities for those two terms, spreads a parallel, in process of searching for distinctions and similarities in the essence of those two close terms, but with evident parameters so we could recognize the difference. Corrective gymnastic is area of operation for professors of physical education in kindergartens, schools and faculties of sport, however kinesitherapy is area of operation dedicated to hospitals under special conditions. After we define clearly areas of operations for those two terms (similar, but not with same meaning) professors will lose their fear to infiltrate corrective gymnastic into their everyday work plans. It will be easier for them to find and diagnosticate all kinds of deformity on children, also they will lose their fear of making possible mistakes because that's not suppose to be the task for those who are taking care of practicing gymnastics with children.

Key words: distinction, etymology, corrective gymnastics, kinesitherapy, to find a deformity

HIJERARHIJSKO STRUKTURIRANJE EKSPERTNOG MODELA ZA PODUKU SKIJAŠKOG OSNOVNOG ZAVOJA

Danijela Kuna

Sveučilište u Splitu, Kineziološki fakultet, Split, Hrvatska

Sanjin Džajić

Srednja škola „Konjic“, BiH

Sažetak:

S ciljem formiranja hijerarhijske klasifikacije ekspertnog modela najvažnijih metodičkih vježbi za poduku osnovnog zavoja, te utvrđivanja razlike među skijaškim stručnjacima različitog stupnja skijaškog obrazovanja, provedeno je istraživanje na ukupnom uzorku od 307 skijaških stručnjaka iz različitih zemalja. Zadatak ispitanika je bio da ispunjavanjem online ankete po važnosti rangiraju formirani model najvažnijih metodičkih vježbi za poduku brzog vijuganja. Ekspertni model najvažnijih metodičkih vježbi obuhvaćao je 6 varijabli: ZBAVS (zavoj k brijegu aktivnim vođenjem skija), ZBOUR (zavoj k brijegu i odraz u raspluženje), ŠTV (štapovi na vratu), ŠTUP (štapovi u predručenju), OZSP (osnovni zavoj s pljeskom), AVOZ (avioni osnovnog zavoja). Radi ispitivanja statističke značajnosti razlika u rangiranju metodičkih vježbi za poduku osnovnog zavoja, ispitanici su podijeljeni temeljem stupnja skijaškog obrazovanja kojeg posjeduju podijeljeni u tri grupe. U skladu s postavljanim ciljem istraživanja, izračunate su vrijednosti sume ranga (ΣR) vrednovanja najvažnijih metodičkih vježbi, neparametrijski analogni post-hoc Kruskal-Walisov test (H), te pripadni empirijski nivo signifikantnosti (p). Dobivene su statistički značajne razlike između vrijednosti rangiranja najvažnijih metodičkih vježbi za poduku osnovnog zavoja ($H=138,62$; $p<0,001$). Na osnovu dobivenih vrijednosti sume ranga u vrednovanju važnosti primjene metodičkih vježbi i utvrđene statistički značajne razlike među njima, formirana je hijerarhijska klasifika-

cija. Ispitivanjem statističke značajnosti razlika među skijaškim stručnjacima različitog stupnja skijaškog obrazovanja, višestruka statistički značajna razlika nije utvrđena. Dobiveni rezultati ovoga istraživanja omogućuju precizne i znanstveno utemeljene metodске postavke za poduku skijaškog osnovnog zavoja. Time se otvaraju pravci za provedbu budućih istraživanja u vidu konstrukcije mjernih instrumenata čija bi primjena u praksi trebala omogućiti kvalitetniju selekciju, te izbor modaliteta metodičkih vježbi za poduku alpskih skijaša različitog uzrasta i razine skijaških predznanja.

Ključne riječi: hijerarhijska klasifikacija, skijaški stručnjaci, osnovni zavoj.

HIERARCHICAL CLASSIFICATION METHODOLOGICAL MODEL FOR TEACHING BASIC SKI TURN

Danijela Kuna

University of Split, Faculty of Kinesiology, Split, Croatia

Sanjin Dzajic

High School, "Konjic", Bosnia and Herzegovina

Abstract

With the goal to form the hierarchical classification of the most important methodical exercises for teaching basic ski turn in ski schools and test differences between ski experts based on their different level of skiing education, there was conducted a survey on the total sample of 307 ski experts from different countries. Through the filling out the online survey they tried to distinguish the importance of the formed model of the most important methodical exercises for teaching basic ski turn. Expert model of the most important methodical exercises captured 6 variables: uphill turn and jumping into snowplough, basic turn with hand sideways, basic turn with clapping, ski poles in front, ski poles on neck, uphill turn with active ski guiding. In order to

investigate the statistic meaning of differences in ranking the methodical exercises for teaching basic ski turn, participants are divided into three groups based on the degree of skiing education they possess. In relation to above mentioned, sums of ranks (ΣR) of the most important methodical exercises for teaching basic ski turn have been calculated. Using non-parametric analogue post-hoc analysis, i.e. Kruskal-Wallis test (H-test) and appropriate empiric level of significance (p), statistic significance of sums of ranks (ΣR) of the most important methodical exercises for teaching basic ski turn have been tested. Significant difference between the value of ranking the most methodical exercises have been obtained ($H=138,62$; $p<0,001$). Those variables which were not different in statistically significant way according to sums of rank were classified in one significant group, while variables which showed statistically significant difference were classified separately. Multiple statistically significant difference based on different degree ski education between the ski experts were not obvious. The results of this study provide an accurate and scientifically based methodological settings for teaching basic ski turn. This opens the directions for future research in the form of construction of measuring instruments whose application in practice should allow better selection and choice of modalities methodical exercises for training alpine skiers of different ages and levels of ski prior knowledge.

Keywords: hierarchical classification, ski experts, basic ski turn.